

gemeente
putten

Begroting 2021-2024

Beleidsdeel

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Hoofdstuk 1 Aanbiedingsbrief	3
Hoofdstuk 2 Financiële hoofdlijnen	7
Baten en lasten - overzicht en toelichting	8
Financiële positie - uiteenzetting en toelichting	12
Hoofdstuk 3 Begrotingsthema's en programma's	15
Thema Ruimte en leefomgeving	16
Thema Samenleving	24
Thema Economie en recreatie.....	30
Thema Bestuur, dienstverlening en veiligheid.....	35
Hoofdstuk 4 Paragrafen	43
Paragraaf Lokale heffingen.....	43
Paragraaf Weerstandsvermogen	49
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	54
Paragraaf Financiering	59
Paragraaf Bedrijfsvoering	63
Paragraaf Verbonden partijen.....	66
Paragraaf Grondbeleid	73
Paragraaf Sociaal domein	75
Hoofdstuk 5 Bijlagen	79
Bijlage A Kengetallen.....	79
Bijlage B Reserves en voorzieningen	81
Bijlage C Overzicht belastingtarieven 2018-2021.....	82
Bijlage D Berekening EMU-Saldo	83
Bijlage E Begroting naar taakvelden	84
Bijlage F Meerjaren investeringsprogramma (MIP)	85
Bijlage G Geprognostiseerde balans.....	86
Bijlage H Risico inschatting	87

Hoofdstuk 1 Aanbiedingsbrief

Putten, 22 september 2020

Aan de raad,

Hierbij bieden wij u de Begroting 2021-2024 aan ter verdere behandeling en vaststelling door uw gemeenteraad.

Bouwen aan Putten

Dat is de benaming van het Coalitieakkoord 2018-2022 en daaruit voortvloeiende het Collegeprogramma 2018-2022; het is de basis voor deze begroting. Daarnaast bevat deze begroting nieuw beleid zoals in de Kadernota 2021 is opgenomen.

Nog veel onzeker

Zoals wij al bij de Kadernota schreven leven wij in een periode met veel onzekerheden. De structurele impact van de corona-crisis is nog lastig in te schatten. Ook zijn wij in afwachting van de resultaten van de herijking van het gemeentefonds vanaf 2022.

Woningbouw

Woningbouw is een belangrijk issue in ons collegeprogramma waar volop aan gewerkt wordt. In 2021 wordt er verder gebouwd aan woningen in Rimpeler in de fasen 3 en 4. Daarnaast wordt de start van de woningbouw in de laatste twee fasen voorbereid. Het is mogelijk dat de eerste woningbouw in deze twee fasen aan het einde van 2021 nog zal starten.

Ook zal Putten-Zuid veel aandacht gaan krijgen in 2021. De planning is dat in de eerste helft van 2021 de ontwikkelingsvisie voor Putten Zuid bestuurlijk wordt vastgesteld. Dit zal een uitwerking zijn van de woningbouwlocatie Putten Zuid op hoofdlijnen. De vervolgstap is dat het gebied in verschillende fasen nader wordt vormgegeven.

Naast de reguliere bouw op inbreidingslocaties worden er ook nieuwe woonvormen mogelijk gemaakt. Een aantal recreatieterreinen krijgen een woonbestemming. Daarnaast wordt er onderzocht waar flexwoningen kunnen worden gerealiseerd.

Centrumplan

Met voortvarendheid wordt gewerkt aan de herinrichting van het Fontanusplein en het Kerkplein. Wij verwachten dat dit in het eerste kwartaal kan worden opgeleverd. Daarna gaan wij starten met de herinrichting van de straten in het centrumplan en wij hopen dat dat de oplevering rond de jaarwisseling 2021/2022 zal kunnen plaatsvinden. Over de voortgang van de uitvoering van het centrumplan houden wij u op de hoogte.

Sociaal domein

Het Meerjarenplan Samenleving verbindt het beleid uit de verschillende wettelijke kaders. Zo vormt dit plan een goede basis om tot een integrale toegang te komen en activiteiten van organisaties te bundelen. Hierin is aandacht voor transformatie van de hulp, waarbij we ook oog hebben voor preventie. Het Meerjarenplan is ingericht volgens een groeimodel. In 2021 zetten we nieuwe stappen in de uitvoering van dit plan. Daarnaast krijgen we te maken met de maatschappelijke effecten van de corona-crisis. Dit brengt nieuwe uitdagingen met zich mee. Het beleid zal hier waar nodig in meebewegen.

Duurzaamheid

De ambities op het terrein van duurzaamheid waren in 2020 al fors maar nemen nu met het uitrollen van het klimaatakkoord toe en hebben daarmee effect op alle beleidsterreinen. Voor het jaar 2021 zetten we de huidige lijn door, waarbij de gevormde plannen omgezet worden naar uitvoering. Hierbij werken we verder aan de concept Regionale Energiestrategie (RES) die in het jaar 2021 geactualiseerd zal worden naar een RES 1.0, waarbij de participatie resultaten en de analyse van het PBL zullen worden meegenomen. Daarnaast wordt de transitie visie warmte (TVW) vastgesteld en zullen de eerste wijkuitvoeringsplannen opgeleverd worden.

De opgave om de gebouwde omgeving van het aardgas af te krijgen heeft ook effect op het maatschappelijk vastgoed en onze bedrijventerreinen. Voor het maatschappelijk vastgoed zal aankomend jaar een routekaart opgesteld worden waarin stapsgewijs duidelijk wordt wanneer welk gebouw van het aardgas af zal gaan. Ook zal er in samenwerking met de bedrijvenkring stappen gezet worden om de gebouwen te verduurzamen. De gemeente heeft hierin een faciliterende rol.

Naast de opgave van de gebouwde omgeving heeft de gemeente Putten ook een opgave rondom duurzame energieopwekking. In 2019 is de gemeente Putten begonnen met de pilot 'grootschalige energie opwekking'. In 2021 zal het beleidskader Grootschalige Energie Opwekking (GEO) naar aanleiding van deze resultaten en bevindingen van de gemeente worden geëvalueerd en eventueel leiden tot een nieuwe pilot.

We ondersteunen ook onze inwoners, bedrijven en instellingen met behulp van het energieloket Veluwe Duurzaam. Veluwe Duurzaam is een informatie- en kennisbron, samen rollen we ook verschillende projecten uit om inwoners en bedrijven te informeren en te inspireren. Op het gebied van duurzame mobiliteit blijft de doelstelling staan om onze CO2 uitstoot te beperken, hierbij houden we ook ons eigen wagenpark in het oog. Ook zetten we stappen op het gebied van de circulaire economie.

Om deze wensen en plannen gestructureerd een plek te geven is het wenselijk om een programma aanpak duurzaamheid op te zetten in de loop van 2021.

Omgevingswet

Ondanks dat de invoering van de Omgevingswet is uitgesteld tot naar verwachting 1 januari 2022 zetten wij volop in op de uitwerking van het Projectplan Implementatie Omgevingswet. De systemen worden ingericht aan de hand van de nieuwe werkprocessen en de aansluiting op het Digitale Stelsel Omgevingsrecht wordt gerealiseerd. Via Pilots wordt geoefend met werken in de geest van de Omgevingswet. De gebiedsvisie Stenenkamer 'nieuwe stijl' wordt afgerond en levert input voor de gemeente-brede Omgevingsvisie die verder wordt uitgewerkt. Er wordt een start gemaakt met het Omgevingsplan.

Investeren in de kwaliteit van de organisatie

Door wijkgericht te gaan werken en door arbeidsparticipatie is er bij de buitendienst een cultuuromslag in gang gezet betreffende het werk, houding en gedrag. Door middel van cursus en opleiding wordt hier verder aandacht aan gegeven.

Er wordt continu ingezet op verbetering van de kwaliteit van de organisatie. Dat gebeurt door een deel van het opleidingsbudget in te zetten voor verbetering van de communicatie vanuit de organisatie. Een ander deel van dat budget en van ruimte binnen loonschalen wordt gebruikt om medewerkers verder te scholen in hun vakgebied, dan wel in algemene vaardigheden, zoals projectmatig werken. Verder moet de kwaliteit van de dienstverlening verbeterd worden door de basisregistraties op orde te gaan brengen. Basisregistraties gaan steeds meer gekoppeld worden om de zogenaamde objectenregistratie mogelijk te maken. Op het punt van de basisregistraties scoren wij in de Ensia-rapportages nog onvoldoende en er zal meer personele inzet noodzakelijk zijn om te voldoen aan de vereiste kwaliteit.

Vanaf 2021 moet de jaarrekening voorzien zijn van een zgn. rechtmatigheidsverantwoording. Dit vereist meer inzet van de organisatie op het terrein van interne controle om te zorgen dat wij in control zijn voor wat betreft de naleving van geldende wet- en regelgeving bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening. In de paragraaf Bedrijfsvoering zal een verklaring van het college hierover worden opgenomen.

Het financiële beeld is goed

De voorliggende Begroting 2021-2024 geeft de volgende begrotingspositie:

Begrotingspositie	2021	2022	2023	2024
Saldo bestaand beleid	257	310	516	597
Saldo nieuw beleid	-97	-86	-86	-86
Saldo programmabegroting	160	224	430	511

*Bedragen * € 1.000*

Voor alle jaren is er een positief saldo, inclusief de voorstellen voor nieuw beleid. Een overzicht van de tarieven van de gemeentelijke belastingen is opgenomen in Bijlage C – Overzicht belastingtarieven 2018-2021.

Provinciaal toezicht

De provincie Gelderland voert, op basis van de Gemeentewet, het financiële toezicht uit op de Gelderse gemeenten. Aan de hand van de programmabegroting en de jaarrekening wordt de toezichtsvorm bepaald. De gemeente Putten valt sinds jaar en dag onder repressief toezicht. Dat wil zeggen dat onze gemeente onder de lichtste vorm van toezicht staat. We zijn van mening dat ook deze begroting voldoet aan de provinciale voorwaarden, zodat Putten onder het repressief toezicht blijft vallen.

Tenslotte

Ook nu spreken we de wens uit dat vaststelling van dit document mag leiden tot de behartiging van de belangen van onze gemeente en dat Gods zegen op onze arbeid zal rusten.

Burgemeester en wethouders van Putten,
de secretaris,

mr. F.E. Contant

de burgemeester,

H.A. Lambooj

Hoofdstuk 2 Financiële hoofdlijnen

Algemeen

In dit hoofdstuk gaan we in op de gehanteerde uitgangspunten van deze begroting. Verder lichten we het begrotingsbeeld toe. Feitelijk vormt dit hoofdstuk de samenvatting van de financiële begroting.

Uitgangspunten begroting

Bij de opstelling van deze meerjarenbegroting zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Basis voor de Begroting 2021-2024 zijn de Kadernota 2021 en de Begroting 2020-2023.
- Alle budgettaire mutaties tot en met augustus 2020 zijn in deze begroting verwerkt.
- De meerjarenramingen zijn gebaseerd op constante lonen en prijzen. Dit betekent dat de ramingen 2022 en volgende jaren niet verhoogd zijn met loon- en prijsstijgingen. Uitgangspunt daarbij is dat toekomstige loon- en prijsstijgingen worden gecompenseerd door de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de indexatie van tarieven.
- De raming van de salarissen is gebaseerd op het salarispel van de meest recente cao-afspraken. In de Kadernota 2021 hebben wij reeds rekening gehouden met een salarisstijging van 2,8% conform de prognose zoals opgenomen in de Meicirculaire 2020.
- De kapitaallasten van investeringen zijn verwerkt. Daarbij is rekening gehouden met de effecten van het meerjarig investeringsplan (vervangingsinvesteringen), het gemeentelijk rioleringsplan, de onderwijsinvesteringen (integraal huisvestingsprogramma), het sportaccommodatieplan en alle overige investeringen waartoe al eerder besloten is.
- Voor de algemene uitkering is de Meicirculaire 2020 gehanteerd. De septembercirculaire is bij het opstellen van voorliggende begroting nog niet verschenen. De effecten hiervan lichten wij via een afzonderlijke raadsbrief toe en worden als eerste begrotingswijziging 2021 verwerkt. Voor een nadere toelichting op de algemene uitkering wordt verder verwezen naar het programma Algemene dekkingsmiddelen (Thema 4 Bestuur, dienstverlening en veiligheid).
- De tarieven voor OZB, de afvalstoffen- en rioolheffing, de forensen- en toeristenbelasting, de begraafrechten en de leges worden trendmatig met 2,2% verhoogd conform het vastgestelde indexatie percentage uit de Kadernota 2021.
- In 2020 is de kostendekkendheidsberekening van product afval geactualiseerd. Op basis hiervan is het tarief voor 2021 verhoogd met € 13,40 naar € 116,90.
- Het geïndexeerde basistarief voor de rioolheffing wordt op basis van de Verlengingsnotitie Zuiveringskring Afvalwaterketenplan verlaagd met een korting van € 10 naar € 216,-.

Verleende waarborgen en garanties

De gemeente Putten staat garant voor diverse geldleningen van maatschappelijke instellingen (woningbouw en stichtingen). Het totaalbedrag aan verleende waarborgen en garanties is € 60,1 miljoen, inclusief de garantstelling voor het Bosbad.

Baten en lasten - overzicht en toelichting

Begrotingsbeeld

	Lasten				Baten			
	2021	2022	2023	2024	2021	2022	2023	2024
Begrotingsthema's								
Ruimte en leefomgeving	14.944	14.341	12.262	12.326	9.604	8.179	6.014	5.991
Samenleving	25.160	25.151	25.118	24.906	3.728	3.708	3.708	3.708
Economie en recreatie	1.128	1.285	1.280	1.285	97	97	97	97
Bestuur dienstverlening en veiligheid	12.460	12.507	12.350	12.317	41.641	40.394	40.508	40.544
Totaal	53.693	53.283	51.010	50.835	55.070	52.379	50.327	50.340
Geraamde totaal baten en lasten					1.377	-880	-658	-470
Mutaties reserves								
Ruimte en leefomgeving	1.106	-	-	-	785	473	473	473
Samenleving	134	172	184	269	274	251	251	245
Economie en recreatie	-	-	-	-	74	274	274	274
Bestuur dienstverlening en veiligheid	1.414	-	-	-	303	303	299	283
Totaal	2.654	172	184	269	1.437	1.301	1.297	1.275
Geraamd resultaat					160	224	430	511

Bedragen * € 1.000

De toekomstige begrotingsoverschotten worden in deze begroting volgens de geldende procedure toegevoegd aan de algemene reserve.

Nieuw beleid

In de Kadernota 2021 is een aantal wensen voor nieuw beleid opgenomen. In deze begroting is de verhoging van de structurele budgetten die hiermee verband houden verwerkt. Onderstaand treft u een specificatie van het nieuw beleid:

Nieuw beleid	2021	2022	2023	2024
Thema Ruimte en leefomgeving				
Investeringskrediet Klimaatadaptatie € 700.000, afschr. 20 jr.		-	-	-
Dekking uit egalisatie voorziening riolering (€ 500.000)	500	-	-	-
Storting in reserve dekking kapitaallasten	-500	-	-	-
Kapitaallasten Klimaatadaptatie - riolering	-	-25	-25	-25
Kapitaallasten Klimaatadaptatie - riolering, dekking reserve	-	25	25	25
Kapitaallasten Klimaatadaptatie - overig	-	-10	-10	-10
Dekking stelpost duurzaamheid	-	10	10	10
Uitvoering duurzaamheidleningen 0,44 fte	-30	-30	-30	-30
Dekking stelpost duurzaamheid	30	30	30	30
Visie en extern advies flexwonen	-10	-	-	-
Landbouwnetwerk Salentein	-16	-	-	-
Regionaal Mobiliteitsfonds	-49	-49	-49	-49
Thema Samenleving				
Centrumhistorie-brandweer huisje € 65.000, afschr. 40 jr.	-2	-2	-2	-2
Thema Economie en Recreatie				
Project Krachtighuizerheide € 300.000, afschr. 20 jr.	-	-15	-15	-15
Parkeerterrein achter gemeentehuis	PM	PM	PM	PM
Thema Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)	-20	-20	-20	-20
Herijking gemeentefonds	-	PM	PM	PM
Totaal	-97	-86	-86	-86

Bedragen * € 1.000

Toelichting afwijking begrotingssaldo ten opzichte van de Kadernota 2021

Het vetrekpunt van de Begroting 2021-2024 is de Kadernota 2021:

Startbegroting	Verloop startbegroting			
	2021	2022	2023	2024
Saldo voor Kadernota 2021	828	437	830	724
Mutaties Kadernota 2021	-332	-269	-254	-311
Saldo na Kadernota 2021	496	168	576	413

Na het opstellen van de Kadernota 2021 zijn wijzigingen met budgettaire effecten in de begroting verwerkt. Onderstaand overzicht geeft weer hoe het begrotingssaldo na de Kadernota 2021 is bijgesteld.

Van kadernota naar begroting	Prog.	Toelichting	2021	2022	2023	2024
Saldo Kadernota 2021, inclusief nieuw beleid			496	168	576	413
Meevallers						
Meicirculaire 2020	PAD	1.	269	557	322	506
Totaal meevallers			269	557	322	506
Tegenvallers						
Kapitaallasten	div.	2.	-37	-6	-35	-49
Ophoging storting voorziening wethouderspensionoenen	PAD	3a	-42	-42	-42	-42
Incidentele storting voorziening wethouderspensionoenen	PAD	3b	-150	-100	-50	-
Hogere vergoeding raadsleden	PBD	4	-30	-30	-30	-30
Aanpassing opleidingsbudget naar 2,5%	PBD	5	-61	-61	-61	-61
Bijstelling opbrengst OZB	PAD	6	-18	-29	-38	-7
Onderhoud asfaltwegen (8-maands)	PL	7a	-50	-50	-50	-50
Lagere opbrengst hypotheekrente (8-maands)	PAD	7b	-38	-38	-38	-38
Aframen dividend Vitens (8-maands)	PAD	7c	-20	-20	-20	-20
Overige mutaties 8-maands	div.	7d	-72	-55	-50	-49
Diversen	div.		-87	-70	-54	-62
Totaal tegenvallers			-604	-501	-468	-408
Saldo Begroting 2021-2024			160	224	430	511

Bedragen * € 1.000

Toelichting

1. De Meicirculaire 2020 is verwerkt in de begroting. De budgettaire effecten van deze circulaire zijn voor alle jaren positief. Over de uitkomsten bent u via een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Voor een beknopte toelichting op de algemene uitkering wordt verder verwezen naar het programma Algemene dekkingsmiddelen (Thema 4 Bestuur, dienstverlening en veiligheid).
2. De investeringsbegroting is herzien en de kapitaallasten zijn opnieuw berekend. Dit heeft geleid tot kleine mutaties in de diverse jaarschijven. De investeringsbegroting is opgenomen in bijlage F Meerjaren-investeringsprogramma.
3. De vergoeding voor raads- en commissieleden valt hoger uit op basis van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers.

4. De afgelopen jaren heeft er meermaals een forse storting plaatsgevonden om de voorziening wethouderspensionen op peil te houden:
 - a. De jaarlijkse storting in verband met de actuariële berekening wordt opgehoogd met € 42.000.
 - b. Gelet op de huidige economische omstandigheden verwachten wij de komende jaren nog een aanvullende, incidentele storting.
5. Een verhoging van het opleidingsbudget is nodig om, in verband met de toename van de personeelsformatie, het budget op 2,5% van de loonsom te houden.
6. De opbrengst van de OZB is bijgesteld na indexatie van 2,2% en areaaluitbreiding. Dit leidt tot een nadeel in de begroting.
7. Vanuit de 8-maands 2020 zijn enkele mutaties naar voren gekomen die een structureel effect hebben op de begroting 2021-2024:
 - a. Afgelopen jaren laat zien dat er structureel extra budget nodig is voor klein onderhoud asfalt elementverhardingen.
 - b. Daling van de hypotheekrente voor personeel zorgt voor minder opbrengsten.
 - c. De komende jaren staat Vitens voor een enorme investeringsopgave en wordt er mogelijk geen dividend uitgekeerd aan aandeelhouders.
 - d. Daarnaast zijn budgetten bijgesteld in de 8-maands 2020 met meerjarige gevolgen voor de Begroting 2021-2024, die afzonderlijk minder dan € 25.000,- bedragen.

Specificatie incidentele baten en lasten

Hieronder is een overzicht opgenomen van incidentele baten en lasten. Uitgangspunt is dat in de begroting zo min mogelijk incidentele posten worden opgenomen.

Overzicht incidentele baten en lasten	Prog.	2021	2022	2023	2024
Baten					
Thema 1 Ruimte en Leefomgeving					
Grondexploitatie	PR	3.582	2.398	201	201
Thema 2 Samenleving					
Uitvoeringsbudget lokaal Sportakkoord - rijksbijdrage SPUK	PGB	20			
Thema 4 Bestuur, dienstverlening en veiligheid					
Vitale vakantieparken, bijdrage toeristenbelasting	PAD	15			
Totaal baten		3.617	2.398	201	201
Lasten					
Thema 1 Ruimte en Leefomgeving					
Grondexploitatie	PR	-3.582	-2.398	-201	-201
Visie en extern advies flexwonen	PR	-10			
Bijdrage Landbouwnetwerk FoodValley 2021	PR	-17			
Thema 2 Samenleving					
Uitvoeringsbudget lokaal Sportakkoord	PGB	-20			
Uitvoeringskosten programma Preventieakkoord	PGB	-5	-5		
Thema 3 Economie en recreatie					
Vitale vakantieparken, kwaliteitsimpuls verblijfsrecreatie	PER	-30			
Dromenlab	PER	-20			
Realisatie camperplaatsen	PER	-15			
Thema 4 Bestuur, dienstverlening en veiligheid					
Incidentele storting voorziening wethouderspensionen	BDV	-150	-100	-50	-
Totaal lasten		-3.849	-2.503	-251	-201
Effect structureel begrotingsaldo		-232	-105	-50	-

Bedragen * € 1.000

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

In onderstaand overzicht staan per thema de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan/uit de reserves genoemd. De grootste bedragen per thema worden apart genoemd.

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	2021	2022	2023	2024
Thema 4 Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
Precariobelasting	1.305	-	-	-
Totaal toevoegingen	1.305	0	0	0
Onttrekkingen				
Thema 1 Ruimte en Leefomgeving				
Aanleg 2 ^e deel Henslare	116	116	116	116
Steenenkamer fase 1B	-	98	98	98
Calcariaweg, Sprielderweg	27	27	27	27
Schootmanshof fase 3	27	27	27	27
Diverse fietspaden	15	56	56	56
Overig	102	151	151	151
Thema 2 Samenleving				
Overig	6	6	6	-
Thema 3 Economie en recreatie				
Stroud	63	63	63	63
Centrumplan		200	200	200
Thema 4 Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
Verbouwing gemeentehuis	231	231	231	231
Inrichting en ICT	62	62	62	52
Overig	19	19	15	9
Totaal onttrekkingen	668	1.056	1.052	1.030

Bedragen * € 1.000

De structurele onttrekkingen hebben betrekking op de reserve dekking kapitaallasten, die is bedoeld om de kapitaallasten voor de bijbehorende investeringen te dekken.

Structureel in evenwicht

In het kader van het provinciaal toezicht geeft de provincie Gelderland een oordeel over onze begroting. Bij deze beoordeling worden de incidentele lasten en baten geëlimineerd, zodat een zuiver structureel saldo van de begroting ontstaat. In onderstaand overzicht geven we het structurele saldo zonder incidentele baten en lasten weer.

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (-/- = nadeel)	2021	2022	2023	2024
Saldo lasten -/- incidentele lasten	49.844	50.781	50.759	50.634
Saldo baten -/- incidentele baten	51.454	49.981	50.126	50.139
Saldo structurele toevoegingen reserves	1.305	-	-	-
Saldo structurele onttrekkingen reserves	668	1.056	1.052	1.030
Structureel begrotingssaldo	973	256	419	535

Bedragen * € 1.000

Het structureel begrotingssaldo valt voor de begrotingsperiode 2021-2024 positief uit.

Financiële positie - uiteenzetting en toelichting

Ontwikkeling reserves en voorzieningen

In onderstaande overzichten wordt inzicht gegeven in de verwachte ontwikkeling van de reserves in de komende jaren op basis van de bekende situatie van augustus 2020.

	Stand 1-1-2021	Vermeerd. 2021	Vermind. 2021	Stand 31-12-2021	Ontwikkeling 2022-2024	Stand 31-12-2024
Algemene reserves	421	269	0	690	1.166	1.856
Bestemmingsreserves	43.792	2.545	936	45.401	-3.249	42.152
Grondexploitatie	8.068	608	610	8.066	0	8.066
Voorzieningen	14.389	860	1.018	14.231	933	15.164
Totaal	66.670	4.282	2.564	68.388	-1.150	67.238

Bedragen * € 1.000

Volgens de huidige prognose zullen de reserves en de voorzieningen groeien. In deze cijfers is alle informatie verwerkt waarover al besluiten zijn genomen. Voor een prognose van alle reserves en voorzieningen wordt verwezen naar bijlage B Reserves en voorzieningen van deze begroting.

De beschikbare buffer in de vorm van reserves en voorzieningen van een gemiddelde Gelderse gemeente bedraagt in 2020 € 1.212 per inwoner. Dit kengetal is voor Putten met € 2.407 per inwoner beduidend hoger. Dat geeft aan dat onze gemeente een robuuste financiële positie heeft.

Reserves en voorzieningen per inwoner 2020	Putten	Gelderland (gemiddeld)
Algemene reserve	43	397
Bestemmingsreserves (incl. reserve grondexploitatie)	1.766	547
Voorziening	598	268
Totaal	2.407	1.212

Bedragen * € 1.000

Algemene reserve

De prognose van de algemene reserve is als volgt:

Overzicht algemene reserve	2020	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 jan. (na bestemming resultaat)	1.940	421	690	914	1.344
Toevoegingen					
Saldo begroting 2020-2024	-766	160	224	430	511
Friciekosten RNV (terugstorting)	75	109			0
Totaal toevoegingen	-691	269	224	430	511
Onttrekkingen					
<u>Beschikbaar gestelde kredieten</u>					
Duurzaamheidsbeleid	34				
Manifest van Salentein	27				
Dromenlab	14				
Putten Herdenkt	67				
Implementatie BAG-WOZ	38				
Overig	8				
<u>Bestemming rekeningresultaat 2019</u>					
Opstellen Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan	50				
Brandkranen	25				
Implementatie BAG WOZ	43				
Opstellen Transitievisie Warmte	202				
Energieketten	35				
Onderzoek binnensportaccommodatie / 3e sporthal	20				

Overzicht algemene reserve	2020	2021	2022	2023	2024
<u>Naar Reserve dekking kapitaallasten</u>					
Skatebaan Van Geenstraat	132				
Verkeersonderzoek Dorpsstraat-Engweg	25				
Bijdrage Vitale Vakantieparken	-6				
<u>Gereserveerd voor</u>					
Spiegelgeld Gelders Energieakkoord	114				
Totaal onttrekkingen	828	0	0	0	0
Stand per 31 dec.	421	690	914	1.344	1.856
AF : Ondergrens algemene reserve	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400
Ruimte	-1.979	-1.710	-1.486	-1.056	-544

Bedragen * € 1.000

De ondergrens van de algemene reserve bedraagt € 2,4 miljoen (circa € 100 per inwoner). De stand van de algemene reserve is in alle jaren ruim onder de vastgestelde ondergrens. Onze gemeente beschikt in combinatie met andere bestemmingsreserves over een goede buffer.

Reserve grondexploitatie

De reserve grondexploitatie kent in de meerjarenraming het volgende verloop:

Overzicht reserve grondexploitatie	2020	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 jan.	8.009	7.508	7.506	7.506	7.506
Toevoegingen					
Winstneming Matchpoint	24	-	-	-	-
Winstneming Rimpeler	749	608	-	-	-
Totaal toevoegingen	773	608	-	-	-
Onttrekkingen					
Vorbereidingskredieten Putten-Zuid en Husselsesteeg	150	-	-	-	-
Reconstructie Jan Nijenhuisstraat	-	500	-	-	-
<u>Naar reserve dekking kapitaallasten</u>					
Doortrekken Henslare, afwaardering Rimpelerweg	885	-	-	-	-
Verkeersluw maken van Stationsstraat	-	57	-	-	-
Herinrichting Harderwijksestraat, Voorthuizerstraat	109	-	-	-	-
Fietsenstroken Garderenseweg	-	53	-	-	-
Ingrepen centrumgemeente	93	-	-	-	-
Stationsomgeving	25	-	-	-	-
Herinrichting Steenenkamerseweg	10	-	-	-	-
Overig	2	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen	1.274	610	-	-	-
Stand per 31 dec.	7.508	7.506	7.506	7.506	7.506
AF : Ondergrens reserve grondexploitatie	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Ruimte	5.008	5.006	5.006	5.006	5.006

Bedragen * € 1.000

De stand van de reserve grondexploitatie is ruim boven de vastgestelde ondergrens van € 2,5 miljoen.

Reserve precariobelasting

De baten uit de precariobelasting worden toegevoegd aan de reserve precario en worden daarmee niet meegenomen als structureel dekkingsmiddel. De reserve precariobelasting kent het volgende meerjarige verloop.

Reserve precariobelasting	2020	2021	2022	2023	2024
Stand per 1 jan.	1.360	2.615	3.920	3.920	1.225
Toevoegingen					
Baten precariobelasting	1.305	1.305	-	-	-
Totaal toevoegingen	1.305	1.305	-	-	-
Onttrekkingen					
Centrumplan	50	-	-	2.695	-
Implementatie Omgevingswet	-	-	-	1.168	-
Totaal onttrekkingen	50	-	-	3.863	-
Stand per 31 dec.	2.615	3.920	3.920	57	57

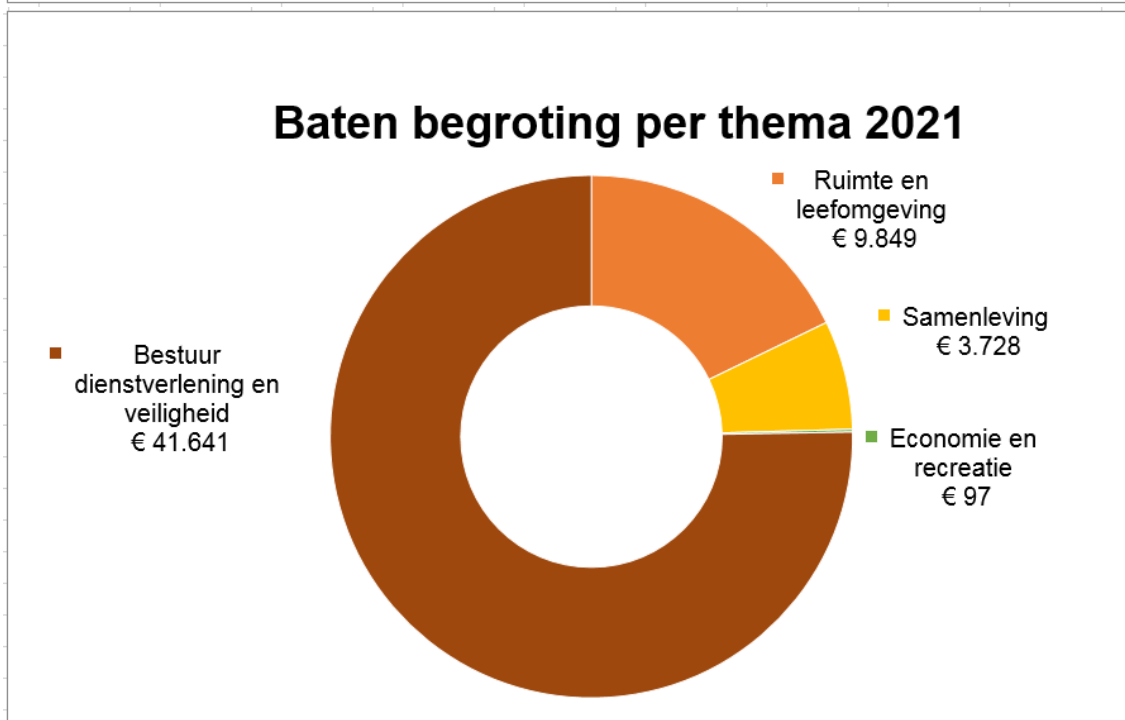
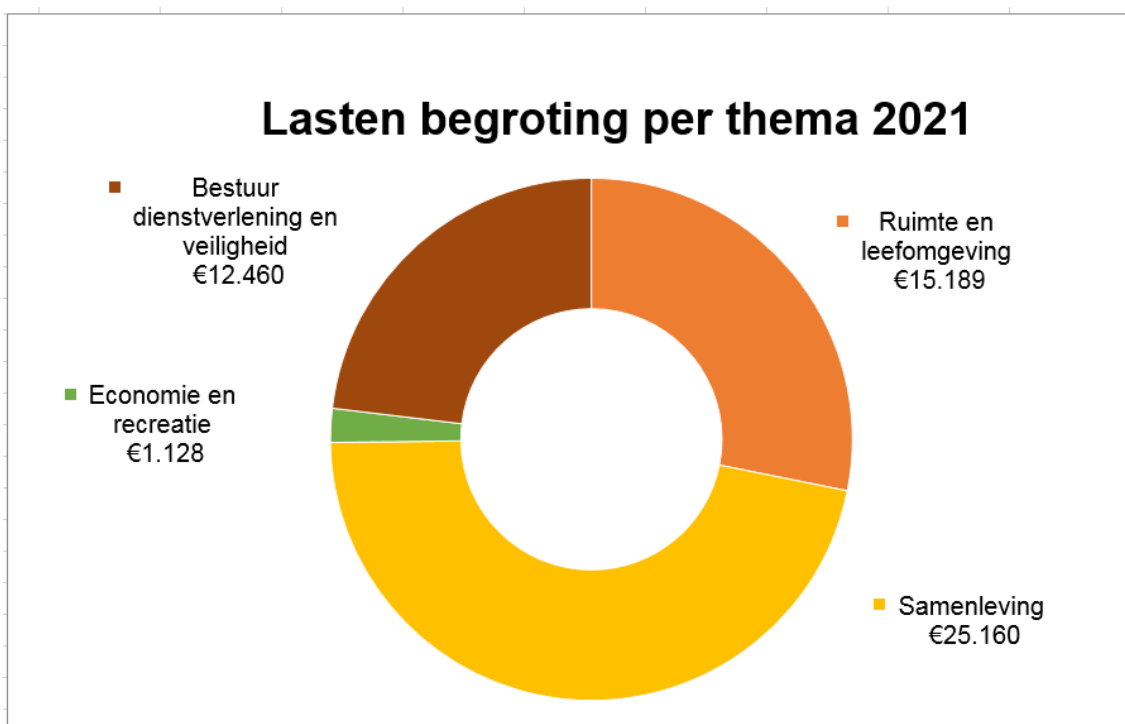
Bedragen * € 1.000

De nog te ontvangen bedragen precariobelasting voor 2020 en 2021 staan nog niet definitief vast. Voor deze (toekomstige) aanslagen staan de gebruikelijke rechtsmiddelen bezwaar en beroep nog steeds open. Omdat de aanslag na afloop van het belastingjaar wordt opgelegd, is de definitieve opbrengst van 2021 op zijn vroegst in het voorjaar van 2022 bekend.

De investering in het Centrumplan en het implementatiebudget Omgevingswet dient gedekt te worden uit de precarioheffingen. Omdat deze heffingen nog niet definitief vaststaan, is een bedrag van € 3.863.000 onttrokken uit de reserve Algemene buffer. Indien de precarioheffingen 2020-2021 definitief vaststaan, zal het bedrag van € 3.863.000 gestort worden vanuit de reserve precariobelasting naar de reserve Algemene buffer.

Hoofdstuk 3 Begrotingsthema's en programma's

De begroting is opgebouwd uit vier thema's, die op hun beurt weer bestaan uit programma's. Een programma is een samenhangend geheel van beleidsproducten, activiteiten en geldmiddelen. De verdeling van de totale lasten en baten in de begroting over de verschillende thema's is hieronder weergegeven.

Thema Ruimte en leefomgeving

Algemeen

Het thema Ruimte en leefomgeving heeft betrekking op de volgende programma's:

- Programma Ruimte;
- Programma Leefomgeving;
- Programma Kostendekkende dienstverlening.

Portefeuillehouders

De verantwoordelijke portefeuillehouders voor dit thema zijn de heer 't Jong, de heer Koekkoek en de heer Koops.

Wat willen we bereiken?

Het coalitieakkoord 'Bouwen aan Putten' beschrijft de plannen voor de jaren 2018-2022. In het Collegeprogramma 2018-2022 zijn die plannen verder uitgewerkt in concrete actiepunten per jaar. De actiepunten voor 2021 binnen het begrotingsthema Ruimte en leefomgeving worden hierna nader uitgewerkt. Daarnaast worden een aantal actuele beleidsontwikkelingen toegelicht die in 2021 ook onze aandacht zullen vragen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actiepunten 2021

Bouw locatie Rimpeler

E.T. 't Jong

In 2021 wordt er verder gebouwd aan woningen in Rimpeler in de fasen 3 en 4. Daarnaast wordt de start van de woningbouw in de laatste twee fasen (5 en 6) voorbereid. Het is mogelijk dat de eerste woningbouw in deze twee fasen aan het einde van 2021 nog zal starten.

Putten Zuid

R. Koekkoek

De planning is dat in de eerste helft van 2021 de ontwikkelingsvisie voor Putten Zuid bestuurlijk wordt vastgesteld. In deze visie wordt de woningbouwlocatie Putten Zuid op hoofdlijnen uitgewerkt. De vervolgstap is dat het gebied in verschillende fasen nader wordt vormgegeven.

Betaalbare (starters)woningen moeten betaalbaar blijven

E.T. 't Jong

In de woonvisie 2020-2025 is een streefwoningbouwprogramma afgesproken. Mochten er bijzondere redenen zijn waardoor dit programma niet gehaald wordt, dan willen we gaan verevenen. Aan de andere kant kan het vereveningsfonds ook helpen om meer goedkope woningbouw te realiseren. Dit fonds zal naar verwachting in 2021 operationeel zijn.

Huurwoningen bouwen voor inkomensgroepen boven huurtoeslaggrens

E.T. 't Jong

In het streefwoningbouwprogramma is een percentage opgenomen voor vrije sector huurwoningen met een huurprijs tot € 950.

Nieuwe woonvormen mogelijk maken

E.T. 't Jong

De recreatieterreinen Hilary's Camping en Camping 't Goorzicht krijgen een woonbestemming. Op basis van het stedenbouwkundig plan kunnen er 36 nieuwe woningen worden gebouwd. Binnen dit plan zullen 10 XS-woningen ontwikkeld worden. In 2021 zal het bestemmingsplan aan de raad worden voorgelegd. Verder wordt er bekeken waar in Putten flexwoningen kunnen worden gerealiseerd.

Levensloopbestendige woningen realiseren

E.T. 't Jong

Woningen zijn niet altijd levensloopbestendig, maar de meeste eengezinswoningen kunnen gemakkelijk worden aangepast, waardoor men langer thuis kan blijven wonen. WoonGemakPutten (WGP) helpt mensen met het zich bewust worden van hun situatie en adviseert over aanpassingen aan de woning.

Voorlichting over verduurzaming van woningen

G. Koops en E.T. 't Jong

Het loket Veluwe Duurzaam speelt een belangrijke rol in de communicatie en voorlichting op het gebied van verduurzaming. Via Veluwe Duurzaam lopen verschillende projecten om duurzame ontwikkelingen te stimuleren en onder de aandacht te brengen. In 2021 zal deze samenwerking voortgezet en verder uitgebreid worden.

Afspraken maken met ontwikkelende partijen over duurzaamheid

G. Koops en R. Koekkoek

De nieuwbouwwijken zoals we die ontwikkelen voldoen aan de wettelijke eis om gasloos gebouwd te worden. Daarnaast zullen deze wijken vanaf 2021 ook moeten voldoen aan de BENG eisen. Voor Putten Zuid wordt er ook een duurzaamheidsvisie ontwikkeld om te kijken welke stappen er verder gezet kunnen worden op het gebied van circulariteit, duurzame mobiliteit, duurzame energieopwekking en klimaatadaptatie. Daarnaast zijn er gesprekken met de woningbouwstichting om prestatieafspraken te formuleren op het gebied van duurzaamheid.

Voorbeeldhuis realiseren

G. Koops en E.T. 't Jong

In 2021 wordt gekeken of er, in het kader van duurzaamheid, een voorbeeldhuis gerealiseerd kan worden welke voor een bepaalde tijd ingezet kan worden ter inspiratie.

Prestatieafspraken maken met WSP over verduurzaming

E.T. 't Jong

In de prestatieafspraken met de Woningstichting Putten is duurzaamheid één van de onderwerpen.

E-laadpalen: ambitie en plan voor centrum en wijken

R. Koekkoek

Nu de uitvoeringsregels voor het plaatsen van laadpalen zijn vastgesteld, kunnen inwoners van Putten via de marktaanbieder een aanvraag doen voor het plaatsen van een laadpaal.

Duurzaamheidskansen bij bedrijven benutten

G. Koops

In 2021 wordt er in samenwerking met de bedrijvenkring Putten gekeken naar mogelijkheden om meer kansen te gaan benutten voor bedrijven om op natuurlijke momenten te investeren in het verduurzamen van het pand en/of bedrijfsprocessen.

Voorlichting over klimaatadaptatie en energietransitie

G. Koops

Vanuit klimaatadaptatie en duurzaamheid wordt geïnvesteerd in een aantal projecten om Putten bestand te maken tegen hevige regenval en hittestress. Deze projecten zullen in 2021 van start gaan en zullen via de communicatiekanalen gepromoot worden. Hierbij zal ook worden ingezet op voorlichting. Hierbij zal ook worden samengewerkt met het Energieloket Veluwe Duurzaam.

Voortzetting afkoppeling afwatering openbaar gebied op riolering

R. Koekkoek

Het afkoppelen van de openbare ruimte wordt voortgezet. Hierbij worden combinaties gemaakt met reconstructies en groot onderhoud van wegen zoals het centrumplan en de Stationsstraat.

Afvalbeleid

R. Koekkoek

In het afvalbeleid wordt ingezet op het verminderen van de hoeveelheid restafval. Uit de laatste afvalanalyse blijkt dat er vooral nog groente- fruit- en tuinafval (gft) uit het restafval te halen is. Daarop zullen de acties komende periode worden gebaseerd. We blijven aandacht schenken aan nut en noodzaak van afval scheiden bij de bron, door middel van artikelen in de krant en op social media. Daarnaast zal aandacht worden gegeven aan de resultaten die door de gemeente Putten en haar inwoners zijn behaald. Dit niet alleen afgezet tegenover gemeenten in de regio maar zeker ook landelijk gezien.

Bewustwording van herkomst en productie voedsel

G. Koops

In 2021 wordt een communicatieplan uitgerold waarbij er om de week een duurzaam, lokaal project centraal gezet wordt in de media. Hierbij krijgen onderwerpen als afval, landbouw en duurzaamheid een belangrijke plek. Het doel van dit communicatietraject is om bewustwording en betrokkenheid bij de Puttense inwoners te ontwikkelen. Ook kunnen scholen gebruik maken van lespakketten die informatie geven over de boerderij en de productie van voedsel via stichting De Hortus.

Met regio en provincie: betere doorstroming en verbreding van A28

R. Koekkoek

Naar aanleiding van het MIRT-onderzoek van het Rijk (een onderzoek naar het functioneren van de A28) wordt gewerkt aan het verbeteren van de A28. Wij zijn en blijven als gemeente hier nauw bij betrokken.

Speelruimteplan uitvoeren

R. Koekkoek

Aan de hand van het beleids- en beheerplan speelvoorzieningen worden diverse speellocaties omgevormd of gerenoveerd. In 2021 komt de nadruk voornamelijk te liggen op het geven van een kwaliteitsimpuls aan bestaande speeltuinen. Eventuele laatste omvormingen van formele (traditionele) naar informele (natuurlijke) speeltuinen worden in 2021 ook afgerond.

Herplanten bomen bij kap door gemeente

R. Koekkoek

In 2021 maken we gebruik van het bomenadoptieplan en zullen we onze inwoners aanmoedigen om een boom te adopteren. Daarnaast krijgen bewoners van nieuw opgeleverde woningen in Rimpeler een gratis boom cadeau. Bij ruimtelijke projecten wordt al bij de voorbereidingen meegegeven dat voor elke boom die wijkt, er twee terug moeten komen.

Fietspad Voorthuizerstraat en fietsersoversteek Oude Rijksweg

R. Koekkoek

In 2021 is de provinciale weg N303 (Voorthuizerstraat) tussen Voorthuizen en Putten aan de beurt voor groot onderhoud. Een belangrijke opgave hierbij is het veiliger maken van het fietspad en de rijbaan. Als gemeente zijn we hier nauw bij betrokken.

Voor de fietsoversteek/kruising Oude Rijksweg (N798)-Hoofdlaan-Schoonderbeeklaan heeft de provincie, in overleg met de gemeente, klankbordgroep en Fietzersbond, een nieuwe variant uitgewerkt. Als de financiering rondkomt en de gemeente de gevraagde bijdrage beschikbaar stelt, kan de provincie naar verwachting in het tweede kwartaal van 2021 het werk uitvoeren.

Overige beleidsontwikkelingen

Omgevingswet

E.T. 't Jong

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is uitgesteld tot naar verwachting 1 januari 2022. Het motto van de Omgevingswet is: 'ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'. In 2021 gaan we verder met de uitwerking van het Projectplan Implementatie Omgevingswet gemeente Putten. De systemen worden ingericht aan de hand van de nieuwe werkprocessen en de aansluiting op het Digitale Stelsel Omgevingsrecht wordt gerealiseerd. Via Pilots wordt geëfend met werken in de geest van de Omgevingswet. De gebiedsvisie Stenenkamer 'nieuwe stijl' wordt afgerond en levert input voor de gemeente-brede Omgevingsvisie die verder wordt uitgewerkt. Er wordt een start gemaakt met het Omgevingsplan.

Transitievisie Warmte

G. Koops

De Transitievisie Warmte wordt eind 2020 voor Putten vastgesteld en geeft een duidelijke visie op de transitie van het gebruik van fossiele brandstoffen, zoals aardgas, naar duurzame energie, zoals zonne-energie. Vanuit deze visie gaan er in 2021 wijkuitvoeringsplannen (WUP's) opgezet worden.

Regionale Energie Strategie

G. Koops

De concept Regionale Energie Strategie en de concept Regionale Structuur Warmte worden na vaststelling door de raad aangeboden aan het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL). Daarbij wordt een participatietraject opgestart. Vanuit de 3 varianten in de concept RES en de concept RSW zal dan worden toegewerkt naar een RES/RSW 1.0. Die zal ter vaststelling worden aangeboden aan de raad in 2021.

Toekomstbestendig wonen lening (voorheen duurzaamheidslening) *G. Koops en E.T. 't Jong*

Per 2021 kan men gebruik maken van de toekomstbestendig wonen lening, waarbij men niet alleen investeert in de duurzaamheid van de woning, maar ook in de levensloopbestendigheid van de woning. Dit kan middels een lening met een aantrekkelijk lage rente.

Wet Kwaliteitsborging in de Bouw (WKB)

R. Koekkoek

Op 1 januari 2022 treedt de wet Kwaliteitsborging in de Bouw waarschijnlijk in werking. De toets of een nieuw gebouw voldoet aan de landelijke bouwtechnische normen van het Bouwbesluit, en het toezicht daarop tijdens de bouw wordt dan een taak van gecertificeerde bedrijven; de kwaliteitsborgers. De toets aan het bestemmingsplan en welstandsnota blijft wel een verant-

woordelijkheid van de gemeente. Pas na afloop van de bouw stuurt de kwaliteitsborger het dossier naar de gemeente. Daarmee is er dus een verschuiving van vergunningverlening vooraf naar toezicht achteraf. Hoe het zich dit gaat verhouden tot de legesinkomsten is nog niet bekend.

Regionaal Mobiliteitsfonds

R. Koekkoek

De zeven Noord Veluwe gemeenten trekken samen op ten behoeve van de mobiliteit. Hiervoor is een Mobiliteitsfonds ingesteld, waarbij iedere gemeente jaarlijks € 2 per inwoner inlegt. Met dit fonds worden de kosten ondergebracht voor alles wat gezamenlijk wordt opgepakt. In de komende tijd moet de bereikbaarheidsagenda verder uitgewerkt worden, in samenhang met onder andere de MIRT A28 maatregelen. Ook daarin is verkeersveiligheid een belangrijk element en kan een goed openbaar vervoer een bijdrage leveren aan het verbeteren van de doorstroming binnen de regio. De provincie wil daarin samen optrekken met de regiogemeenten en werkt aan een nieuwe provinciale mobiliteitsvisie. Vanuit de Noord-Veluwe gemeenten moet daaraan inbreng worden geleverd.

Landbouwnetwerk regio Foodvalley

E.T. 't Jong

Samen met de andere gemeenten, (onderwijs)instellingen en bedrijven in de Regio Foodvalley is er een actieve samenwerking. In 2021 gaan we verder met het optuigen van het agroloket, net als het aanbieden van webinars, bijeenkomsten en bedrijfsbezoeken en ondernemersbegeleiding door adviseurs voor agrarische ondernemers. De nadruk bij het landbouwnetwerk ligt op een vitaal platteland, landbouwtransitie en het produceren van duurzaam voedsel. Dit is beschreven in de Regio Deal Foodvalley. Het uitvoeren van deze speerpunten gaat in 2021 verder. Zo is en blijft gemeente Putten betrokken bij het regionale landbouwbeleid.

Verlichting 'De vrouw van Putten' en gedenkruimte

R. Koekkoek

Gezien de veroudering van de verlichting en de storingsgevoeligheid van de huidige installatie is het voornemen om de verlichting en het voedingsnet rondom het monument 'De vrouw van Putten' aan te passen. Daarbij zal een verbinding worden gelegd met de verlichting naar en rondom de herdenkingsruimte. De bedoeling is om dit, indien mogelijk, gelijktijdig te doen met de aanpassing van de Dorpsstraat vanaf rotonde N798 naar de Engweg, om zodoende de verlichting op elkaar af te stemmen.

Parkeerterrein achter gemeentehuis

R. Koekkoek

Na afronding van de herinrichting van het Fontanusplein en het Kerkplein wordt het parkeerterrein achter het gemeentehuis opnieuw aangelegd. In de loop van 2021 wordt hiervoor een voorbereidingskrediet aangevraagd.

Startersleningen

E.T. 't Jong

Na de evaluatie van de Starterslening in 2020, is de verordening aangepast. Naar verwachting is er voldoende budget, zodat starters ook in 2021 nog gebruik kunnen maken van een Starterslening bij de aankoop van hun eerste woning.

Wat mag het kosten?

Thema 1 Ruimte en Leefomgeving	Meerjarenbegroting 2021-2024			
	2021	2022	2023	2024
Lasten	14.944	14.341	12.262	12.326
Programma Ruimte	4.783	3.533	1.336	1.336
Programma Leefomgeving	5.890	6.297	6.389	6.450
Programma Kostendekkende Dienstverlening	4.271	4.511	4.537	4.540
Baten	9.604	8.179	6.014	5.991
Programma Ruimte	3.679	2.495	298	298
Programma Leefomgeving	129	129	129	101
Programma Kostendekkende Dienstverlening	5.795	5.555	5.586	5.591
Geraamd totaal baten en lasten	-5.340	-6.161	-6.248	-6.336
Dotatie aan reserves	606	-	-	-
Programma Ruimte	-	-	-	-
Programma Leefomgeving	606	-	-	-
Programma Kostendekkende Dienstverlening	500	-	-	-
Onttrekking aan reserves	785	473	473	473
Programma Ruimte	500	-	-	-
Programma Leefomgeving	254	417	417	417
Programma Kostendekkende Dienstverlening	31	56	56	56
Geraamd resultaat	-5.661	-5.688	-5.775	-5.863

Bedragen * € 1.000

Toelichting mutaties reserves

Programma Ruimte

In 2021 wordt de reconstructie Johan Nijenhuisstraat uitgevoerd. Deze wordt gedekt door een bijdrage vanuit de bovenwijkse voorzieningen á € 500.000.

Programma Leefomgeving

Drie investeringen voor reconstructies worden uitgevoerd in 2021 in plaats van 2020. De eenmalige vrijval van kapitaallasten á € 106.000 wordt gestort in de reserve IBOR.

De bijdrage vanuit de bovenwijkse voorzieningen á € 500.000 ten behoeve van de reconstructie Johan Nijenhuisstraat wordt in 2021 gestort in de reserve dekking kapitaallasten.

Daarnaast vindt er per saldo een onttrekking van € 254.000 oplopend naar € 417.000 plaats vanuit de reserve dekking kapitaallasten. Het grootste deel van deze onttrekking is bedoeld om de kapitaallasten van investeringen in wegen op te vangen.

Programma Kostendekkende dienstverlening

Er vindt een storting plaats van € 500.000 in de reserve dekking kapitaallasten voor een bijdrage aan klimaatadaptatie. Deze bijdrage vindt plaats uit de Voorziening riolering conform besluitvorming de Kadernota 2021.

Per saldo vindt er een onttrekking van € 31.000 oplopend naar € 56.000 plaats vanuit de reserve dekking kapitaallasten. Het grootste deel van deze onttrekking is bedoeld om de kapitaallasten van de investering Schootmanshof fase 3 en klimaatadaptatie op te vangen.

Investerings

In bijlage F Meerjaren-investeringsprogramma is een overzicht van de investeringen opgenomen.

Specificatie per programma en beleidsproduct

Thema 1 Ruimte en leefomgeving		Jaar- rekening	Begroting incl. wijz.	Begroting 2021-2024			
Programma en beleidsproducten	Prog.	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten							
Bouwgrondexploitatie	PR	4.051	5.691	3.582	2.398	201	201
Volkshuisvesting en handhaving	PR	940	799	775	725	725	725
Ruimtelijke ordening	PR	386	531	427	411	411	411
IBOR openbaar groen	PL	1.175	1.095	1.220	1.236	1.252	1.258
IBOR Wegen, straten en pleinen	PL	2.588	2.699	2.906	3.250	3.328	3.383
Verkeer en parkeren	PL	90	85	99	99	99	99
Natuurbescherming	PL	15	34	34	34	34	34
Milieubeheer	PL	1.416	1.685	1.557	1.603	1.602	1.602
Wijkbudget kleine ongemakken	PL	32	75	75	75	75	75
Afval	PK	2.299	1.634	1.718	1.718	1.718	1.722
Begraven	PK	831	672	789	792	797	802
Omgevingsvergunningen	PK	419	442	454	454	454	454
Rioleringen	PK	2.332	1.737	1.310	1.547	1.568	1.562
Totaal		16.576	17.178	14.944	14.341	12.262	12.326
Programma Ruimte	PR	5.377	7.021	4.783	3.533	1.336	1.336
Programma Leefomgeving	PL	5.318	5.672	5.890	6.297	6.389	6.450
Programma Kostendekkende dienstverlening	PK	5.881	4.485	4.271	4.511	4.537	4.540
Totaal lasten		16.576	17.178	14.944	14.341	12.262	12.326
Baten							
Bouwgrondexploitatie	PR	5.787	5.691	3.582	2.398	201	201
Volkshuisvesting en handhaving	PR	105	28	28	28	28	28
Ruimtelijke ordening	PR	91	70	70	70	70	70
IBOR openbaar groen	PL	1	-	-	-	-	-
IBOR wegen, straten en pleinen	PL	78	55	113	113	113	85
Verkeer en parkeren	PL	9	17	10	10	10	10
Natuurbescherming	PL	-	-	-	-	-	-
Milieubeheer	PL	13	7	7	7	7	7
Wijkbudget kleine ongemakken	PL	-	-	-	-	-	-
Afval	PK	2.371	1.976	2.097	2.097	2.097	2.097
Begraven	PK	882	1.269	834	837	842	847
Omgevingsvergunningen	PK	774	663	663	663	663	663
Rioleringen	PK	3.132	2.212	2.201	1.957	1.984	1.984
Totaal		13.246	11.988	9.604	8.179	6.014	5.991
Programma Ruimte	PR	5.984	5.789	3.679	2.495	298	298
Programma Leefomgeving	PL	102	78	129	129	129	101
Programma Kostendekkende dienstverlening	PK	7.160	6.120	5.795	5.555	5.586	5.591
Totaal baten		13.246	11.988	9.604	8.179	6.014	5.991

In de tabel is het reeds goedgekeurd nieuw beleid verwerkt

Bedragen * € 1.000

Toelichting mutaties per programma

Waar er sprake is van een reële afwijking van de programma's tussen de Begroting 2021-2024 ten opzichte van de Jaarrekening 2019 en de Begroting 2020 dan wordt dat hieronder toegelicht bij het betreffende programma.

Programma Ruimte

De bouwgrondexploitatie verloopt budgetneutraal en de ramingen zijn gebaseerd op de meest actuele exploitatieplannen voor de bouwgrondexploitatie Rimpeler.

Binnen volkshuisvesting en handhaving is in de periode 2019-2021 budget opgenomen voor beleids capaciteit voor vitale vakantieparken en uitvoering van het programma Vitale vakantieparken.

Programma Leefomgeving

Op het beleidsproduct IBOR wegen, straten en pleinen en IBOR openbaar groen stijgen de lasten meerjarig. Dit betreffen kapitaallasten van meerdere grote investeringen in de openbare ruimte. Deze zijn op basis van het Coalitieakkoord 2018-2022 beschikbaar gesteld.

Programma Kostendekkende dienstverlening

Het programma Kostendekkende dienstverlening bestaat uit de producten afval, riolering, begraafplaatsen en omgevingsvergunningen. De producten afval, riolering en begraafplaatsen zijn 100% kostendekkend. De cijfers geven echter een andere indruk. De baten zijn in dit overzicht niet gelijk aan de lasten. Door de systematiek in de BBV worden overhead en BTW niet als last verantwoord op het beleidsproduct, maar worden extracomptabel toegerekend. Daardoor zijn de lasten niet meer gelijk aan de uitgaven.

Voor verdere toelichting op de kostendekkendheid wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen. Daar wordt ook zichtbaar gemaakt hoeveel overige kosten toegerekend worden ter onderbouwing van de gehanteerde tarieven.

Thema Samenleving

Algemeen

Het thema Samenleving heeft betrekking op de volgende programma's:

- Programma Gezondheid en bewegen;
- Programma Groei en ontwikkeling;
- Programma Maatschappelijke participatie;
- Programma Werken en leren.

Portefeuillehouders

De verantwoordelijke portefeuillehouders voor dit thema zijn de heer 't Jong en de heer Koops.

Wat willen we bereiken?

Het coalitieakkoord 'Bouwen aan Putten' beschrijft de plannen voor de jaren 2018-2022. In het Collegeprogramma 2018-2022 zijn die plannen verder uitgewerkt in concrete actiepunten per jaar. De actiepunten voor 2021 binnen het begrotingsthema Samenleving worden hierna nader uitgewerkt. Daarnaast worden er een aantal actuele beleidsontwikkelingen toegelicht die in 2021 ook onze aandacht zullen vragen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actiepunten 2021

Bekendheid geven aan cliëntondersteuning

G. Koops

Inwoners van de gemeente Putten kunnen gebruik maken van onafhankelijke inwonerondersteuning. Deze wettelijke taak wordt in Putten uitgevoerd door Stimenz. Samen met Stimenz wordt in 2021 verder ingezet op het bekendheid geven aan inwonerondersteuning.

Aanpak eenzaamheid en inclusie maatschappij

G. Koops

Met de inclusie-agenda 'Putten voor iedereen' 2019-2022 wordt ingezet op het bestrijden van eenzaamheid en het bevorderen van een inclusieve samenleving. De inclusie-agenda kwam tot stand dankzij uitgebreide inwonersparticipatie. Een inclusiepanel, bestaande uit ervaringsdeskundigen houdt toezicht op de uitvoering van de inclusieagenda.

Aandacht voor jeugd

G. Koops

In 'Grip op Jeugd 2019-2021' zijn verschillende scenario's en bijpassende maatregelen opgenomen die in de periode 2019-2021 worden ingezet. Deze maatregelen zijn er om grip te krijgen op de uitgaven van de jeugdhulp en de kwaliteit van de jeugdhulp te verhogen. Hierbij staat de aandacht voor de kwetsbare jeugdigen in onze gemeente centraal.

Preventief jeugdbeleid

G. Koops

In 2021 wordt verder uitvoering gegeven aan het preventief jeugdbeleid. Er is een intensieve samenwerking met lokale partners en instellingen om structureel preventief te signaleren en elkaar tijdig te vinden. Het Puttense Expertise Team (samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp) en de Klankbordgroep Jeugd (samenwerking tussen Icare, GGD en de gemeente) zijn succesvolle voorbeelden die zijn voortgevloeid uit het preventief jeugdbeleid.

Verbeteren informatievoorziening balie en internet

G. Koops

De gemeente is voor veel mensen het eerste contact bij het aanvragen van een uitkering of hulp. Het is daarom van belang dat de informatievoorziening bij de balie en op internet vindbaar, leesbaar en begrijpelijk is. Ook in 2021 heeft dit onze aandacht.

Intensiveren toeleiding tot arbeidsmarkt jongeren, statushouders en werkzoekenden

G. Koops

In 2021 zetten we verder in op doorgroei van onze cliënten en uitstroom naar werk. De inzet van de werkconsulenten en arbeidsmakelaar is hierbij belangrijk. Door de brede benadering van inwoners krijgen we zicht op de gehele leefsituatie. Dat helpt om inzicht te krijgen in eventuele obstakels bij het vinden van werk. We werken samen met het UWV, ondernemers, scholen, regiogemeenten en het sociaal werkbedrijf. We houden een eventuele toename van de instroom als gevolg van de coronacrisis goed in de gaten. Waar passend sluiten we aan bij initiatieven gericht op het voorkomen van (grootschalige) werkloosheid als gevolg van deze crisis.

Zorgplein binnen Stroud doorontwikkelen

G. Koops

In 2021 wordt het proces om te komen tot één brede welzijnsinstelling per uiterlijk 1 januari 2022 verder vormgegeven. Daarbij wordt nadrukkelijk aandacht besteed aan het samenwerken en/of integreren en samenvoegen van (delen van) bestaande lokale organisaties in een nieuwe organisatie.

In overleg met zorgpartners eenzaamheid voorkomen/beperken

G. Koops

Welzijn Putten werkt vanuit haar pijler ondersteuning kwetsbare inwoners, samen met derden, direct actief aan het voorkomen van eenzaamheid. Jaarlijks wordt samen met Welzijn Putten bekeken welke extra inzet gepleegd kan worden in samenwerking met andere zorgpartners op het thema eenzaamheid.

Onderwijshuisvesting

G. Koops

De voorbereidingen voor de verplaatsing en nieuwbouw van basisschool De Akker zullen in 2021 verder voortgezet worden. Dit geldt ook voor de geplande verplaatsing en nieuwbouw van school Steenkamer. Daarnaast heeft Groevenbeek een aanvraag onderwijshuisvesting tot uitbreiding ingediend in verband met het stijgende aantal leerlingen. Deze stijging was niet voorzien bij de totstandkoming van het Integraal Huisvestingsplan. Omdat grote delen van het gebouw meer dan 50 jaar oud zijn is een onderzoek gestart naar de noodzaak voor een eventuele renovatie/nieuwbouw van onderwijslocatie Groevenbeek Putten. De uitkomsten van dit onderzoek worden bij de beoordeling van de aanvraag meegenomen.

Roken op en rond sportvelden ontmoedigen

G. Koops

Het ontmoedigen van roken krijgt sinds enkele jaren aandacht binnen verschillende activiteiten. Zo is het een onderdeel binnen de Open Club Subsidies en krijgt het aandacht binnen Team:Fit. Verder is er veel aandacht voor de landelijke campagne Op weg naar een Rookvrije Generatie. In 2021 continueren we deze activiteiten.

Overige beleidsontwikkelingen

Preventief aanbod algemene voorzieningen

G. Koops

Inwoners moeten zo lang mogelijk mee kunnen doen in de samenleving, waar nodig met ondersteuning van naasten en van voorzieningen. Daarvoor is het nodig dat er laagdrempelige voorzieningen zijn die aansluiten op de behoefte van onze inwoners. Hierdoor houden inwoners langere tijd de regie en hun zelfstandigheid. Dat vraagt om aandacht voor transformatie van de hulp, waarbij we ook oog hebben voor preventie. In 2021 wordt samen met de lokale partners het aanbod van preventieve algemene voorzieningen herstructureerd. Deze herstructurering vindt plaats op basis van de expertises van de lokale partners en het versterken van de huidige samenwerking.

Ouderenbeleid

G. Koops

De demografische en grijze druk binnen de gemeente Putten nemen toe. Door toename van het aantal ouderen zal ook het aantal ouderen met ouderdom gerelateerde (gezondheids)problemen toenemen. In de op te stellen lokale nota volksgezondheid richten we ons dan ook met nadruk op ouderen. Hierin richten we op preventie en hebben we extra aandacht voor kwetsbare ouderen. Ook werken we nauw samen met onze netwerkpartners.

Wijziging Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

G. Koops

Door een wetwijziging in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening kan er vanaf 2021 gegevensuitwisseling plaatsvinden tussen schuldhulpverleners en schuldeisers. Het gaat hierbij om betalingsachterstanden op vaste lasten, zoals huur, energie, water en zorgverzekering. Het college dient na ontvangst van een vroegsignaal binnen vier weken uit eigen beweging contact op te nemen met de schuldenaren en schuldhulpverlening aan te bieden.

Toekomst binnensportaccommodaties

G. Koops

Er is gestart met het uitwerken van meerdere varianten in een business case Binnensportaccommodaties. In het eerste kwartaal van 2021 wordt de business case voorgelegd aan de gemeenteraad. Daarna zal gestart worden met de uitwerking van het raadsbesluit.

Uitvoering nieuwe Wet inburgering

G. Koops

De nieuwe Wet inburgering treedt naar verwachting op 1 juli 2021 in werking. De voorbereidingen hiervoor zijn in volle gang. Met de nieuwe Wet inburgering krijgt de gemeente de regie over het inburgeringsproces van alle inburgeringsplichtigen. De gemeente krijgt een centrale rol in de intake, begeleiding en advisering van de inburgeringsplichtigen. Daarnaast wordt de gemeente verantwoordelijk voor het financieel ontzorgen van statushouders en het organiseren van de drie leerroutes die onderdeel zijn van het inburgeringsaanbod.

Lokale nota volksgezondheid

G. Koops

Medio 2020 is de nieuwe landelijke nota gezondheidsbeleid verschenen. Het is wettelijk vastgelegd dat de raad iedere vier jaar op basis van het landelijke beleid een lokale gezondheidsnota vaststelt. Eind 2021 wordt de nieuwe gezondheidsnota aangeboden aan de raad.

Wat mag het kosten?

Thema 2 Samenleving	Meerjarenbegroting 2021-2024			
	2021	2022	2023	2024
Lasten	25.160	25.151	25.118	24.906
Programma Gezondheid en bewegen	2.531	2.509	2.519	2.513
Programma Groei en ontwikkeling	6.978	6.957	6.959	6.959
Programma Maatschappelijke participatie	10.300	10.290	10.295	10.293
Programma Werken en leren	5.352	5.395	5.345	5.141
Baten	3.728	3.708	3.708	3.708
Programma Gezondheid en bewegen	92	72	72	72
Programma Groei en ontwikkeling	4	4	4	4
Programma Maatschappelijke participatie	3.279	3.279	3.279	3.279
Programma Werken en leren	354	354	354	354
Geraamd totaal baten en lasten	-21.432	-21.443	-21.410	-21.198
Dotatie aan reserves	134	172	184	269
Programma Gezondheid en bewegen	-	-	-	-
Programma Groei en ontwikkeling	-	-	-	-
Programma Maatschappelijke participatie	122	122	122	122
Programma Werken en leren	12	50	62	147
Onttrekking aan reserves	274	251	251	245
Programma Gezondheid en bewegen	6	6	6	-
Programma Groei en ontwikkeling	133	214	214	214
Programma Maatschappelijke participatie	135	31	31	31
Programma Werken en leren	-	-	-	-
Geraamd resultaat	-21.292	-21.364	-21.343	-21.222

Bedragen * € 1.000

Toelichting mutaties reserves

Programma Gezondheid en bewegen

Vanuit de reserve dekking kapitaallasten wordt jaarlijks € 6.000 onttrokken ter dekking van de kapitaallasten behorende bij het onderzoek voor Sportpark Putter Eng.

Programma Groei en ontwikkeling

Vanuit de reserve Sociaal domein wordt een bedrag van € 133.000 oplopend naar € 214.000 onttrokken om het tekort van Jeugd te egaliseren.

Programma Maatschappelijke participatie

In 2021 wordt gesaldeerd een bedrag van € 13.000 onttrokken en vanaf 2022 € 91.000 gestort in de reserve Sociaal domein voor egalisatie van kosten binnen WMO en Participatie.

Programma Werken en leren

In de reserve Sociaal domein wordt een bedrag van € 12.000 oplopend naar € 147.000 gestort voor egalisatie van kosten voor Arbeidsparticipatie (WSW).

Investerings

In bijlage F Meerjaren-investeringsprogramma is een overzicht van de investeringen opgenomen.

Specificatie per programma en beleidsproduct

Thema 2 Samenleving		Jaar- rekening	Begroting incl. wijz.	Begroting 2021-2024			
Programma en beleidsproducten	Prog.	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten							
Jeugdgezondheidszorg	PGB	402	588	599	599	599	599
Openbare gezondheidszorg	PGB	550	380	370	374	379	379
Sport en bewegen	PGB	399	454	423	403	403	403
Sportaccommodaties	PGB	416	431	405	400	405	399
Zwembad	PGB	490	500	500	500	500	500
Sportverenigingen	PGB	234	233	233	233	233	233
Lokaal jeugdbeleid	PGO	147	164	164	164	164	164
Jeugdhulp	PGO	7.014	6.873	6.432	6.410	6.413	6.413
Kinderopvang	PGO	86	130	123	123	123	123
Kunst en cultuur	PGO	189	226	259	259	259	259
Bijstandsverlening	PMP	3.356	7.144	3.167	3.167	3.166	3.166
Gemeentelijke minimabeleid	PMP	694	813	914	914	914	914
Algemene voorzieningen	PMP	1.011	1.088	1.112	1.112	1.112	1.112
Maatwerkvoorzieningen	PMP	5.012	5.335	5.042	4.995	4.993	4.992
Nieuwkomers	PMP	60	91	64	103	110	110
Lokaal onderwijsbeleid	PWL	1.579	1.684	1.730	1.730	1.730	1.730
Onderwijshuisvesting	PWL	643	727	751	853	818	816
Bibliotheekwerk	PWL	407	418	418	418	418	418
Arbeidsparticipatie	PWL	2.429	2.422	2.453	2.394	2.379	2.177
Volwasseneducatie	PWL	-	-	-	-	-	-
Totaal		25.118	29.701	25.160	25.151	25.118	24.906
Programma Gezondheid en bewegen	PGB	2.490	2.586	2.531	2.509	2.519	2.513
Programma Groei en ontwikkeling	PGO	7.436	7.392	6.978	6.957	6.959	6.959
Programma Maatschappelijke participatie	PMP	10.133	14.471	10.300	10.290	10.295	10.293
Programma Werken en leren	PWL	5.058	5.252	5.352	5.395	5.345	5.141
Totaal lasten		25.118	29.701	25.160	25.151	25.118	24.906
Baten							
Jeugdgezondheidszorg	PGB	-	-	-	-	-	-
Openbare gezondheidszorg	PGB	-	-	-	-	-	-
Sport en bewegen	PGB	49	83	20	-	-	-
Sportaccommodaties	PGB	75	70	68	68	68	68
Zwembad	PGB	-	4	4	4	4	4
Sportverenigingen	PGB	-	-	-	-	-	-
Lokaal jeugdbeleid	PGO	-	-	-	-	-	-
Jeugdhulp	PGO	464	56	-	-	-	-
Kinderopvang	PGO	14	7	4	4	4	4
Kunst en cultuur	PGO	-	-	-	-	-	-
Bijstandsverlening	PMP	3.148	7.031	3.079	3.079	3.079	3.079
Gemeentelijke minimabeleid	PMP	3	78	70	70	70	70
Algemene voorzieningen	PMP	-	-	-	-	-	-
Maatwerkvoorzieningen	PMP	343	130	130	130	130	130
Nieuwkomers	PMP	-	-	-	-	-	-
Lokaal onderwijsbeleid	PWL	353	354	354	354	354	354
Onderwijshuisvesting	PWL	-	-	-	-	-	-
Bibliotheekwerk	PWL	-	-	-	-	-	-
Arbeidsparticipatie	PWL	0	-	-	-	-	-
Volwasseneducatie	PWL	-	-	-	-	-	-
Totaal		4.450	7.812	3.728	3.708	3.708	3.708
Programma Gezondheid en bewegen	PGB	124	158	92	72	72	72
Programma Groei en ontwikkeling	PGO	478	62	4	4	4	4
Programma Maatschappelijke participatie	PMP	3.494	7.238	3.279	3.279	3.279	3.279
Programma Werken en leren	PWL	354	354	354	354	354	354
Totaal baten		4.450	7.812	3.728	3.708	3.708	3.708

In de tabel is het reeds goedgekeurd nieuw beleid verwerkt

Bedragen * € 1.000

Toelichting mutaties per programma

Waar er sprake is van een reële afwijking van de programma's tussen de Begroting 2021-2024 ten opzichte van de Jaarrekening 2019 en de Begroting 2020 dan wordt dat hieronder toegelicht bij het betreffende programma.

Programma Gezondheid en bewegen

Binnen het programma zijn er enkele verschuivingen, maar de lasten blijven constant. De baten vallen lager uit door het wegvallen van de SPUK-bijdrage.

Programma Groei en ontwikkeling

De daling van de lasten op dit programma wordt met name veroorzaakt door maatregelen die zijn genomen in de Financiële koersnota 2020, Grip op Jeugd. Voor een verdere toelichting hierop verwijzen wij naar de paragraaf Sociaal domein.

Programma Maatschappelijke participatie

De daling van de lasten op dit programma wordt met name veroorzaakt door maatregelen die zijn genomen in de Financiële koersnota 2020, Grip op WMO. Dit betreft met name een verlaging van de inkomensgrens voor de tegemoetkoming voor inwoners die chronisch ziek of beperkt zijn, een geleidelijke invoering van beperking van de urennorm voor huishoudelijke hulp en een beperking van het aantal dagdelen voor dagbesteding. Voor een verdere toelichting hierop verwijzen wij naar de paragraaf Sociaal domein.

Programma Werken en leren

De daling van de lasten op het programma wordt met name veroorzaakt door een daling van de kosten voor WSW. Hiervoor wordt via het gemeentefonds een uitkering ontvangen, welke ook met een vergelijkbaar patroon daalt. De ontvangst is begroot op Thema Bestuur, dienstverlening en veiligheid, programma Algemene dekkingsmiddelen.

Thema Economie en recreatie

Algemeen

Het thema Economie en recreatie heeft betrekking op het gelijknamige programma.

Portefeuillehouders

De verantwoordelijke portefeuillehouders voor dit thema zijn de heer 't Jong, de heer Koekkoek en de heer Koops.

Wat willen we bereiken?

Het coalitieakkoord 'Bouwen aan Putten' beschrijft de plannen voor de jaren 2018-2022. In het Collegeprogramma 2018-2022 zijn die plannen verder uitgewerkt in concrete actiepunten per jaar. De actiepunten voor 2021 binnen het begrotingsthema Economie en recreatie worden hierna nader uitgewerkt. Daarnaast worden er een aantal actuele beleidsontwikkelingen toegelicht die in 2021 ook onze aandacht zullen vragen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actiepunten 2021

Centrumplan

R. Koekkoek

Er is een aanvang gemaakt met de herinrichting van het Fontanusplein en het Kerkplein. Naar verwachting wordt de herinrichting, die in 4 fasen wordt uitgevoerd, in het eerste kwartaal van 2021 opgeleverd. Volgens de huidige inzichten start de herinrichting van de straten in het centrumplan in het tweede kwartaal van 2021 en worden deze opgeleverd rond de jaarwisseling 2021/2022.

Wij zullen uw raad van de voortgang van de uitvoering van het centrumplan op de hoogte blijven houden in de vorm van raadsinformatiebrieven, of anderszins.

Cultuurhistorie: Brandweershuisje Oude Kerk

R. Koekkoek

De gemeente Putten beschikt over een aantal originele en antieke blusvoertuigen, waarvoor geen geschikte stallingsruimte is. Lokale partijen zoals Stichting Puttens Historisch Genootschap en De Tien Malen hebben hiervoor geen plek. In het kader van aanpak van het centrum is de gedachte ontstaan het oude brandweershuisje - dat eerder aan de Oude Kerk was gesitueerd - te herbouwen. Hierdoor zouden de oude blusvoertuigen op de oorspronkelijke plek te zien zijn en is sprake van een extra attractief element voor bezoekers van het centrum. Onderzoek en realisatie kunnen worden meegenomen met de uitvoering van het Centrumplan.

Ontwikkeling locatie Achterstraat/Gervenhof

E.T. 't Jong

Naar verwachting zal de bestemmingsplanprocedure voor locatie Achterstraat/Gervenhof in het eerste kwartaal van 2021 wordt afgerond en ter vaststelling aan college en raad worden aangeboden. Daarna kan rond de zomer de omgevingsvergunning worden aangevraagd.

Bevorderen toerisme

R. Koekkoek

In 2021 zetten wij de toeristische marketing en promotie van Putten verder voort. Hiervoor hebben wij meerjarige subsidierelaties met diverse partijen. Visit Veluwe verzorgt de (inter)nationale marketing en promotie, met Putten als onderdeel van de Veluwe. VVV Putten+ is verantwoordelijk voor de lokale gastvrijheid en promotie. Incidenteel wordt bijgedragen aan campagnes en aan evenementen met een regionale of bovenregionale uitstraling.

Optimalisatie recreatieve routes voor wandelaars, fietsers en ruiters

R. Koekkoek

Er wordt gewerkt aan een Veluwebreed knooppuntennetwerk voor wandelaars, fietsers en ruiters. Dit wordt gecoördineerd door het Routebureau voor Veluwegemeenten en duurt enkele jaren. Het fietsknooppuntennetwerk is reeds afgerond. In 2021 zal het Wandelroutenetwerk voor Putten verder uitgezet worden. Dit geldt ook voor het Ruiter-/Menroute knooppuntennetwerk.

Dromenlab

R. Koekkoek

De door de raad vastgestelde Actieprogrammering voor 2019 t/m 2021 bevat diverse acties en projecten ter bevordering van toerisme. In 2021 wordt hier verder aan gewerkt. De actieprogrammering wordt uitgevoerd door samenwerkende toeristische partners onder leiding van VVV Putten+ en de gemeente.

Bestemmingsplan bedrijventerrein Henslare

G. Koops en E.T. 't Jong

Na vaststelling van de ruimtelijke visie en de bijbehorende grondstrategie zal in 2021 gestart worden met het opstellen van het bestemmingsplan. Na vaststelling van het bestemmingsplan kan in 2022 begonnen worden met de uitgifte.

Cultuur- en erfgoedbeleid

R. Koekkoek

Met de nieuwe Cultuurvisie wordt ingezet op cultuurparticipatie, cultuureducatie en cultuur als drager van erfgoed (o.a. Verhaal van Putten). De visie is tot stand gekomen in nauw overleg met het culturele veld van Putten. Samen met het veld wordt invulling gegeven aan de uitvoering van het cultuurbeleid. Putten blijft bovendien gezamenlijk optrekken met de gemeenten in de regio Noordwest Veluwe op het gebied van kunst en cultuur. Putten blijft gastheergemeente voor de samenwerking, die verlengd is tot en met 2024.

Project Krachtighuizerheide

R. Koekkoek

Het Dromenlab-project Krachtighuizerheide komt voort uit de ambities voor recreatiezonering en gastvrije entrees op de Veluwe. Dit houdt in: een gastvrije ontvangstlocatie maken waarbij mensen geïnformeerd worden over de omgeving, routes en wetenswaardigheden over het gebied. Vanuit de recreatiezoneringsgedachte wordt getracht om mensen te sturen naar gebieden waar de natuur belast kan worden, om daarmee de bezoekersdruk te beperken in gebieden waar de natuur minder belast kan worden. In hoofdlijnen betreft het het aanleggen van parkeerplekken, het plaatsen van informatieborden en het toevoegen van recreatieve voorzieningen zoals een pad die verbinding maakt met Schovenhorst, kunst en een waterspeelplek. Verder worden mogelijkheden rondom begrazing met toeristische attractiewaarde en een koppeling met Schovenhorst als Veluwe entree verder onderzocht. De realisatie hiervan start in 2021. We

kunnen hierbij profiteren van Rijksgeld dat beschikbaar is gekomen vanuit de Regio Deal Veluwe. Dit betekent dat de ingelegde gelden van de gemeente door de Regio Deal verviervoudigd kunnen worden.

De inzet van de Regio deal Veluwe is om complexe en samenhangende opgaven waar de Veluwe voor staat aan te pakken met een pakket maatregelen, dat wordt ondersteund door alle belangrijke stakeholders in het gebied. Eén is Natura2000/biodiversiteit. Daarvoor is het nodig dat we beter kunnen sturen op de recreatiedruk. De Veluwse ontvangstlocaties vormen een 'instrument' van het bezoekersmanagement in ontwikkeling. De nadere uitwerking van dit project zal in het voorjaar van 2021 aan u worden voorgelegd. Ter dekking van de kapitaallasten voor het gemeentelijke deel is reeds een stelpost opgenomen in deze begroting.

Vitale Vakantieparken

R. Koekkoek

In 2021 wordt verder gewerkt aan de uitvoering van het vastgestelde programmaplan 2019-2022 Vitale Vakantieparken. Dit plan geeft sturing aan de prioriteiten en activiteiten voor de regionale samenwerking in het programma Vitale Vakantieparken. De vier prioritaire thema's zijn ondernemerschap, duurzaamheid, herstructurering en wonen en zorg. Op gemeentelijk niveau werken we samen met de ondernemers (onder andere verenigd in de Puttense Recreatieondernemers Vereniging) in het Investeringsprogramma Verblijfsrecreatie. Hierbij worden toeristische cafés, inspiratietrips en projecten als verduurzaming en groenbeheer opgepakt. De inzet is onverminderd dat voor elk vakantiepark in gemeente Putten duidelijk is hoe deze zich in de toekomst ontwikkelt (één park, één plan).

Overige beleidsontwikkelingen

Project Dorpsentrees

R. Koekkoek

Vanuit het Dromenlab kwam de wens naar voren om te komen tot gastvrije entrees van het dorp Putten. Entrees die passen bij het DNA van Putten: een groen dorp op de Veluwe. Er is een opdracht uitgezet bij een landschapsarchitect. Het resultaat hiervan is een inspiratieboekje met concrete voorstellen voor verbetering van de entrees van Putten. Deze voorstellen worden meegenomen en nader afgewogen bij reconstructieprojecten. Voor 2021 zijn de volgende entrees aan de orde: afrit Strand Nulde (planvorming), Stationsstraat (lopend project, uitvoering), Voorthuizerstraat (uitvoering), Garderenseweg/Schovenhorst (planvorming).

Zoals we nu kunnen overzien, past de uitvoering van de dorpsentrees binnen de beschikbaar gestelde kredieten van de uitvoeringsprojecten. Voor enkele projecten moet nog een krediet beschikbaar gesteld worden. Het inspiratiedocument geeft niet op voorhand aanleiding tot hogere uitvoeringsbudgetten.

Wat mag het kosten?

Thema 3 Economie en Recreatie	Meerjarenbegroting 2021-2024			
	2021	2022	2023	2024
Lasten	1.128	1.285	1.280	1.285
Programma Economie en recreatie	1.128	1.285	1.280	1.285
Baten	97	97	97	97
Programma Economie en recreatie	97	97	97	97
Geraamd totaal baten en lasten	-1.031	-1.188	-1.183	-1.188
Dotatie aan reserves	-	-	-	-
Programma Economie en recreatie	-	-	-	-
Onttrekking aan reserves	74	274	274	274
Programma Economie en recreatie	74	274	274	274
Geraamd resultaat	-957	-914	-909	-914

Bedragen * € 1.000

Toelichting mutaties reserves

Programma Economie en recreatie

Per saldo vindt er een onttrekking van € 74.000 oplopend naar € 274.000 plaats vanuit de reserve dekking kapitaallasten. Het grootste deel van deze onttrekking is bedoeld om de kapitaallasten van de investering in het Centrumplan op te vangen.

Investeringsen

In bijlage F Meerjaren-investeringsprogramma is het overzicht van alle investeringen opgenomen.

Specificatie per programma en beleidsproduct

Thema 3 Economie en recreatie		Jaar-rekening	Begroting incl. wijz.	Begroting 2021-2024			
Programma en beleidsproducten	Prog.	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Lasten							
Recreatie en cultuurhistorie	PER	641	809	634	575	570	575
Markt	PER	23	29	29	29	29	29
Bedrijvigheid	PER	227	277	263	478	478	478
Agrarische Zaken	PER	1	4	-	-	-	-
Gemeentelijk bezit	PER	239	185	203	203	203	203
Totaal		1.132	1.303	1.128	1.285	1.280	1.285
Programma Economie en recreatie	PER	1.132	1.303	1.128	1.285	1.280	1.285
Totaal lasten		1.132	1.303	1.128	1.285	1.280	1.285
Baten							
Recreatie en cultuurhistorie	PER	15	1	1	1	1	1
Markt	PER	51	51	51	51	51	51
Bedrijvigheid	PER	3	3	3	3	3	3
Agrarische Zaken	PER	-	-	-	-	-	-
Gemeentelijk bezit	PER	188	34	43	43	43	43
Totaal		258	89	97	97	97	97
Programma Economie en recreatie	PER	258	89	97	97	97	97
Totaal baten		258	89	97	97	97	97

In de tabel is het reeds goedgekeurd nieuw beleid verwerkt

Bedragen * € 1.000

Toelichting mutaties per programma

Waar er sprake is van een reële afwijking van de programma's tussen de Begroting 2021-2024 ten opzichte van de Jaarrekening 2019 en de Begroting 2020 dan wordt dat hieronder toegelicht bij het betreffende programma.

Programma Economie en recreatie

De lasten stijgen in volgende jaren door kapitaallasten op investering in het Centrumplan. Deze lasten worden gedekt door de reserve dekking kapitaallasten.

Thema Bestuur, dienstverlening en veiligheid

Algemeen

Het thema Bestuur, dienstverlening en veiligheid heeft betrekking op de volgende programma's:

- Programma Bestuur, dienstverlening en veiligheid;
- Programma Algemene dekkingsmiddelen.

Portefeuillehouders

De verantwoordelijke portefeuillehouders voor dit thema zijn de heer Lambooij, de heer 't Jong en de heer Koekkoek.

Wat willen we bereiken?

Het coalitieakkoord 'Bouwen aan Putten' beschrijft de plannen voor de jaren 2018-2022. In het Collegeprogramma 2018-2022 zijn die plannen verder uitgewerkt in concrete actiepunten per jaar. De actiepunten voor 2021 binnen het begrotingsthema Bestuur, dienstverlening en veiligheid worden hierna nader uitgewerkt. Daarnaast worden er een aantal actuele beleidsontwikkelingen toegelicht die in 2021 ook onze aandacht zullen vragen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actiepunten 2021

Scherpere normen energielabel bij renovatie gemeentelijke gebouwen

R. Koekkoek

Voor 2021 staan geen renovaties van gemeentelijke gebouwen meer gepland. Bij de renovaties in de afgelopen jaren van de brandweerkazerne, de gemeentewerf en het gemeentehuis zijn de voor dat moment relevante energienormen optimaal toegepast.

We kopen duurzaam en circulair in

H.A. Lambooij

Het duurzaam en circulair inkopen heeft nadrukkelijke aandacht binnen het inkoopbeleid. Het toepassen van maatschappelijk verantwoord ondernemen heeft bij relevante aanbestedingstrajecten prioriteit, waarbij het doel is dat dit organisatie breed gedragen wordt. Hier wordt zowel lokaal als in de Inkoop samenwerking Noord-Veluwe vorm en inhoud aan gegeven. Er is gestart met een verdieping op het gebied van duurzaam en circulair aanbesteden bij werken. Voor de afdeling Ruimte is een masterclass georganiseerd waar in 2021 een vervolg aangegeven zal worden.

Communicatie en burgerparticipatie

R. Koekkoek

In 2021 wordt een vervolg gegeven aan de uitvoering van de notitie 'Luisteren'. In deze notitie zijn negen concrete acties geformuleerd op het terrein van communicatie en burgerparticipatie. In 2021 zal het accent, nog meer dan wij al voornemens waren, op online communicatie komen te liggen. De coronacrisis leert ons dat wij op deze manier ook Puttenaren bereiken die wij eerder moeilijker bereikten. Ook zetten wij de lijn door om meer door middel van beelden te communiceren.

Campagne burgerinitiatieven

R. Koekkoek

Daar waar mogelijk nodigen wij onze inwoners uit om met initiatieven te komen. Dat doen wij door middel van onze reguliere media. Daarnaast communiceren wij actief over burgerinitiatieven die reeds in gang zijn gezet. Dit ook om nieuwe initiatieven te genereren.

Invoeren wijkgericht werken buitendienst

R. Koekkoek

Het wijkgericht werken bij de buitendienst is reeds ingevoerd en wordt in 2021 verder voortgezet. In het wijkteam, onder leiding van een wijkcoach, zitten medewerkers van de gemeente, medewerkers van de Inclusiefgroep Gresbo en er is ruimte voor opleidingsplekken. In deze aanpak wordt gezocht naar meer verbinding met de wijk. Met name de wijkcoach is aanspreekpunt voor de inwoners. Vanuit de inwoners wordt er positief gereageerd op deze nieuwe werkwijze. De ervaring is tevens dat er extra werkzaamheden opgepakt worden.

Investeren in cultuuromslag en ontwikkeling buitendienst

H.A. Lambooj

Door wijkgericht te gaan werken en door arbeidsparticipatie is er bij de buitendienst een cultuuromslag in gang gezet betreffende het werk, houding en gedrag. Door middel van cursus en opleiding wordt hier verder aandacht aan gegeven.

Investeren in omvang en kwaliteit organisatie

H.A. Lambooj

Er wordt continu ingezet op verbetering van de kwaliteit van de organisatie. Dat gebeurt door een deel van het opleidingsbudget in te zetten voor verbetering van de communicatie vanuit de organisatie. Een ander deel van dat budget en van ruimte binnen loonschalen wordt gebruikt om medewerkers verder te scholen in hun vakgebied, dan wel in algemene vaardigheden, zoals projectmatig werken. Verder moet de kwaliteit van de dienstverlening verbeterd worden door de basisregistraties op orde te gaan brengen. Basisregistraties gaan steeds meer gekoppeld worden om de zogenaamde objectenregistratie mogelijk te maken. Op het punt van de basisregistraties scoren wij in de Ensia-rapportages nog onvoldoende en er zal meer personele inzet noodzakelijk zijn om te voldoen aan de vereiste kwaliteit.

Overige beleidsontwikkelingen

Brandweer

H.A. Lambooj

In de programmabegroting 2021 en de meerjarenbegroting 2022-2024 van de veiligheidsregio (VNOG) is de toekomstvisie van de VNOG uitgewerkt. Onderdeel van deze toekomstvisie is materieelspreiding en wijziging van de in Putten gestationeerde voertuigen. Het college en de gemeenteraad stellen alles in het werk om alle voertuigen voor Putten te behouden.

Nieuwe ontwikkelingen digitalisering

E.T. 't Jong

Door de coronacrisis heeft het digitaal werken een enorme versnelling ondergaan, met name door het thuiswerken. Dit vereist meer digitale vaardigheden van onze medewerkers en een andere manier van samenwerken. Om dit mogelijk te maken ligt onze focus vooral op applicaties in de cloud om zodoende zaken volledig digitaal te kunnen laten verlopen. Door deze ontwikkelingen hebben wij steeds meer aandacht voor digitale formulieren die de bedrijfsprocessen direct vanaf de website kunnen aansturen. In het geheel van de digitalisering nemen de basisregistraties en de aansluiting op de landelijke voorzieningen een bijzondere en centrale

plaats in. Deze basisregistraties zullen naar de toekomst steeds meer aan elkaar verbonden worden om de digitalisering van de overheid met slimme apps mogelijk te gaan maken. Hierin volgen wij heel nadrukkelijk de ontwikkelingen van de rijksoverheid en trekken wij als BLNP-gemeenten ook hierin gezamenlijk op. Daarnaast staan er op het gebied van informatieveiligheid diverse ontwikkelingen op de agenda om datalekken of andere beveiligingslekken zoveel mogelijk te voorkomen.

Dienstverlening 2.0

E.T. 't Jong

Het project dienstverlening is afgerond, maar de ontwikkelingen staan niet stil. Onze dienstverlening zal daar steeds op aangepast moeten worden. Het gerenoveerde gemeentehuis zal daarbij helpen, maar het gaat vooral ook om houding en gedrag. We vragen een open, betrokken en uitnodigende houding van de gemeentelijke organisatie. Vanzelfsprekend past daar een snelle beantwoording van vragen van inwoners bij, ongeacht of het een brief, mail of telefoontje betreft. Basisuitgangspunt is dat we eenvoudige en begrijpelijke communicatie van de gemeente mogen verwachten richting inwoners. Digitalisering in dienstverlening is nodig en wenselijk. De digitale dienstverlening moet toegankelijk zijn voor iedere inwoner, met of zonder beperking. Digitale dienstverlening mag overigens de persoonlijke dienstverlening niet wegdrukken. Uiteraard zullen wij gaan monitoren hoe deze nieuwe manier van dienstverlening overkomt bij onze burgers en bedrijven en zo nodig passen wij onze werkprocessen aan om de dienstverlening verder te optimaliseren. We gaan dit meten door onder andere het onderzoek 'Waar staat je gemeente' uit te voeren.

Doorontwikkeling samenwerking bedrijfsvoering BLNP

H.A. Lambooij

Voor 2021 zijn in BLNP-verband de volgende hoofddambities geformuleerd: harmonisatie van rechtspositie en Arbodiensten (HRM), eenduidig werkproces voor planning en control (FIN), harmonisatie kantoorautomatisering (ICT) en borging capaciteit privacy (JZ). Verder wordt gewerkt met aansturing van de taakvelden van teamhoofden, die verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de jaarplannen. De voortgang van de jaarplannen wordt bewaakt via de reguliere planning- en controlcyclus.

Invoering rechtmatigheidsverantwoording in 2021

E.T. 't Jong

Met ingang van het verslagjaar 2021 gaan colleges van burgemeester en wethouders zelf een rechtmatigheidsverantwoording opstellen, die opgenomen zal worden in de jaarrekening. Hiermee leggen decentrale overheden zelfstandig verantwoording af over de naleving van geldende wet- en regelgeving bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening. De paragraaf Bedrijfsvoering wordt de aangewezen plek om een nadere toelichting te geven door het college op zaken die de rechtmatigheid raken en hoe de beheersing is vormgegeven. Er is vooralsnog geen uitbreiding (noch een inperking) beoogd van de rechtmatigheidstoetsing. Dit betekent dat kan worden volstaan met de huidige set van interne controles.

Handhaving / ondermijning buitengebied

H.A. Lambooij

Uit het ondermijningsbeeld van het RIEC bleek dat het buitengebied een witte vlek is. In het op te stellen Integraal Veiligheidsplan (IVP) en in het plan van aanpak ondermijning krijgt de veiligheid in het buitengebied dan ook extra aandacht. Door middel van verspreiding van een folder,

een informatieavond en een campagne van Meld Misdaad Anoniem is een start gemaakt voor de bewustwording onder de inwoners. Ook is ingespeeld op het herkennen van signalen. In samenwerking met de (milieu)politie, BOA's en de omgevingsdienst zal in 2021 worden ingezet op het toezicht en handhaving van drugslaboratoria en hennepkwekerij.

Wat mag het kosten?

Thema 4 Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	Meerjarenbegroting 2021-2024			
	2021	2022	2023	2024
Lasten	12.460	12.507	12.350	12.317
Programma Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	11.433	11.480	11.328	11.289
Programma Algemene Dekkingsmiddelen	1.027	1.027	1.022	1.028
Baten	41.641	40.394	40.508	40.544
Programma Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	639	639	639	639
Programma Algemene Dekkingsmiddelen	41.002	39.756	39.869	39.905
Geraamd totaal baten en lasten	29.181	27.888	28.158	28.227
Dotatie aan reserves	1.414	-	-	-
Programma Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	109	-	-	-
Programma Algemene Dekkingsmiddelen	1.305	-	-	-
Onttrekking aan reserves	303	303	299	283
Programma Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	303	303	299	283
Programma Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	-
Geraamd resultaat	28.070	28.191	28.457	28.510

Bedragen * € 1.000

Toelichting mutaties reserves

Programma Bestuur, dienstverlening en veiligheid

Tot en met 2021 wordt de algemene reserve jaarlijks gevoed vanuit de terugverdienmogelijkheid van frictiekosten RNV. Deze frictiekosten zijn destijds gedekt door de algemene reserve en wordt in 4 jaar teruggestort. In 2021 vindt hiervoor de laatste storting plaats á € 109.000.

Per saldo vindt er een onttrekking van € 303.000 plaats vanuit de reserve dekking kapitaallasten. Het grootste deel van deze onttrekking is bedoeld om de kapitaallasten van de renovatie en inrichting van het gemeentehuis op te vangen.

Programma Algemene dekkingsmiddelen

Tot en met 2021 wordt er een jaarlijkse opbrengst van € 1.305.000 voor precariobelasting begroot. Deze belastingopbrengst wordt zoals besloten rechtstreeks toegevoegd aan de reserve precariobelasting. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Investerings

In bijlage F Meerjaren-investeringsprogramma is het overzicht van alle investeringen opgenomen.

Specificatie per programma en beleidsproduct

Thema 4 Bestuur, dienstverlening en veiligheid		Jaar- rekening	Begroting incl. wijz.	Begroting 2021-2024			
Programma en beleidsproducten	Prog.	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Lasten							
Bestuurlijke samenwerking	PBD	165	20	93	202	202	202
Bestuursorganen/ondersteuning	PBD	1.669	1.299	1.532	1.458	1.363	1.313
Secretarieleges	PBD	160	172	171	171	171	171
Burgerzaken	PBD	426	343	388	388	388	388
Brandweer en rampenbestrijding	PBD	1.298	1.341	1.385	1.385	1.385	1.385
Openbare orde en veiligheid	PBD	493	549	522	522	522	522
Overhead	PBD	6.764	7.091	7.341	7.353	7.296	7.307
Algemene baten en lasten	PAD	-334	350	609	608	602	602
Gemeentefonds	PAD	0	0	-	-	-	-
Dividenden	PAD	0	0	-	-	-	-
Treasury	PAD	50	-15	-14	-13	-12	-6
OZB	PAD	293	369	280	280	280	280
Overige belastingen	PAD	123	140	152	152	152	152
Totaal		11.108	11.658	12.460	12.507	12.350	12.317
Programma Bestuur, dienstverlening en veiligheid	PBD	10.976	10.815	11.433	11.480	11.328	11.289
Programma Algemene dekkingsmiddelen	PAD	132	844	1.027	1.027	1.022	1.028
Totaal lasten		11.108	11.658	12.460	12.507	12.350	12.317
Baten							
Bestuurlijke samenwerking	PBD	-	-	-	-	-	-
Bestuursorganen/ondersteuning	PBD	97	97	-	-	-	-
Secretarieleges	PBD	325	350	344	344	344	344
Burgerzaken	PBD	14	5	8	8	8	8
Brandweer en rampenbestrijding	PBD	1	1	1	1	1	1
Openbare orde en veiligheid	PBD	24	24	24	24	24	24
Overhead	PBD	567	279	262	262	262	262
Algemene baten en lasten	PAD	26	-	-	-	-	-
Gemeentefonds	PAD	32.202	32.954	34.073	34.115	34.205	34.212
Dividenden	PAD	351	260	240	240	240	240
Treasury	PAD	95	65	24	18	16	14
OZB	PAD	3.559	4.036	4.166	4.203	4.229	4.260
Overige belastingen	PAD	2.291	2.480	2.500	1.179	1.179	1.179
Totaal		39.550	40.550	41.641	40.394	40.508	40.544
Programma Bestuur, dienstverlening en veiligheid	PBD	1.027	756	639	639	639	639
Programma Algemene dekkingsmiddelen	PAD	38.523	39.794	41.002	39.756	39.869	39.905
Totaal baten		39.550	40.550	41.641	40.394	40.508	40.544

In de tabel is het reeds goedgekeurd nieuw beleid verwerkt

Bedragen * € 1.000

Toelichting mutaties per programma

Waar er sprake is van een reële afwijking van de programma's tussen de Begroting 2021-2024 ten opzichte van de Jaarrekening 2019 en de Begroting 2020 dan wordt dat hieronder toegelicht bij het betreffende programma.

Programma Bestuur, dienstverlening en veiligheid

Vanaf 2022 vervalt het terugverdieneffect van het RNV. Deze mutatie op het product Bestuurlijke samenwerking verloopt budgettair neutraal met de Algemene reserve. Zie ook de toelichting bij mutaties reserve Programma Bestuur, dienstverlening en veiligheid.

De (incidentele) stijging op het product Bestuursorganen wordt met name veroorzaakt door de storting in de egalisatievoorziening wethouderspensionen. De afgelopen jaren diende deze bij de jaarrekening aangevuld te worden. Nu worden er op voorhand extra stortingen gedaan.

Programma Algemene dekkingsmiddelen

Vanaf 2022 vervalt de jaarlijkse opbrengst van € 1.305.000 voor precariobelasting. Deze verlaging verloopt budgettair neutraal met de reserve precariobelasting. Zie ook de toelichting mutaties reserves Algemene dekkingsmiddelen.

Overige afwijkingen worden toegelicht in het overzicht Algemene dekkingsmiddelen.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen

De belangrijkste onderdelen van het overzicht algemene dekkingsmiddelen zijn voorgeschreven. Het gaat daarbij om:

- a. Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- b. Algemene uitkeringen (gemeentefonds);
- c. Dividend;
- d. Saldo van de financieringsfunctie;
- e. Overige algemene dekkingsmiddelen.

De algemene dekkingsmiddelen in zijn als volgt opgebouwd:

Algemene dekkingsmiddelen	2021	2022	2023	2024
Baten				
OZB	4.166	4.203	4.229	4.260
Precariobelasting	1.305	-	-	-
Forensenbelasting	374	374	374	374
Toeristenbelasting	740	724	724	724
Algemene uitkering	34.073	34.115	34.205	34.212
Dividend	240	240	240	240
Saldo financieringsfunctie	38	38	38	38
Totaal	39.582	39.654	38.061	38.389

Bedragen * € 1.000

Lokale heffingen

De belastingopbrengsten stijgen door indexatie van de tarieven met 2,2%. In volgende jaren stijgen de opbrengsten uit ozb door areaaluitbreidingen vanwege nieuw- en verbouw. Zie de paragraaf Lokale heffingen voor een nadere toelichting op de belastingopbrengsten.

Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is de belangrijkste inkomstenbron van gemeenten. In deze begroting zijn de uitkomsten van de Meicirculaire 2020 verwerkt. Het budgettair effect daarvan op de begroting ziet er als volgt uit:

Meicirculaire 2020	2021	2022	2023	2024
Accres/uitkeringsbasis	43	295	161	345
Vrijval stelpost accres septembercirculaire 2019	226	262	161	161
Totaal effect meicirculaire	269	557	322	506

Bedragen * € 1.000

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de Rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de Rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de trap op trap af methode, wordt het accres genoemd.

De accessen voor 2021 en volgende jaren zijn hoger ten opzichte van de Septembercirculaire 2019. Dit komt voornamelijk door een hogere compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling. De raming hiervoor van het Centraal Planbureau (CPB) in het Centraal Economisch Plan (CEP) uit maart 2020 is lager dan bij de Miljoenennota 2020.

Als onderdeel van het compensatiepakket Coronamaatregelen zijn de accessen 2020 en 2021 gefixeerd op de stand van deze meicirculaire. Voor die jaren wordt dat dus ook de afrekening, tenzij er nog grote afwijkingen volgen. Bevriezen komt tegemoet aan de wens van rust en stabiliteit. Bij de Septembercirculaire 2019 hebben we, vooruitlopend op de maatregelen, het accres van 2020 meerjarig 'bevroren'. Deze stelpost komt nu te vervallen en levert een positief effect op het begrotingssaldo.

De uitkomsten van de meicirculaire hebben het structureel positief effect vergroot. Maar de structurele impact van het Coronavirus is lastig in te schatten. Daarnaast speelt een nog veel grotere onzekere factor, de herijking van het gemeentefonds vanaf 2022. Duidelijkheid over laatgenoemde wordt verwacht na de begrotingsbehandeling. Dit tekort vormt nog geen onderdeel van de cijfers.

De effecten van de Septembercirculaire 2020 lichten wij via een afzonderlijke raadsbrief toe en worden als 1e begrotingswijziging 2021 verwerkt.

Dividend

In onderstaande tabel worden de financiële gegevens over deelnemingen in aandelen weergegeven. Het aandelenbezit is als volgt opgebouwd:

Toelichting aandelenbezit	BNG	Vitens	Alliander/ Nuon	Afvalsturing Friesland	Inclusief groep	Leisure- lands
Nominaal bedrag aandelen	-	-	-	-	-	-
Aantal aandelen	10.530	18.693	276.812	25	1.880	8.155
Boekwaarde aandelen	26.325	18.693	1.384.060	11.250	188.000	338.200
Boekwaarde per aandeel	2,50	1,00	5,00	450,00	100,00	gem. 41,47

*Bedragen * € 1,-*

De geraamde dividendopbrengsten op het aandelenbezit zijn als volgt:

Beleggingen	2021	2022	2023	2024
BNG	30	30	30	30
Vitens	-	-	-	-
Alliander	210	210	210	210
Afvalsturing Friesland	-	-	-	-
Totaal	240	240	240	240

*Bedragen * € 1.000*

Voor het aandelenbezit van Inclusief groep en Leisurelands wordt geen dividend ontvangen.

Saldo financieringsfunctie

Op het taakveld Treasury zijn de rentelasten over de aangetrokken geldleningen en de rentebaten over de uitgezette gelden opgenomen.

Onvoorzien

In de begroting wordt een post onvoorzien opgenomen onder de algemene dekkingsmiddelen van 0,12% van het begrotingstotaal conform de Financiële verordening. Het gaat voor 2021 om een bedrag van € 61.000.

Het college heeft de bevoegdheid om de post onvoorzien aan te wijzen voor incidentele zaken en legt bij elke tussentijdse rapportage verantwoording af over het gebruik van de post onvoorzien.

Kosten van de overhead

Overheadkosten bevatten alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De kosten van de overhead zijn als volgt opgebouwd:

Overhead	2021	2022	2023	2024
Personeel & organisatie	4.927	4.904	4.873	4.890
Huisvesting & facilitair	700	700	700	700
ICT	949	991	965	959
Communicatie	47	47	47	47
Tractie	298	298	298	298
Juridische zaken	42	36	36	36
Financiën	79	79	79	79
Materialen	38	38	38	38
Totaal - 0.4 Overhead	7.080	7.091	7.034	7.045

*Bedragen * € 1.000*

De kosten van de overhead zijn ten opzichte van de gewijzigde Begroting 2020 gestegen. Dit is met name veroorzaakt door de stijging van personele kosten. Het gaat hierbij om loon- en opleidingskosten.

Vennootschapsbelasting

We hebben een stelpost van structureel € 12.000 opgenomen in de begroting voor de vennootschapsbelasting. Dit is bedoeld voor incidentele verkopen van panden waarbij een boekwinst wordt gerealiseerd.

De verwachte positieve resultaten op het complex Rimpeler kunnen ingezet worden voor de vennootschapsbelasting. Het nettoresultaat na vennootschapsbelasting zal toegevoegd worden aan de reserve grondexploitatie.

Hoofdstuk 4 Paragrafen

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

Naast de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de specifieke uitkeringen van het Rijk zijn de lokale heffingen het belangrijkste deel van de gemeentelijke inkomsten. De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen, rechten en retributies. Lokale belastingen worden onderscheiden in heffingen waarvan de besteding gebonden dan wel ongebonden is. Ongebonden lokale heffingen (OZB, forensenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting) worden tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend omdat de besteding niet is gebonden aan een bepaalde taak. Gebonden heffingen, zoals de afvalstoffenheffing en de rioolheffing, worden verantwoord op het betreffende programma en worden niet tot de algemene dekkingsmiddelen gerekend. Voor het betalen van rechten en retributies verricht de gemeente diensten. De kosten van de gemeentelijke dienstverlening worden doorberekend in de tarieven.

Verhoging tarieven

In het Coalitieakkoord 2018-2022 is als uitgangspunt opgenomen dat de belastingen slechts worden verhoogd met het percentage waarmee de prijzen stijgen. In 2020 zijn de belastingen in verband met de financiële positie van de gemeente extra verhoogd. Voor 2021 is een extra verhoging niet nodig. Dat betekent dat bij de onroerende zaakbelastingen, de forensenbelasting, de toeristenbelasting en bij diverse legestarieven alleen een prijsindexatie zal worden toegepast. De toe te passen index wordt elk jaar opnieuw berekend met behulp van meerdere prijsontwikkelingscijfers.

Beoordeling kostendekkendheid

Jaarlijks wordt de kostendekkendheid van de gebonden heffingen in beeld gebracht. Eén keer in de drie jaar vindt een grote herziening plaats. Begin 2020 is de kostendekkendheid van riolering en afval beoordeeld. De uitkomsten daarvan zijn behandeld in de commissievergadering in juni 2020. De gevolgen voor de tarieven zijn in de Begroting 2021-2024 opgenomen.

De kostendekkendheid van de leges, opgenomen in de legesverordening, was de afgelopen jaren als volgt:

KOSTENDEKKING LEGES	2017 (W)			2018 (W)			2019 (W)			2020 e.v. (B)		
	Baten	Lasten	Kstdek.	Baten	Lasten	Kstdek.	Baten	Lasten	Kstdek.	Baten	Lasten	Kstdek.
Leges burgerzaken	498.334	634.359	79%	476.442	600.553	79%	333.215	410.089	81%	359.451	437.232	82%
Leges overige alg. dienstverlening	43.507	52.287	83%	61.196	73.561	83%	76.254	81.801	93%	62.500	73.733	85%
Leges omgevingsvergunningen	627.618	801.316	78%	859.028	637.844	135%	868.359	671.333	129%	735.362	706.471	104%
Leges APV-vergunningen	13.776	128.975	11%	16.830	135.675	12%	14.680	134.000	11%	14.000	137.350	10%

De kostendekking van de leges burgerzaken, overige algemene dienstverlening en APV-vergunningen is nagenoeg stabiel gebleven. De kostendekkendheid van de leges omgevingsvergunningen is in de afgelopen jaren fors gestegen. Bij de herziening van de legesverordening in 2017 zijn de tarieven/percentages van de leges voor bouwprojecten verhoogd, om zodoende 100% kostendekkend te zijn. In de praktijk blijkt dat we nu meer dan 100% kostendekkend zijn

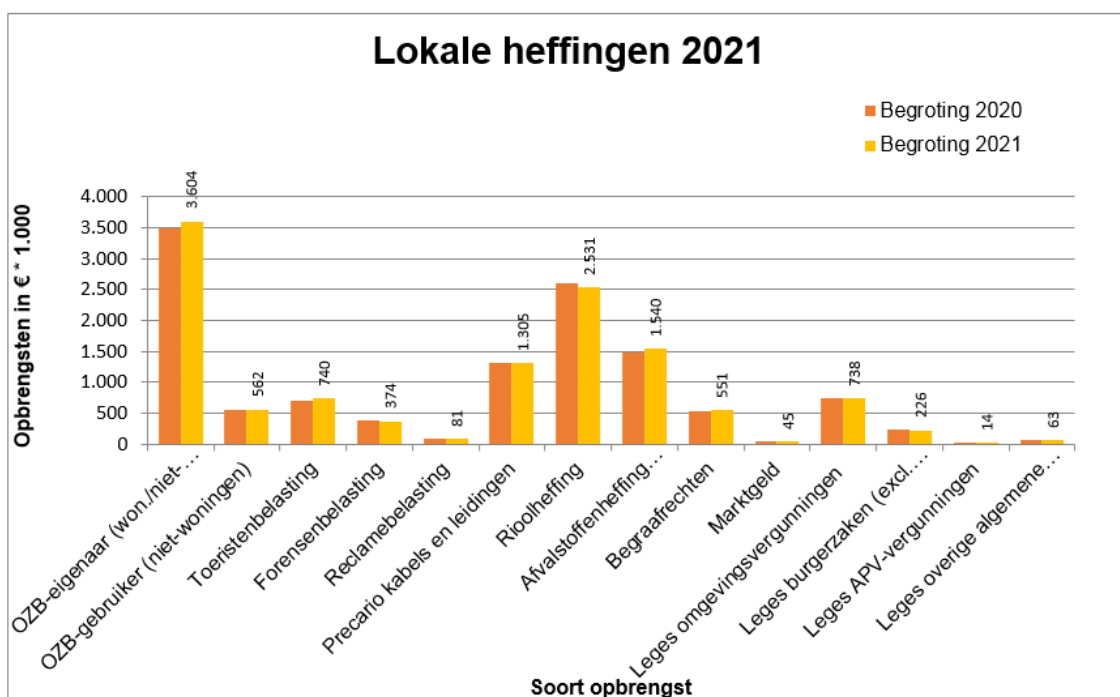
door hogere bouwsommen dan in 2017 geschat. De lasten (voor het overgrote deel personeelslasten) stijgen niet evenredig mee. De tarieven/percentages van de leges voor bouwprojecten zullen bijgesteld worden in de Legesverordening 2021.

Raming inkomsten in begroting

In onderstaande tabel zijn de verwachte baten uit gemeentelijke belastingen en leges opgenomen:

Gemeentelijke belastingen en rechten 2021			
Belastingopbrengsten, tarieven en leges	Toelichting	Begroting 2021	Begroting 2020
OZB-eigenaar (won./niet-woningen)	1	3.604	3.489
OZB-gebruiker (niet-woningen)	1	562	564
Toeristenbelasting	2	740	702
Forensenbelasting	3	374	388
Reclamebelasting	4	81	85
Precario kabels en leidingen	5	1.305	1.305
Subtotaal algemene belastingen		6.665	6.534
Rioolheffing	6	2.531	2.598
Afvalstoffenheffing c.a.(incl. verkoop afvalzakken)	7	1.540	1.488
Begraafrechten	8	551	526
Marktgeld	9	45	50
Leges omgevingsvergunningen (incl. welstand)	10	738	738
Leges burgerzaken (excl. Rijksleges)	11	226	233
Leges APV-vergunningen	12	14	14
Leges overige algemene dienstverlening	13	63	63
Subtotaal tarieven, heffingen en leges		5.645	5.647
Totaal Raming		12.310	12.181

Bedragen * € 1.000

Toelichting gemeentelijke belastingen en heffingen/rechten

1. Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

In de Begroting 2021-2024 is uitgegaan van 2,2% opbrengstverhoging voor begrotingsjaar 2021 vanwege de loon- en prijsontwikkelingen. De opbrengsten voor 2021-2023 zijn constant gehouden. Om de lastenontwikkeling te beheersen was tot 2019 de zogenaamde macronorm OZB afgesproken. Dit betekende dat de OZB-opbrengst in Nederland als geheel niet meer mocht stijgen dan een bepaald percentage. De macronorm OZB is met ingang van 2020 vervangen door de 'Benchmark gemeentelijke belastingen'. Deze benchmark geeft gemeenten meer informatie over de ontwikkeling van de lokale lasten in zowel eigen als andere gemeenten. Het resultaat van de benchmark wordt gepresenteerd in de COELO-atlas die elk jaar in maart uitkomt.

De bestaande opbrengstverhouding bij de OZB tussen woningen en niet-woningen is voor 2021 gehandhaafd. De WOZ-waarde vormt de basis voor de aanslagoplegging. Jaarlijks worden alle onroerende zaken opnieuw getaxeerd. Voor 2021 geldt als waardepeildatum 1 januari 2020. Bij de tariefbepaling is de begrote opbrengst het uitgangspunt.

2. Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is van toepassing op hotelovernachtingen, op onderkomens voor wisselende verhuur en voor toercaravans en tenten. In 2020 heeft een extra verhoging van de toeristenbelasting plaatsgevonden en is het éénheidstarief vervangen voor gedifferentieerde tarieven. Voor 2021 worden deze tarieven verhoogd met de 2,2% belastingindexatie.

3. Forensenbelasting

De forensenbelasting is van toepassing op vrijwel alle stacaravans op recreatieparken en op de eigenaren van 2e woningen. De belastingplichtigen in deze belasting worden individueel aangeslagen. De verhoging van de forensenbelasting is gekoppeld aan die van de OZB en daardoor zijn de tarieven in 2020 ook met 10% extra verhoogd. Voor 2021 worden de tarieven verhoogd met de 2,2% belastingindexatie.

4. Reclamebelasting

Eind 2014 heeft de raad besloten om reclamebelasting in te voeren met ingang van 2015. De ondernemers in het aangewezen heffingsgebied in het dorpscentrum, die op hun pand een openbare aankondiging hebben, worden in deze belasting aangeslagen voor een tarief van € 550,- of € 400,-. De reclamebelasting wordt ingezet als dekkingsmiddel voor de subsidie aan de Stichting Ondernemersfonds Putten. De afspraken met Stichting Ondernemersfonds Putten zijn vastgelegd in een convenant voor de periode 2018-2021. In 2021 vindt de evaluatie plaats, waarbij ook de tarieven worden betrokken. Voor het belastingjaar 2021 blijven de tarieven daarom nog gelijk.

5. Precariobelasting

De aanslag precariobelasting is gebaseerd op het aantal meters leiding van het gas-, elektriciteits- en hoogspanningsnetwerk van nutsbedrijven dat zich in, onder of boven de voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond bevindt. De totale jaarlijkse opbrengst bedraagt thans € 1.302.000.

De regering heeft in 2017 besloten om de heffing van precariobelasting voor nutsbedrijven af te schaffen. Er geldt een overgangsregeling voor de gemeenten die op 10 februari 2016 deze belasting hadden ingevoerd. Zij mogen tot 1 januari 2022 deze belasting blijven heffen, maar tot die datum de tarieven niet verhogen.

Tegen de aanslagen tot en met 2019 lopen geen procedures meer, zodat deze opbrengsten definitief zijn. De opbrengsten van de nog op te leggen aanslagen (2020 en 2021) worden volgens afspraak toegevoegd aan de bestemmingsreserve precariobelasting. Pas nadat eventueel bezwaar en beroep van deze aanslagen is afgerond, is de opbrengst definitief.

6. Rioolheffingen

Uit de actualisatie van het ZAP komen lagere exploitatiekosten naar voren, zijnde € 13,07. In de notitie Riolering (mei 2020) was hiervoor een prognose afgeven van € 9,00. Dit bedrag compenseert de kosten voor “klimaatadaptatie” en “integraal werken”. Hierdoor blijft het rioolheffings-tarief (in de basis) per saldo gelijk met het tarief van 2020, € 221,40 per jaar. Het basistarief voor 2021, met 2,2% inflatiecorrectie, zou dan neerkomen op € 226,-.

Uit de notitie Riolering (mei 2020) bleek dat er in de afgelopen jaren teveel is gestort in de egalisatievoorziening riolering. Het gaat om een bedrag van € 2,7 miljoen. Het college heeft besloten hiervan € 500.000 te oormerken voor klimaatadaptatie. Hierdoor blijft er een bedrag van € 2,2 miljoen over om terug te geven aan de gebruikers van de riolering. Daarmee wordt de kostendekking meer in lijn gebracht met de daarvoor geldende financiële BBV-regelgeving. Er is gekozen te beginnen met een teruggave van € 10,- over een periode van 10 jaar (2021-2030). In deze periode vindt alleen jaarlijkse indexatie plaats zoals vastgesteld in de Kadernota. In 2031 vervalt de korting en stijgt het tarief weer met hetzelfde bedrag van € 10,- plus indexatie. Het tarief voor 2021 wordt dan € 216,-, inclusief € 10,- teruggave.

Daarnaast is bij de Begroting 2020 besloten de rioolheffing in 2020 en 2021 te verlagen. Dit heeft per saldo geresulteerd in een verlaging van € 14,-. In afwachting van de actualisatie was deze verlaging niet structureel. Uit de actualisatie van het ZAP 2020 blijkt dat deze korting vanaf 2022 structureel kan worden doorgevoerd.

7. Afvalstoffenheffing

Onze gemeente maakt voor de doorberekening van de kosten van afvalverwijdering gebruik van tariefdifferentiatie, waarbij de vaste kostencomponenten worden doorberekend in de jaarlijkse aanslag afvalstoffenheffing (vast bedrag per huishouden). De verwerkingskosten van het afval worden doorberekend in de prijzen van de verschillende afvalzakken.

Begin 2020 is de kostendekking voor afval herzien. Hieruit bleek dat een forse tariefstijging van ruim € 19,00 noodzakelijk was om 100% kostendekkend te zijn. Om de stijging vanaf 2021 terug te dringen zijn er twee soorten scenario's uitgewerkt:

- Scenario's voor inzameling oud papier.
- Scenario's om te komen tot 100% kostendekkendheid door verlaging kosten en/of verhoging opbrengsten:

- Afvalbrenningstation - verminderen openingstijden.
- Groenafval - Poorttarief.
- Matrassen - Poorttarief.

Deze scenario's zijn behandeld in de commissievergadering in juni 2020. De uitkomsten hiervan en de gevolgen voor de tarieven zijn in de Begroting 2021-2024 opgenomen. De verwachte stijging van de afvalstoffenheffing is hiermee met € 6,00 naar beneden bijgesteld. Het tarief voor 2021 komt hiermee op € 116,90.

8. *Begraafplaatsrechten*

Voor de begraafplaatsen geldt een sluitende exploitatie. Het saldo wordt jaarlijks verrekend met de voorziening. In het voorjaar van 2019 is de kostendekkendheid opnieuw beoordeeld. De tarieven stijgen met 2,2% inflatiecorrectie.

9. *Marktgelden*

De marktgeldtarieven blijven voor 2021 gelijk. Na de herinrichting van het marktplein en de vernieuwing van de electravoorzieningen zal de kostendekkendheid van de tarieven worden opnieuw worden beoordeeld.

10. *Leges omgevingsvergunningen (inclusief welstand)*

De leges omgevingsvergunningen stijgen met 2,2% inflatiecorrectie.

11. *Leges burgerzaken*

Een deel van de leges burgerzaken zijn gemaximeerd door het Rijk. De overige leges burgerzaken stijgen met 2,2% inflatiecorrectie exclusief de leges die gemaximeerd zijn door het Rijk. De leges burgerzaken zijn niet kostendekkend, wat onder andere wordt veroorzaakt doordat de leges zijn gemaximeerd vanuit het Rijk.

12. *Leges APV-vergunningen*

De leges voor de APV-vergunningen stijgen met 2,2% inflatiecorrectie.

13. *Leges overige algemene dienstverlening*

Dit betreffen de leges voor ondergrondse infrastructuur, verkeer en vervoer (o.a. gehandicaptenparkeerkaarten) en registratie in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen. Deze leges stijgen met 2,2% inflatiecorrectie.

Lastendruk in Putten ten opzichte van andere gemeenten

Als we de lokale lastendruk vergelijken met die van de andere Nederlandse gemeenten, zien we in de Coelo-atlas van de lokale lasten dat Putten voor 2020 op de 20e plaats staat voor wat betreft de netto woonlasten voor een huishouden. Daarbij wordt rekening gehouden met de OZB (voor een woning met een gemiddelde waarde), de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. Voor een meerpersoonshuishouden in Putten betekent dat een belastingbedrag van € 646 per jaar. De woonlasten in de goedkoopste gemeente bedragen € 573 en in de duurste € 1.440 per jaar.

In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt nader ingegaan op de aanwezige ruimte in de belastingcapaciteit van onze gemeente.

Kostendekkendheid tarieven

Met ingang van 2013 wordt de kostendekkendheid van de diverse rechten, heffingen en leges periodiek herzien. In het kader van de Vernieuwing BBV is het vanaf de Begroting 2017 verplicht om in de paragraaf Lokale heffingen inzicht te geven in de berekening om de kostendekkendheid van de tarieven aan te tonen, de beleidsuitgangspunten die ten grondslag liggen aan die berekening en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd.

De berekening van de kostendekkendheid van de heffingen en leges is op basis van de begrotingscijfers 2021 als volgt:

Berekening van kostendekkendheid:	Afval	Riolering	Begraven
Kosten taakveld(en)	1.718	2.140	505
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	-966	-	-143
Netto kosten taakveld	752	2.140	362
<u>Toe te rekenen kosten:</u>			
Kwijtschelding	15	-	-
Overhead	113	117	45
Btw	258	274	-
Totale kosten	1.138	2.531	407
Opbrengst heffingen/rechten	-1.131	-2.531	-407
Dekkingspercentage	100%	100%	100%

Berekening van kostendekkendheid:	Omgevingsvergunning	Leges burgerzaken	APV vergunningen
Kosten taakveld(en)	489	316	82
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	-	-	-
Netto kosten taakveld	489	316	82
<u>Toe te rekenen kosten:</u>			
Overhead	251	115	59
Btw	-	-	-
Totale kosten	740	431	141
Opbrengst heffingen/rechten	-738	-352	-14
Dekkingspercentage	100%	82%	10%

Bedragen * € 1.000

Kwijtscheldingsbeleid

De minima in Putten, met een inkomen van minder dan 110% van bijstandsnorm, kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van lokale heffingen. De heffingen waarvoor dit geldt, zijn rioolheffing, afvalstoffenheffing, OZB en grafonderhoud.

Om in aanmerking te komen voor kwijtschelding dient een vermogens- en inkomenstoets plaats te vinden. Uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid ligt bij de afdeling Dienstverlening en is ondergebracht bij het team heffing en invordering.

Overzicht tarieven

Voor een overzicht van de gehanteerde tarieven verwijzen we u naar de bijlage C Overzicht belastingtarieven 2018 tot en met 2021.

Paragraaf Weerstandsvermogen

Inleiding

Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers (incidenteel en structureel) op te kunnen vangen. Met andere woorden: hoe robuust is de financiële positie van de gemeente? Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (de buffers) en de benodigde weerstandscapaciteit (de risico's). De financiële positie van de gemeente kan daarnaast ook uitgedrukt worden in financiële kengetallen. In deze paragraaf worden zowel het weerstandsvermogen als de financiële kengetallen toegelicht.

Financiële kengetallen

In deze paragraaf zijn de financiële kengetallen opgenomen die zijn voorgeschreven door het BBV. De doelstelling is om hiermee een beter inzicht te geven in de financiële positie van de gemeenten.

Omschrijving kengetal	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Netto schuldquote	-4%	19%	9%	15%	17%	16%
Netto schuldquote gecorrigeerd	-21%	7%	-5%	1%	3%	3%
Solvabiliteitsratio	56%	55%	52%	52%	53%	54%
Grondexploitatie	9%	-2%	-7%	-3%	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	1,0%	0,4%	1,8%	0,5%	0,8%	1,1%
Belastingcapaciteit	80%	81%	79%	79%	79%	79%

Netto schuldquote (gecorrigeerd)

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Dit geeft een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. De netto schuldquote is met 9% laag te noemen en is, rekening houdend met uitstaande leningen (gecorrigeerd) -5% voor de gemeente Putten.

Solvabiliteitsratio

Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Daar is bijvoorbeeld sprake van indien een lening is aangegaan omdat het eigen vermogen niet liquide is (omdat het vast zit in bijvoorbeeld een gemeentehuis of dat er andere investeringen mee zijn gefinancierd). Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid. Onze solvabiliteit is 52%. Dit betekent dat de bezittingen zijn gefinancierd met 52% eigen vermogen (reserves) en 48% vreemd vermogen (voorzieningen, langlopende schulden en kortlopende schulden).

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grondexploitatie zich verhoudt tot de totale baten. Een lager kengetal geeft een lager (relatief) risico weer. Het kengetal is -7%.

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

De structurele exploitatieruimte is een belangrijk aandachtspunt voor de komende begrotingsjaren. De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe de jaarlijkse baten en lasten (gecorrigeerd voor incidentele baten, lasten en reservemutaties) zich verhouden en hoeveel ruimte nog in de exploitatie aanwezig is. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. In de Begroting 2021 is de structurele exploitatieruimte positief.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit wordt gerelateerd aan de hoogte van de gemiddelde woonlasten (OZB, rioolheffing en reinigingsheffing). Naast de OZB wordt tevens gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing omdat de heffing niet kostendekkend hoeft te zijn, maar ook lager mag worden vastgesteld (er is dan sprake van belastingcapaciteit die niet benut wordt). Voor Putten ligt de belastingcapaciteit op 79%.

Weerstandvermogen

$$\text{Weerstandvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit (buffers)}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit (risico's)}}$$

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen

en mogelijkheden om niet begrote en onvoorziene kosten te dekken. Risico's zijn mogelijke gebeurtenissen met financiële impact waarvoor nog geen maatregelen getroffen zijn. Middelen en mogelijkheden om deze risico's te dekken, zijn bijvoorbeeld het instellen van voorzieningen, het afsluiten van verzekeringen of andere risico beperkende maatregelen.

Om de continuïteit van de uitvoering van het vastgestelde beleid te waarborgen, wordt een weerstandsvermogen in stand gehouden. Het is een maatstaf voor de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het is aan gemeenten zelf om te bepalen wat een passende omvang van het weerstandsvermogen is. Vanuit het provinciaal toezicht zijn ook geen directe normen te geven.

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit (hoeveel niet bestemde middelen zijn er beschikbaar) en de benodigde weerstandscapaciteit (hoeveel middelen zijn nodig om alle risico's op te kunnen vangen). Aan de hand van deze grootheden bepalen wij het weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen laat de volgende ontwikkeling zien:

Berekening weerstandsvermogen	Begroting 2021	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Beschikbare weerstandscapaciteit (buffer)	33.545	34.483	39.845
Benodigde weerstandscapaciteit (risico's)	6.876	6.035	5.810
Totaal weerstandsvermogen	26.669	28.448	33.694

Bedragen * € 1.000

Het weerstandsvermogen uitgedrukt als verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit is als volgt:

Ratio weerstandsvermogen	Waarderingsklasse	Ratio	Betekenis
<u>33.545</u>	A	>2.0	Uitstekend
<u>6.876</u>	B	1.4-2.0	Ruim voldoende
=	C	1.0-1.4	Voldoende
4,88	D	0.8-1.0	Matig
	E	0.6-0.8	Onvoldoende
	F	<0,6	Ruim onvoldoende

Bovenstaande normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het geeft aan hoe de ratio weerstandsvermogen geïnterpreteerd kan worden. Voor onze gemeente is de ratio weerstandsvermogen 'uitstekend'. De conclusie is dat onze gemeente beschikt over een zeer acceptabele buffer voor het opvangen van de financiële tegenvallers en dat de financiële positie robuust is.

Beschikbare weerstandscapaciteit (buffers)

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen of mogelijkheden (buffers) waarover de gemeente kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. De weerstandscapaciteit bestaat uit de volgende elementen: vrij aanwendbare reserves, stille reserves, onbenutte belastingcapaciteit en de stelpost voor onvoorziene uitgaven. De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt:

Beschikbare weerstandscapaciteit	Toelichting	Begroting 2021	Begroting 2020	Jaarrekening 2019
Weerstandscapaciteit in exploitatie				
Onbenutte belastingcapaciteit	1	2.054	2.796	2.776
Stelpost onvoorziene uitgaven	2	61	66	66
Totaal		2.115	2.862	2.862
Weerstandscapaciteit in vermogensfeer				
Saldo begroting/rekening	3	160	51	3
Algemene reserve	4	421	1.047	1.948
Vrij deel bestemmingsreserves	5	20.982	22.150	24.705
Reserves bouwgrondexploitatie		7.506	6.012	7.985
Stille reserves aandelenbezit	6	2.362	2.362	2.362
Stille reserves gebouwen en voorzieningen	7	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal		31.431	31.622	37.003
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit		33.545	34.484	39.865

Bedragen * € 1.000

1. Onbenutte belastingcapaciteit: de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit is lastig, omdat de OZB niet gemaximeerd is. Een redelijke benadering is om de Puttense belastingdruk te vergelijken met de gemiddelde belastingdruk van alle Gelderse gemeenten. In de provincie Gelderland is de gemiddelde belastingdruk voor de OZB per inwoner over 2020 € 257,-. Voor Putten is de belastingdruk berekend op € 172,- per inwoner, € 85,- lager. Met 24.200 inwoners bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit € 2,0 miljoen.
2. Stelpost onvoorziene uitgaven: voor onvoorziene uitgaven is een structurele stelpost opgenomen van € 61.000.
3. Saldo begroting: in de begroting houden we rekening met een positief saldo (inclusief nieuw beleid) van € 160.000.

4. Algemene reserve: de gemeente Putten heeft een vrij aanwendbare algemene reserve. Het begrote saldo van de algemene reserve bedraagt per 1 januari 2021 circa € 421.000 met als uitgangspunt de bekende situatie per medio september 2020. In hoofdstuk 3 Financiële hoofdlijnen is de ontwikkeling van de algemene reserve voor de komende jaren nader uitgewerkt.
5. Vrij deel bestemmingsreserves: bestemmingsreserves zijn gevormd voor een bepaald doel. De raad heeft de bevoegdheid de bestemming te wijzigen en deze bijvoorbeeld in te zetten voor het opvangen van optredende risico's. In de nota Reserves en voorzieningen 2019 is bepaald welke bestemmingsreserves meetellen in de weerstandscapaciteit (beschikbare buffer) en welke bestemmingsreserves geblokkeerd zijn.
Bij bepaling van de weerstandscapaciteit tellen de volgende reserves mee:
 - Reserve algemene buffer;
 - Reserve weerstandscapaciteit;
 - Reserve grondexploitatie;Volgens de prognose per medio september 2020 bedraagt het totaal van bovengenoemde vrije bestemmingsreserves per 1 januari 2021 circa € 28,5 miljoen (inclusief reserve grondexploitatie). De geblokkeerde reserves tellen niet mee, omdat deze reserves niet structureel ingezet kunnen worden als dekkingsmiddel voor de begroting.
6. Stille reserves aandelenbezit: de gemeente Putten heeft aandelen van Vitens, BNG en Alliander. Het verschil tussen de boekwaarde en de verkoopwaarde van deze aandelen vormt een stille reserve. De verkoopwaarde is lastig te bepalen, omdat voor deze aandelen geen actieve markt bestaat (niet vrij verhandelbaar). De waarde is benaderd op basis van historische overnamekoersen en de omvang van het eigen vermogen. Verder moet bedacht worden dat bij verkoop van aandelen de dividendopbrengsten vervallen.
7. Stille reserves op gebouwen en voorzieningen: de gemeente Putten is eigenaar van diverse gebouwen en voorzieningen die veelal verhuurd zijn of in gebruik zijn gegeven. Deze gebouwen en voorzieningen zijn voor (bijna) nihil op de balans gewaardeerd, maar vertegenwoordigen in het economische verkeer wel een waarde. Deze economische waarde is echter moeilijk in te schatten, omdat niet alle gebouwen en voorzieningen een courante locatie en/of bestemming hebben. Zodoende zijn deze stille reserves op p.m. gesteld.

Benodigde weerstandscapaciteit (risico's)

Om de benodigde weerstandscapaciteit te bepalen, hebben we een inschatting gemaakt van de financiële risico's die de gemeente loopt. Vanuit de belangrijkste risico's voor de gemeente zijn deze risico's organisatie breed concreet gemaakt. Dit leidt tot subrisico's. Per subrisico is geschat hoe groot de kans is dat het zich voordoet (waarschijnlijkheid) en welke financiële impact dit dan zou kunnen hebben. Daarbij zijn de criteria gehanteerd zoals uitgewerkt in de nota Reserves en voorzieningen 2019. De spreiding van de risico's is zichtbaar in de hierna volgende risicomatrix. Hoe hoger de waarschijnlijkheid dat risico's zich voordoen en hoe groter de impact hiervan is, hoe meer aandacht de risico's verdienen. Ook is bepaald welke maatregelen zijn genomen om de risico's te beheersen.

De uitkomst van de risico-inventarisatie is in onderstaande tabel samengevat.

Totaaloverzicht risico's	Maximaal financieel gevolg	Financieel gevolg na weging
Risico's categorie 'rood'	€ 5.950	€ 3.215
Risico's categorie 'oranje'	€ 9.785	€ 4.241
Risico's categorie 'groen'	€ 650	€ 185
Totaal bedrag risico's	€ 16.385	€ 7.641

*Bedragen * € 1.000*

Voor de volledige uitwerking van de individuele risico's per categorie verwijzen we naar bijlage H Uitkomsten risico-inventarisatie.

Op basis van deze risicosimulatie bedraagt de totale blootstelling aan financiële risico's ruim € 16,4 miljoen. Rekening houdend met de waarschijnlijkheid waarmee deze risico's zich ook daadwerkelijk voordoen, resteert een bedrag van bijna € 7,6 miljoen. Omdat sprake is van inschattingen, werken we met bandbreedtes. Met een zekerheidspercentage van 90% bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 6,9 miljoen. Dit betekent dat € 6,9 miljoen nodig is om de geïdentificeerde risico's financieel af te dekken. Dit bedrag is beschikbaar binnen de beschikbare weerstandscapaciteit.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Het onderhoud van de kapitaalgoederen legt beslag op een aanzienlijk deel van de financiële middelen van de gemeente Putten. Kapitaalgoederen zijn verdeeld naar de categorieën wegen, riolering, water, groen, gebouwen en overige. In deze paragraaf wordt ingegaan op het beleidskader, de beheerplannen en de financiële consequenties.

In de beleids- en beheerplannen legt de raad de kaders vast voor de uitvoering van het onderhoud aan de kapitaalgoederen. Het niveau van het onderhoud en de kwaliteit van de kapitaalgoederen zijn bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten.

Integraal Beheer Openbare Ruimte en beheerplannen

In 2015 is het beleidsplan IBOR vastgesteld. In dit plan zijn de doelstellingen en ambities weergegeven voor het integrale beheer van de openbare ruimte. Tevens zijn de kwaliteitsniveaus benoemd en vastgesteld. In het beleidsplan is ook een stappenplan opgenomen voor de komende jaren om de vastgestelde ambities voor de kwaliteit van de openbare ruimte te kunnen realiseren. In het beleidsplan IBOR is de volgende ambitie opgenomen inzake de kwaliteitsniveaus van de openbare ruimte.

Onderhoudselement	Centrum	Woonwijken	Begraafplaatsen	Bedrijven terreinen	Hoofdinfrastuur	Buitengebied Recreatie	Buitengebied Agrarisch
Groen/bomen	A	B	A	B	B	B	B
Groenvoorzieningen	A	B - A	A	B	B - A	B - A	B
Water en sloten	A	B	A	B	B	B	B
Speelplekken	nvt	B	nvt	nvt	nvt	B	B
Meubilair	A	B	A	B	B	A	B
Verharding	A	B	A	B	B - A	B - A	B - A
Lichtmasten	A	B	A	B	A	B	B
Verkeersmeubilair	A	B	nvt	B	B	B	B
Civiele kunstwerken	B	B	B	B	B	B	B
Riolering	B	B	B	B	B	B	B
Reiniging	A	B	A	B	B	B - A	B

Onderhoudskwaliteit A	A
Onderhoudskwaliteit B	B
kwaliteit B met onderdelen A	B - A

Bij het opstellen van het IBOR is ook een berekening gemaakt van de benodigde middelen om dit kwaliteitsniveau te realiseren. Deze berekening is gemaakt op basis van normcijfers van CROW (kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur).

In 2018 en 2019 zijn, in navolging op het IBOR beleidsplan 2015, de beheerplannen voor openbaar groen, wegen en openbare verlichting geactualiseerd. Het beheerplan water is in 2020 geactualiseerd en de beheerplannen voor gebouwen en riolering worden in het 2^e halfjaar van 2020 geactualiseerd. Wij geven hieronder een nadere toelichting op de diverse componenten.

Wegen

Beleid

In het beleidsplan IBOR is voor verharding het kwaliteitsniveau A en B opgenomen. Voor het centrum en de begraafplaatsen is kwaliteitsniveau A als ambitie opgenomen. Voor de overige onderdelen kwaliteitsniveau B of een combinatie tussen kwaliteitsniveau A en B.

Beheer

Jaarlijks wordt op basis van technische inspecties en in overleg met interne en externe betrokkenen een overzicht gemaakt van de voor dat jaar noodzakelijke onderhoudsprojecten en werkzaamheden.

Met name aan de wegen in het buitengebied en de trottoirs in de woonwijken moet de komende jaren veel onderhoud worden gepleegd. Daarnaast vragen de berm/bermverhardingen en de onverharde wegen de nodige aandacht.

Budgetten

In het Coalitieakkoord 2018-2022 is budgettair rekening gehouden met een investering van € 6,6 miljoen voor vervanging en reconstructies van wegen. De kapitaallasten van deze investeringen zijn in deze begroting verwerkt. De jaarlijkse budgetten voor wegen zijn als volgt:

Budgetten	2021	2022	2023	2024
Reguliere kosten wegen	732	771	770	742
Groot onderhoud wegen	443	443	443	443
Kapitaallasten wegen	785	1.105	1.183	1.266
Interne kosten (uren)	648	609	609	609
Totale kosten wegenbeheer	2.608	2.928	3.006	3.061

Bedragen * € 1.000

Omdat de daadwerkelijke kosten voor groot onderhoud jaarlijks sterk wisselen, is voor de egalitatie van uitgaven voor het groot onderhoud een bestemmingsreserve IBOR ingesteld. Het niet bestede deel wordt gestort in de bestemmingsreserve IBOR.

Verlichting

Beleid

In het beleidsplan IBOR is voor lichtmasten het kwaliteitsniveau A en B opgenomen. Voor het centrum, de begraafplaats en de hoofdinfrastructuur is kwaliteitsniveau A als ambitie opgenomen. Voor de overige onderdelen kwaliteitsniveau B.

Beheer

Het beheerplan verlichting maakt onderdeel uit van het IBOR. Op basis van de economische levensduur van 20 jaar voor armaturen en de technische levensduur van 50 jaar voor lichtmasten moeten jaarlijks ongeveer 200 armaturen (5% van totale areaal) en ongeveer 90 lichtmasten worden vervangen (2% van totale areaal).

Het vervangen van oude onderdelen heeft in Putten een achterstand opgelopen. Gaan we uit van de genoemde levensduur dan moet, om deze in te lopen, tot en met 2022 42% van de armaturen en 18% van de lichtmasten vervangen worden.

Budgetten

Om de hiervoor genoemde extra werkzaamheden te realiseren, is tot en met 2022 een extra jaarlijks budget van € 270.000 nodig. Daarnaast is, om de verlichting duurzaam in stand te houden en de rekening niet in de toekomst neer te leggen, voor het vervangingsonderhoud van de openbare verlichting jaarlijks een gemiddeld totaalbudget van € 200.000 nodig. Beide budgetten zijn beschikbaar gesteld in het coalitieakkoord. De jaarlijkse budgetten voor de exploitatie van de verlichting zijn als volgt:

Budgetten	2021	2022	2023	2024
Reguliere kosten verlichting	180	180	180	180
Onderhoudskosten verlichting	59	59	59	59
Kapitaallasten verlichting	26	26	26	26
Interne kosten (uren)	48	48	48	48
Totale kosten verlichting	313	313	313	313

*Bedragen * € 1.000*

Straatmeubilair

In het beleidsplan IBOR is voor straatmeubilair het kwaliteitsniveau A en B opgenomen. Voor het centrum is kwaliteitsniveau A als ambitie opgenomen. Voor de overige onderdelen kwaliteitsniveau B.

Groen

Beleid

In het beleidsplan IBOR is voor groen het kwaliteitsniveau A en B opgenomen. Voor het centrum en de begraafplaats is kwaliteitsniveau A als ambitie opgenomen. Voor de overige onderdelen kwaliteitsniveau B.

Beheer

In 2021 zal de groenrenovatie Buiten-Eng worden afgerond en worden opgevolgd door de groenrenovatie van het oudste gedeelte van het Husselerveld. Verder zal er nader onderzoek plaatsvinden naar de bomen in het Klaarwaterbos. Aan de hand van de uitkomst van dit onderzoek zal wel of niet een gedeelte van het Klaarwaterbos worden gerenoveerd. Tevens streven wij er naar om in 2021 meer in te gaan spelen op de klimaatadaptatie. Denk hierbij aan locaties die gevoelig zijn voor hittestress.

Budgetten

De jaarlijkse budgetten voor groenonderhoud zijn als volgt:

Budgetten	2021	2022	2023	2024
Reguliere kosten groen	557	557	557	557
Kapitaallasten groen	181	197	213	218
Interne kosten (uren)	457	457	457	457
Kosten product IBOR Groen	1.220	1.236	1.252	1.258

*Bedragen * € 1.000*

Speelvoorzieningen

In het beleidsplan IBOR is voor speelplekken het kwaliteitsniveau B opgenomen. In 2015 is een nieuwe speelruimteplan opgesteld met een horizon van 10 jaar (2015-2024). In de komende jaren vinden nieuwe investeringen plaats, waarbij ook een aantal speelplekken worden omgevormd.

Riolering

Beleid

In het najaar van 2015 is het Zuiveringskringafvalwaterketenplan (hierna ZAP) 2015-2020 vastgesteld. Dit beleidsplan is in regionaal verband (zuiveringskring Waterschap, Harderwijk, Ermelo, Putten) opgesteld. In het ZAP is het beleidskader opgenomen voor de komende 5 jaar. Op het moment van schrijven wordt de Verlengingsnotitie van het nieuwe ZAP 2020-2025 opgesteld. Deze bevat de vervangingsinvesteringen en de kostendekkendheid van de rioolheffing. Na vaststelling van het ZAP 2020-2025 worden de eventuele financiële consequenties via een wijziging verwerkt in de begroting.

Beheer

In het ZAP is ook het beheer voor de riolering opgenomen. In dit plan is een kostendoorrekening gemaakt voor de periode 2020-2025 en is een investeringsplanning opgenomen. De investeringsplanning uit dit plan wordt jaarlijks in een uitvoeringsplan aangeboden aan het college, inclusief een evaluatie van de investeringsplanning van het afgelopen jaar.

Budgetten

De grote lasten voor het product riolering zijn als volgt:

Budgetten	2021	2022	2023	2024
Reguliere kosten riolering	607	806	800	767
Interne kosten (uren)	274	274	274	274
Kapitaallasten	389	427	454	481
Totale kosten riolering	1.270	1.507	1.528	1.522

Bedragen * € 1.000

Gebouwen

Beleid

Ons beleid is erop gericht om de gemeentelijke gebouwen in stand te houden zodat deze geschikt zijn voor een doelmatig gebruik van de gehuisveste diensten.

Beheer

In 2012 is het beheerplan gebouwen vastgesteld en deze vormt de basis voor het beheer en onderhoud van de gebouwen. De geplande actualisatie in 2016-2017 is in verband met de renovatie van het gemeentehuis naar achter geschoven. Op dit moment vindt actualisatie van het beheerplan plaats. Na vaststelling van dit geactualiseerde beheerplan worden de eventuele financiële consequenties via een wijziging verwerkt in de begroting.

Budgetten

De jaarlijkse budgetten voor het onderhoud (dagelijks onderhoud en groot onderhoud) van de gebouwen zijn als volgt:

Budgetten	2021	2022	2023	2024
Gemeentehuis	105	105	105	105
Brandweerkazerne	23	23	23	23
Gemeentewerf	49	49	49	49
Totale kosten gebouwen	177	177	177	177

*Bedragen * € 1.000*

De daadwerkelijke kosten voor groot onderhoud schommelen jaarlijks. Deze schommeling wordt opgevangen via de egalisatievoorziening groot onderhoud gebouwen.

Paragraaf Financiering

Inleiding

Onze financieringsopvattingen zijn volgens de vernieuwde wetgeving Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) weergegeven.

Rentevisie

Onderdeel van de rentevisie is het vaststellen van de vaste rekenrente in de begroting.

Voor 2021 gelden de volgende uitgangspunten:

- Bespaarde rente: in overeenstemming met de rentenotitie 2014 wordt geen bespaarde rente meer toegerekend aan de reserves.
- De omslagrente/vaste rekenrente is volgens onderstaand overzicht bepaald op 0%.

De interne rentetoekening 2021 ziet er als volgt uit:

Overzicht rentebaten en rentelasten	Toelichting	Bedrag
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	1	-14
Externe rentebaten	2	-24
Totaal door te rekenen externe rente		-38
Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorbelast	3	-
Rente van projectfinanciering die aan taakvelden moet worden toegerekend	4	-
Totaal rente projectfinanciering		-
Saldo door te rekenen externe rente	5	-38
Rente over eigen vermogen	6	-
Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	7	-
De aan de taakvelden toe te rekenen rente	8	-
Werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	9	-
Renteresultaat op taakveld Treasury	10	-38

Bedragen * € 1.000

Toelichting:

1. Rentelasten: dit betreffen de rentelasten over een aangetrokken geldlening. Aangezien gemeente Putten een aangetrokken geldlening heeft met een negatieve rente, is dit bedrag negatief.
2. Rentebaten: de ontvangen rente op de verstrekte geldleningen aan derden inclusief de ontvangen rente op de aangetrokken geldlening.
3. Rente grondexploitatie: niet van toepassing.
4. Rente projectfinanciering taakvelden: niet van toepassing.
5. Saldo door te rekenen externe rente: dit betreft de rente die doorberekend kan worden naar de producten als onderdeel van de kapitaallasten. Dit is een negatieve rente. Bij een negatieve rente mag geen doorbelasting plaatsvinden, maar moet het rentesaldo op het product Treasury blijven staan.
6. Rente eigen vermogen: dit betreft de zogenoemde bespaarde rente, een rentevergoeding voor de inzet van het eigen vermogen als financiering voor investeringen. Met ingang van 2015 wordt geen bespaarde rente meer toegevoegd aan de reserves.
7. Rente voorzieningen: met ingang van 2019 vindt geen rentetoevoeging meer plaats aan de voorziening afkopsom onderhoud graven vanwege de lage rentestanden.

8. Aan de taakvelden toe te rekenen rente: omdat het saldo door te rekenen externe rente (zie 5) negatief is, wordt geen rente doorbelast naar de taakvelden. Dit betekent dat hiermee de vaste rekenrente 0,0% is en er geen rentelasten op de taakvelden staan als onderdeel van de kapitaallasten. De kapitaallasten bestaan alleen uit een afschrijvingscomponent.
9. Aan taakvelden toegerekende rente: niet van toepassing.
10. Dit betreft het renteresultaat op het taakveld Treasury.

De externe rentebaten zijn afgenomen ten opzichte van 2020. Dit is veroorzaakt door de renteaanpassing van Vitens en op de ambtelijke hypotheek.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

In de Wet financiering decentrale overheden (Fido) zijn de volgende uitgangspunten opgenomen:

- De uitvoering van de financieringsfunctie kan enkel de publieke taak dienen;
- Het beheer van de middelen moet een voorzichtig karakter hebben.

Deze uitgangspunten worden gevolgd bij de uitvoering van het risicobeheer bij de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is in de Wet Fido opgenomen om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. Door deze limiet is bepaald dat de gemeente haar financieringsbehoefte voor een beperkt bedrag met kort geld (looptijd < 1 jaar) mag financieren. De norm is in de wet gesteld op 8,5% van het begrotingstotaal aan lasten (exclusief de stortingen in de reserves). Als de kasgeldlimiet structureel wordt overschreden, is de gemeente verplicht om de vlottende financiering (looptijd < 1 jaar) om te zetten in vaste financiering. In het kader van de Wet Fido ziet de provincie hier ook periodiek op toe. Voor het begrotingsjaar 2021 bedraagt de kasgeldlimiet € 4,6 miljoen (8,5% van het begrotingstotaal 2021 exclusief reserves).

Renterisiconorm

Inzicht in de vaste schuld op lange termijn wordt verkregen door berekening van de renterisiconorm. Deze is maximaal 20% van de totale begrotingsomvang. Concreet houdt dit in dat de gemeente ervoor moet zorgen dat in enig jaar niet meer dan 20% van de begrotingsomvang moet worden geherfinancierd. De norm is ingesteld om door een spreiding in looptijden van leningen een stabiele rentelast te bewerkstelligen. Uit de onderstaande tabel blijkt dat we de komende jaren ruimschoots aan de wettelijke norm voldoen:

Renterisiconorm	2021	2022	2023	2024
Omvang begrotingstotaal (inclusief reserves)	56.519	54.167	52.111	52.102
Renterisiconorm (20% van omvang begrotingstotaal)	11.304	10.833	10.422	10.420
Aflossingen en renteherziening (netto)	2.120	2.120	2.120	2.120
Ruimte onder de risiconorm	9.184	8.713	8.302	8.300

*Bedragen * € 1.000*

Financieringspositie

De financieringspositie is het verschil tussen de vaste activa en de vaste passiva op de balans. Voor Putten betekent dit een ruim financieringsoverschot.

De balans van gemeente Putten 31 december 2019 ziet er als volgt uit:

Balans per 31-12-2019			
Vaste activa	61	Vaste passiva	90
Vlottende activa	37	Vlottende passiva	8
Totaal activa	98	Totaal passiva	98

Bedragen * € 1.000.000

Op 31 december 2019 is de vaste activa € 61 miljoen en de vaste passiva € 90 miljoen. Het financieringsoverschot op 31 december 2019 bedraagt € 29 miljoen. De vaste passiva bestaan voor € 68,8 miljoen uit eigen vermogen en voorzieningen en voor € 21,1 miljoen uit langlopende geldleningen. Dit stijging van de langlopende geldlening is ontstaan door de in 2019 aangetrokken geldlening à € 20 miljoen.

Ondanks de geldlening heeft de gemeente Putten relatief weinig schulden en veel eigen vermogen. Dit blijkt ook wel uit de financiële kengetallen 'netto schuldquote' en 'solvabiliteit'. Deze kengetallen zijn voor onze gemeente zeer goed. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen.

Liquiditeitsoverschot

Uit het financieringsoverschot is het liquiditeitsoverschot af te leiden. Om het liquiditeitsoverschot te berekenen, dient naast het financieringsoverschot rekening te worden gehouden met de vlottende activa en vlottende passiva posities. De gemeente Putten heeft op 31 december 2019 € 23 miljoen aan liquide middelen (onderdeel van de vlottende activa).

Liquiditeitsprognose

Vanaf 2014 werken wij met een meerjarige liquiditeitsprognose die elk kwartaal wordt geactualiseerd. In deze liquiditeitenplanning is een meerjarige prognose gemaakt van de ontwikkeling van onze liquiditeiten. De liquiditeitenplanning bestaat uit een kasstroom uit reguliere activiteiten (exploitatie), een kasstroom uit investeringsactiviteiten (kredieten en grondexploitatie) en een kasstroom uit financieringsactiviteiten (uitzetten en aantrekken van gelden).

In het overzicht op de volgende pagina is het verwachte meerjarige verloop van de kasstromen opgenomen op basis van de meerjarige liquiditeitenplanning naar de stand per juli 2020.

Overzicht kasstromen	2020	2021	2022	2023	2024
Saldo kasstroom uit reguliere activiteiten	7.159	4.854	5.169	4.064	4.064
Saldo kasstroom uit investeringsactiviteiten	-6.072	-16.346	-11.185	-5.975	-5.975
Saldo kasstroom uit financieringsactiviteiten	-1.265	-1.428	-1.585	-1.588	-1.588
Netto kasstroom	-177	-12.920	-7.601	-3.499	-3.499

Bedragen * € 1.000

De huidige liquiditeitsstand (juli 2020) is € 31,1 miljoen. Op basis van het bovenstaande overzicht loopt onze liquiditeitspositie terug tot € -3,5 miljoen in 2024. Omdat we op dit moment een forse investeringsopgave hebben voor de komende jaren, loopt de liquiditeitspositie terug. De toekomstige ontwikkeling van de liquiditeitspositie is overigens moeilijk te voorspellen en zeer afhankelijk van de realisering van voorgenomen investeringen. In 2019 is een langlopende geldlening aangetrokken van € 20 miljoen met een lineaire aflossing in 10 jaar. Deze geldlening heeft een negatieve rente van € -0,31%.

Aangetrokken gelden (langlopende en kortlopende schulden)

Op 31 december 2019 zijn er twee in het verleden aangetrokken geldleningen met een restant-schuld van € 21,1 miljoen.

Uitgezette gelden (liquide middelen en financiële vaste activa)

De overtollige gelden ad € 31 miljoen bestaan per juli 2020 uit € 30,3 miljoen bij de schatkist weggezette gelden en voor € 0,7 miljoen bij reguliere banken.

Rente over eigen financieringsmiddelen

Ondanks dat we geen rente meer toevoegen op ons eigen vermogen, voeren we nog steeds een financieel solide beleid. Daarom hanteren we de volgende stelregels:

Overzicht kasstromen	Status
De vaste passiva (eigen vermogen en voorzieningen) moeten minimaal 115% zijn van de vaste activa. Dit betekent dat er altijd een minimum aan liquide middelen aanwezig moet zijn.	Op 31 december 2019 zijn de vaste passiva 147% van de vaste activa. We voldoen hiermee aan de stelregel.
Jaarlijks dient de stand van de reserves en voorzieningen te worden beoordeeld. De toevoeging van een eventueel rekeningresultaat aan de reserves dient overwogen te worden op basis van de eindwaardebepaling van de reserves.	De huidige stand van reserves en voorzieningen is voldoende.

EMU-saldo

Voor het EMU saldo verwijzen wij naar bijlage D Berekening EMU-Saldo.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Algemeen

De nieuwe organisatie is per 1 mei 2015 van kracht en iedereen begint de nieuwe structuren gewoon te vinden. We hebben als organisatie niet stil gezeten en zijn met de 3 belangrijkste aspecten aan de slag gegaan, namelijk het nieuwe werken, het dienstverleningsconcept en de huisvesting.

In deze paragraaf staan we stil bij de samenwerking bedrijfsvoering, personeelszaken, automatisering en digitalisering, financiën en juridische zaken.

Samenwerking bedrijfsvoering

Per 1 januari 2017 werken de gemeente Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten samen op het gebied van bedrijfsvoering. De samenwerking is aangegaan omdat er voordelen en resultaten kunnen worden behaald op de zogenaamde 4K's:

- Een betere kwaliteit van dienstverlening;
- Een minder kwetsbare positie bij een toenemend takenpakket en de eisen die daaraan gesteld worden;
- Een kostenbesparing door gezamenlijke inkoop, standaardisatie en harmonisatie van werkzaamheden;
- Een grotere kans voor het personeel in (door-) ontwikkeling en breedte en diepte in het takenpakket.

Samenwerking vindt plaats op de volgende taakvelden:

Financiën

De doelen voor het taakveld financiën komen voor 2021 in grote lijnen overeen met 2020. Het belangrijkste thema is het harmoniseren van processen. In 2020 en 2021 wordt gewerkt aan het harmoniseren van de werkprocessen van de P&C producten. Hiermee wordt een belangrijke basis gelegd voor een verdere verbreding van de samenwerking.

Een ander onderwerp waar we stappen willen zetten is de interne controle. Door bij elkaar reviews en controles uit te voeren, worden de (V)IC's onafhankelijker en kan de accountant daar meer op steunen. Ook op andere financiële taken wordt de samenwerking gezocht waarbij op dit moment veel wordt ingezet op kennisdeling waardoor de kwaliteit wordt verhoogd. De focus binnen het taakveld moet van werken voor één gemeente naar werken voor vier gemeenten.

ICT

In het perceel van informatisering is nog steeds het vastgestelde beleidsplan leidend. We hebben daaruit de strategische stappen voor de komende tijd aangegeven. We werken samen op zeven deelgebieden, waarvan de onderdelen veiligheidsbeleid en privacy al geheel BLNP-breed worden opgepakt. Een belangrijk doel is de werkzaamheden van de systeembeheerders en de service desk ook geheel vanuit BLNP te organiseren.

Voor het (deels lopende en) komende jaar ligt onze focus op de volgende punten:

- In technische zin hebben we een gezamenlijke BLNP office 365 omgeving. Door de Corona is het beeld bellen versneld ingevoerd. Het gebruik van teams wordt uitgerold op een uniforme wijze.
- Er is nog verschil in techniek. Op de planning staat om daar weer verdere stappen in te nemen.
- De procedure voor het onderbrengen van de licenties van de office producten in één contract .
- Het harmoniseren van meer applicaties tussen de BLNP-gemeenten op basis van het uitgangspunt: “waar liggen kansen en wat levert het meeste op, qua efficiency, effectiviteit en kosten”;
- We werken de projecten uit aan de hand van ons jaarplan.

HRM

Ook in 2021 wordt op het taakveld HRM de samenwerking in BLNP voortgezet. In 2020 is gestart met de voorbereiding voor de harmonisering van de arbeidsvoorwaarden van de vier gemeenten. In de loop van 2021 wordt dat traject afgerond. Na afronding van de harmonisering van de arbeidsvoorwaarden wordt gestart met een nieuw project waarin wordt onderzocht welke mogelijkheden er zijn voor de hantering van een gemeenschappelijke functiewaarderingsmethodiek.

Ook in 2020 is de aanbesteding voor Arbodienstverlening gestart. Deze wordt volgens planning afgerond per 1 januari 2021. De doorontwikkeling van de Personeel- en Salarisadministratie gaat onverminderd door. Tot slot zal er eveneens aandacht zijn voor de (door)ontwikkeling van het team HRM/BLNP.

Aantal medewerkers en toegestane aantal fte per 1 juli 2020:

Afdeling	Aantal medewerkers		Aantal fte	
	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2020	Begroting 2021
Raadsgriffier	2	2	1,7	1,7
Totaal raadsgriffier	2	2	1,7	1,7
Directie	1	1	1	1
Staf & Bestuursondersteuning	32	26	23,9	25,8
Dienstverlening	59	57	49,3	49,1
Ruimte	69	58	63,5	64,3
Samenleving	32	31	26,3	33,9
Totaal ambtelijke organisatie	193	173	164,0	174,1
Totaal	195	175	165,7	175,8

Juridisch

In 2021 staat het thema ‘van strategie naar operatie’ centraal. Met de functionele overdracht van taken en verantwoordelijkheden naar de BLNP-organisatie is een belangrijke stap gezet om de uitvoering van plannen verder inhoud te geven. Het juridisch team ontwikkelt in 2021 op alle onderdelen één systemische benadering om als team op structurele wijze de juridische kwaliteit van de vier gemeenten te vergroten.

- Juridische advisering
Het juridisch team geeft gevraagd en ongevraagd juridisch advies aan de vakambtenaren

en bestuurders van de vier gemeenten. In 2021 vergroten we de mogelijkheden om laagdrempelig advies te vragen en richten we ons op het snel vanuit het team geven van een juridisch advies vanuit een integrale benadering.

- Juridische kwaliteitszorg

Het juridisch team geeft structurele impulsen ter vergroting van de juridische kwaliteit van de organisaties. In 2021 bieden we voor het eerst een complete basisopleiding aan de vakambtenaren aan, waarbij bestuurders kunnen aansluiten.

- Secretariaat commissie Bezwaarschriften

Het juridisch team behandelt bezwaren. In 2021 richten we ons erop de problematiek meer helder en begrijpelijk in beeld te brengen waardoor het bezwaarproces meer kan bijdragen aan verbetering van de kwaliteit van het besluitvormingsproces en de relatie tussen overheid en burger.

- Klachtenbehandeling

Het juridische team coördineert de behandeling van klachten tegen ambtenaren en bestuurders. In 2021 richten we ons op het vergroten van het leereffect van de behandeling van klachten, wat bijdraagt aan de kwaliteit van het gemeentelijk handelen.

Paragraaf Verbonden partijen

Algemeen

Een verbonden partij wordt gedefinieerd als een privaatrechtelijke- of publiekrechtelijke organisatie waarmee de gemeente een bestuurlijke en een financiële band/belang heeft.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan een vertegenwoordiging in het bestuur of stemrecht.

Van financieel belang is sprake als de gemeente middelen ter beschikking stelt en deze in geval van faillissement van de verbonden partij kwijt is, of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente. De gemeenschappelijke regeling in lichte vorm is hier ook opgenomen.

Visie op verbonden partijen

Het gemeentelijk beleid is erop gericht het aantal verbonden partijen beperkt te houden. Enerzijds vanuit het oogpunt van risicobeheersing en -beperking, en anderzijds vanuit het oogpunt van transparantie van bestuur.

Criteria die gehanteerd worden bij het aangaan van een verbonden partij, zijn:

- De taak kan niet, of zeer moeilijk door de gemeente alleen worden uitgevoerd;
- Gezamenlijke uitvoering van de taak levert voor de gemeente een concrete meerwaarde op en de gekozen vorm van samenwerking draagt bij aan een efficiëntere en effectievere uitvoering van de publieke taak;
- Voordelen van de (beoogde) samenwerking wegen op tegen de nadelen.

Naam verbonden partij	Vestigingsplaats	Type
Gemeenschappelijke regelingen:		
Omgevingsdienst Noord-Veluwe (ODNV)	Harderwijk	Gemeensch. regeling
GGD Noord- en Oost Gelderland.	Warnsveld	Gemeensch. regeling
Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG)	Apeldoorn	Gemeensch. regeling
Gemeenschappelijke regelingen, lichte vorm:		
Samenwerking BNLP	Gastgemeente	Regeling zonder meer
Vennootschappen en coöperaties:		
Alliander N.V.	Arnhem	Aandelenbezit (0,202 % belang)
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Den Haag	Aandelenbezit (0,019 % belang)
Vitens N.V.	Velp	Aandelenbezit (0,324 % belang)
Leisurelands (voorheen RGV Holding B.V.)	Arnhem	Aandelenbezit (4,476% belang)
Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.	Harderwijk	Coöperatie U.A.
Coöperatie O-gen	Scherpenzeel	Coöperatie U.A.
Afvalsturing Friesland (AF)	Leeuwarden	N.V.
Inclusief Groep N.V.	Nunspeet	N.V.
Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken B.V.	Ede	B.V.

Verbonden partij:	Omgevingsdienst Noord-Veluwe (ODNV)
Vestigingsplaats:	Harderwijk
Aard:	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Bestuur GR/wethouder
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Ruimte
Openbaar belang:	De ODNV is per 1 april 2013 officieel van start gegaan voor met name de uitvoering van de taken in het kader van het milieu. In 2015 is dit takenpakket uitgebreid met de vergunningverlening m.b.t. sloopwerkzaamheden. De omgevingsdienst Noord-Veluwe voorziet in de uitvoering van de taken op het gebied van het omgevingsrecht en levert een bijdrage aan een leefbare en veilige werk- en woonomgeving van de regio Noord-Veluwe.
Financieel belang:	Gemeentelijke bijdrage/facturen ODNV
Ontwikkelingen:	Het landelijk beleid voor de sanering asbestdaken 2020 – 2024 is in 2019 ingetrokken. Door de ODNV worden de gemeenten geadviseerd in dit kader plaatselijk beleid te formaliseren. De besluitvorming inzake de nieuwe Omgevingswet is nog niet afgerond. Door de ODNV en de gemeenten wordt vooruitlopend op de definitieve vaststelling al wel gewerkt aan de noodzakelijke uitwerking en opleiding van de betrokken medewerkers. Feitelijke ingangsdatum is nog niet bekend.
Financiële gegevens:	Per: 1-1-2021 31-12-2021 Eigen vermogen € 25.000 € 0 Vreemd vermogen € 0 € 0
Resultaat 2021:	€ -
Realisatie dividend 2021:	n.v.t.
Begroot dividend 2021:	n.v.t.
Risico's:	Verbonden partij kan kampen met tekorten waardoor de bijdrage zal moeten worden verhoogd. De eventuele tekorten worden over de deelnemende gemeenten omgeslagen op basis van de aantallen inwoners per 1 januari van dat jaar.

Verbonden partij:	GGD Noord- en Oost Gelderland
Vestigingsplaats:	Warnsveld
Aard:	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Bestuur GR/wethouder
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Samenleving
Openbaar belang:	GGD NOG beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van de inwoners van 22 gemeenten die bij GGD NOG zijn aangesloten.
Financieel belang:	Jaarlijkse bijdrage: - Inwonerbijdrage; - Facturerings.
Ontwikkelingen:	De GGD voert voor de gemeente Putten de wettelijke taken uit op het gebied van de Wet Publieke Gezondheid, de Wet kinderopvang, de Wet veiligheidsregio's, de Wmo en de Jeugdwet (jeugdgezondheidszorg). Door het uitvoeren van deze taken dragen zij bij aan de uitvoering van de doelen die gesteld zijn bij de gezondheidsthema's 'Gezond Opgroeien', 'Gezond Ouder Worden' en de 'Gezonde Leefomgeving'. Denk hierbij aan activiteiten als het uitvoeren van het vaccinatieprogramma en netwerkpartner zijn binnen het CJG. Maar ook aan projecten als Fit4Joy, de Gezonde Schoolaanpak en campagnes als NOG Fitter en Vitaler, NIX18 en IkPas. In het kader van Covid-19 is de GGD ingezet met name voor de testen en het onderzoek en de begeleiding van Covid-19 patiënten. In hoeverre deze werkzaamheden doorlopen naar het jaar 2021 is nog onzeker.
Financiële gegevens:	Per: 1-1-2021 31-12-2021 Eigen vermogen € 2.538.000 € 2.206.000 Vreemd vermogen € 175.000 € 175.000
Resultaat 2021:	€ -
Realisatie dividend 2021:	n.v.t.

Verbonden partij:	GGD Noord- en Oost Gelderland
Begroot dividend 2021:	n.v.t.
Risico's:	Verbonden partij kan kampen met tekorten waardoor de bijdrage zal moeten worden verhoogd. De eventuele tekorten worden over de deelnemende gemeenten omgeslagen op basis van de aantallen inwoners per 1 januari van dat jaar.

Verbonden partij:	Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland (VNOG)
Vestigingsplaats:	Apeldoorn
Aard:	Gemeenschappelijke regeling
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Bestuur GR/burgemeester
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Commandant veiligheidsregio
Openbaar belang:	De VNOG omvat de brandweer, de rampenbestrijding en de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR). Met ingang van 1 januari 2014 is op grond van de Wet op de Veiligheidsregio's de brandweertzorg een wettelijke taak van de veiligheidsregio.
Financieel belang:	Jaarlijkse bijdrage: - Inwonersbijdrage; - Facturering.
Ontwikkelingen:	De financiële effecten van de bestuurlijke tweedaagse op 18 en 19 september 2019 en de daaruit volgende besluitvorming in het Algemeen Bestuur VNOG zijn verwerkt in de programmabegroting 2021 VNOG.
Financiële gegevens:	Per: 1-1-2021 31-12-2021 Eigen vermogen € 7.962.000 € 7.625.000 Vreemd vermogen € 40.152.000 € 48.770.000
Resultaat 2021:	€ -
Realisatie dividend 2021:	n.v.t.
Begroot dividend 2021:	n.v.t.
Risico's:	Verbonden partij kan kampen met tekorten waardoor de bijdrage zal moeten worden verhoogd. De eventuele tekorten worden over de deelnemende gemeenten omgeslagen op basis van de aantallen inwoners per 1 januari van dat jaar.

Verbonden partij:	Samenwerking BLNP
Vestigingsplaats:	Bij gastgemeente (Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten), dit is wisselend afhankelijk van het onderwerp.
Aard:	Regeling zonder meer
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Er is geen vaste bestuurlijke vertegenwoordiger, dit is afhankelijk van het onderwerp, in zijn algemeenheid is de burgemeester de vertegenwoordiger.
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Er is geen vaste verantwoordelijke beleidsmedewerker, dit is afhankelijk van het onderwerp.
Openbaar belang:	Ondersteuning van een passende dienstverlening door de deelnemende gemeenten op het gebied van financiën, juridische zaken, HRM en ICT.
Financieel belang:	De verdeelsleutel voor de BLNP-samenwerking is de verhouding van de optelsom van de omvang van het begrotingsdeel in hun huidige gemeentelijke begroting op de 4 samenwerkingstaken ten aanzien van personeelskosten, kosten inhuur derden en ICT-kosten. De verdeelsleutel voor Putten is 19,19%.
Ontwikkelingen:	-
Financiële gegevens:	Per: 1-1-2021 31-12-2021 Eigen vermogen n.v.t. n.v.t. Vreemd vermogen n.v.t. n.v.t.
Verwacht resultaat 2021:	De samenwerking geschiedt in de vorm van een Regeling zonder meer. Deze vorm kent geen eigen begroting en rekening. Daarom is er geen sprake van een financieel resultaat zoals dat wordt bedoeld bij verbonden partijen.
Risico's:	De eventuele tekorten worden over de deelnemende gemeenten omgeslagen op basis van de verdeelsleutel.

Verbonden partij:	Alliander N.V.
Vestigingsplaats:	Arnhem
Aard:	Deelneming N.V.
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Wethouder
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Dienstverlening
Openbaar belang:	Alliander is de elektriciteitsnetwerkbeheerder. Het elektriciteitsnetwerk dient in overheidshanden te blijven om zeker te stellen dat het elektra geleverd wordt.
Financieel belang:	Aandelenbezit: 276.812 stuks gewaardeerd tegen een boekwaarde van € 1.384.060. (0,202%)
Ontwikkelingen:	Gemeente Putten kan als klein aandeelhouder feitelijk geen zelfstandige invloed uitoefenen op het functioneren van Alliander, wel werken wij samen in het platform NUVAL om als gemeenten in Gelderland en Flevoland invloed te houden.
Financiële gegevens:	Per: 1-1-2021 31-12-2021 Eigen vermogen € *) € *) Vreemd vermogen € *) € *)
Verwacht resultaat 2021:	€ *)
Begroot dividend 2021 e.v.:	€ 210.000
Risico's:	Dividenduitkering kan tegen-/meevallen.

*) niet beschikbaar

Verbonden partij:	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
Vestigingsplaats:	Den Haag
Aard:	Deelneming N.V.
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Wethouder
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Dienstverlening
Openbaar belang:	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Financieel belang:	De aandeelhouders hebben zeggenschap in de BNG bank via het stemrecht op de aandelen die zij bezitten (1 stem per aandeel van € 2,50). De gemeente Putten bezit 10.530 aandelen (0,019% van het totaal). Ieder jaar wordt door de BNG dividend uitgekeerd. Boekwaarde: € 26.325.
Ontwikkelingen:	Gemeenten moeten rekenen met een lagere winstuitkering van de Bank Nederlandse Gemeenten. De BNG dient aan de vereisten van Basel III bepalend voor de hoogte van het vereiste eigen vermogen. Het uitgeven van nieuwe aandelen, zoals voor andere banken mogelijk is, is voor de BNG onhaalbaar, gegeven de financiële positie van de overheid.
Financiële gegevens:	Per: 1-1-2021 31-12-2021 Eigen vermogen € *) € *) Vreemd vermogen € *) € *)
Verwacht resultaat 2021:	€ *)
Begroot dividend 2021 e.v.:	€ 30.000
Risico's:	Dividenduitkering kan tegen-/meevallen.

*) niet beschikbaar

Verbonden partij:	Vitens N.V.
Vestigingsplaats:	Zwolle
Aard:	Deelneming N.V.
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Wethouder
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Dienstverlening
Openbaar belang:	Vitens draagt zorg voor het waterleidingnet. Het veilig stellen van de kwaliteit van het waterleidingnet.
Financieel belang:	Aandelenbezit: 18.693 stuks gewaardeerd tegen een boekwaarde van € 18.693. (0,324%)

Verbonden partij:	Vitens N.V.
Ontwikkelingen:	De zeggenschap die met het aandelenbezit verband houdt, komt tot uiting in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Gemeente Putten kan als klein aandeelhouder feitelijk geen zelfstandige invloed uitoefenen op het functioneren van Vitens. Het financiële belang voor Putten bestaat uit de dividenduitkering. Wij werken ook hier samen in het platform NUVAL (zie toelichting bij Alliander N.V.)
Financiële gegevens:	Per: 1-1-2021 31-12-2021 Eigen vermogen € *) € *) Vreemd vermogen € *) € *)
Verwacht resultaat 2021:	€ *)
Begroot dividend 2021 e.v.:	Er wordt geen uitkering dividend in 2021 verwacht
Risico's:	Dividenduitkering kan tegen-/meevallen.

*) niet beschikbaar

Verbonden partij:	Leisurelands (voorheen RGV Holding B.V.)
Vestigingsplaats:	Arnhem
Aard	Besloten Vennootschap
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Wethouder
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Ruimte
Openbaar belang:	Het voorzien in een breed scala aan recreatieve mogelijkheden, zowel op publiek terrein (bijvoorbeeld dagrecreatieterreinen) als ook op privaat terrein (bijvoorbeeld projectontwikkeling/beheer). Bij dit alles is aandacht voor de samenhang met de natuur en het 'lokale erfgoed'.
Financieel belang:	Aandelenbezit: 8.155 stuks gewaardeerd tegen een boekwaarde 31.12.2019 van € 338.200.
Ontwikkelingen:	In 2018 heeft de gemeente Putten de aandelen Leisurelands van de gemeente Heumen overgenomen t.w. 3.382 aandelen. De aankoop is notariële gepasseerd op 2 november 2018 waarna de gemeente Putten voor 4,476% eigenaar is van Leisurelands. De overige 21 aandeelhouders zijn gemeenten op de Veluwe en in het Rijk van Nijmegen
Financiële gegevens	Per: 1-1-2021 31-12-2021 Eigen vermogen € *) € *) Vreemd vermogen € *) € *)
Verwacht resultaat 2021:	€ *)
Realisatie dividend 2021:	Conform aandeelhoudersovereenkomst geen uitkering dividend.
Begroot dividend 2021 e.v.:	€ -
Risico's:	Beperkt

*) niet beschikbaar

Verbonden partij:	Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.
Vestigingsplaats:	Harderwijk
Aard:	Coöperatie U.A.
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Bestuur wethouder
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Ruimte
Openbaar belang:	De coöperatie Gastvrije Randmeren is een samenwerkingsverband tussen 16 gemeenten (Almere, Blaricum, Bunschoten, Dronten, Eemnes, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Huizen, Kampen, Gooise Meren, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek, Putten en Zeewolde) die als doel heeft de kwaliteit van het natuur- en recreatiegebied Randmeren te verhogen en de robuustheid van het gebied te versterken. Het werkgebied van de Coöperatie Gastvrije Randmeren strekt zich uit van de Hollandse Brug tot Ketelbrug, een lang-gerekte merenreeks van ruim tachtig kilometer.
Financieel belang:	Jaarlijkse bijdrage (raming € 10.000 per jaar)
Ontwikkelingen:	De Integrale Inrichting Veluwerandmeren (IIVR) is per januari 2012 opgegaan in het Natuur- en Recreatieschap Veluwerandmeren. Middels notariële akte is op 21 november 2013 de gemeenschappelijke regeling omgezet in de Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.

Verbonden partij:	Coöperatie Gastvrije Randmeren U.A.		
Financiële gegevens:	Per:	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ *)	€ *)
	Vreemd vermogen	€ *)	€ *)
Verwacht resultaat 2021:	€ *)		
Risico's:	Uitgesloten aansprakelijkheid		

*) niet beschikbaar

Verbonden partij:	Coöperatie O-gen		
Vestigingsplaats:	Scherpenzeel		
Aard:	Coöperatie U.A.		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Bestuur wethouder		
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Ruimte		
Openbaar belang:	De coöperatie komt voort uit de Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei (SVGv) en staat voor de vitaliteit en kwaliteit van het landelijk gebied in de Gelderse Vallei, Eemland, Utrechtse Heuvelrug en Kromme Rijnstreek. De coöperatie mobiliseert daartoe expertise in integrale gebiedsontwikkeling en stimuleert co-creatie tussen de leden. Beoogd effect is een flexibele uitvoeringsorganisatie in het landelijk gebied gericht op het initiëren, voorbereiden en uitvoeren van projecten.		
Financieel belang:	Jaarlijkse bijdrage (raming € 10.000 per jaar)		
Ontwikkelingen:	n.v.t.		
Financiële gegevens:	Per:	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ *)	€ *)
	Vreemd vermogen	€ *)	€ *)
Verwacht resultaat 2021:	€ *)		
Begroot dividend 2021:	n.v.t.		
Risico's:	Uitgesloten aansprakelijkheid		

*) niet beschikbaar

Verbonden partij:	Afvalsturing Friesland (AF)		
Vestigingsplaats:	Leeuwarden		
Aard:	N.V. Naamloze Vennootschap		
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Bestuur wethouder		
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Ruimte		
Openbaar belang:	Afvalsturing Friesland N.V. maakt samen met N.V. Fryslân Milieu onderdeel uit van Omrin. Afvalsturing Friesland N.V. heeft als belangrijkste taak het op professionele, innovatieve en duurzame manier afval inzamelen, te bewerken en te verwerken. Bij deze activiteiten dient een gezonde en veilige werk- en leefomgeving gewaarborgd te blijven.		
Financieel belang:	Aandelen bezit: 25. Nominale waarde: € 450,- per aandeel Boekwaarde aandelen 31.12.2019: € 11.250		
Ontwikkelingen:	Omrin wil toonaangevend zijn in inzameling, terugwinning van grondstoffen en duurzame energie en is samen met gemeenten continue aan het zoeken naar nieuwe concepten die de inzameling of verwerking van afval verbeteren.		
Financiële gegevens:	Per:	1-1-2021	31-12-2021
	Eigen vermogen	€ *)	€ *)
	Vreemd vermogen	€ *)	€ *)
Verwacht resultaat 2021:	€ *)		
Begroot dividend 2021:	€ *)		
Risico's:	Waarde aandelen/beperkt		

*) niet beschikbaar

Verbonden partij:	Inclusief Groep N.V.
Vestigingsplaats:	Nunspeet
Aard:	N.V. Naamloze Vennootschap
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Bestuur wethouder
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Ruimte
Openbaar belang:	In het verlengde van de opheffing van de RNV heeft op 27 juni 2018 het notarieel transport plaatsgevonden van de aandelen Inclusief groep N.V. van de RNV naar de individuele gemeenten.
Financieel belang:	Aandelen bezit: 1.880 aandelen, nominaal € 100,- per aandeel. Boekwaarde 31.12.2019: € 188.000.
Ontwikkelingen:	In samenwerking met de partners realiseert Inclusief Groep trajecten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Invoering van de Wet sociale werkvoorziening en de Participatiewet. Het actief bijdragen aan een inclusieve arbeidsmarkt.
Financiële gegevens:	Per: 1-1-2021 31-12-2021 Eigen vermogen € *) € *) Vreemd vermogen € *) € *)
Verwacht resultaat 2021:	€ *)
Realisatie dividend 2021:	n.v.t.
Begroot dividend 2021:	n.v.t.
Risico's:	Waarde aandelen en sociaal risico.

*) *niet beschikbaar*

Verbonden partij:	Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken B.V.
Vestigingsplaats:	Ede
Aard:	B.V. Besloten Vennootschap
Bestuurlijk vertegenwoordiger:	Bestuur wethouder
Verantwoordelijke beleidsmedewerker:	Afdelingsmanager Ruimte
Openbaar belang:	Vakantieparken binnen het grondgebied van de gemeenten te revitaliseren, ter herstructureren en/of te transformeren in samenwerking met de gemeenten, de provincie Gelderland en gerechtigden tot betrokken vakantieparken. Voor de gemeente Putten: 2.002 aandelen met een nominale waarde van € 1,- per aandeel.
Financieel belang:	Aandelen bezit: 2.002 aandelen. Boekwaarde 31.12.2019: € 2.002.
Ontwikkelingen:	De oprichtingsakte van de Ontwikkelingsmaatschappij Vitale Vakantieparken BV is op 14 februari 2019 notarieel gepasseerd.
Financiële gegevens:	Per: 1-1-2021 31-12-2021 Eigen vermogen € *) € *) Vreemd vermogen € *) € *)
Verwacht resultaat 2021:	€ *)
Realisatie dividend 2021:	n.v.t.
Begroot dividend 2021:	n.v.t.
Risico's:	Waarde aandelen

*) *niet beschikbaar*

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de gemeentelijke visie op het grondbeleid en de wijze van uitvoering. Er wordt een actuele prognose van de te verwachten resultaten weergegeven, de onderbouwing van de geraamde winstnemingen, de beleidsuitgangspunten en de bestaande risico's binnen de grondexploitatie voor de omvang van de reserve. In deze paragraaf is de notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) van de commissie BBV verwerkt.

Visie en ontwikkelingen

In 2010 heeft de rekenkamercommissie onderzoek gedaan naar het grondbeleid. De uitkomsten hiervan zijn weergegeven in de nota Grip op grondbeleid door de raad. De rekenkamercommissie geeft in haar aanbeveling aan dat het voor Putten, gezien de omvang en ontwikkelopgave, niet noodzakelijk is een afzonderlijke nota Grondbeleid op te stellen. De paragraaf Grondbeleid bij de programmabegroting biedt voldoende kaders. In onze reactie op het rapport van de rekenkamer hebben we een aantal beleidsuitgangspunten geformuleerd, waaronder de jaarlijkse vaststelling van de grondprijzen en de jaarlijkse actualisatie van de grondexploitatieplannen.

Vanwege de woningbehoefte wordt tijdig een aanzet gegeven om zorg te dragen voor de daadwerkelijke realisatie van toekomstige bouwlocaties. Voor een verdere toelichting hierover verwijzen wij naar het thema Ruimte en leefomgeving.

In exploitatie genomen complex

Grondexploitatieplan Rimpeler

De gemeenteraad van Putten heeft 1 juni 2017 ingestemd met het stedenbouwkundig plan voor de ontwikkeling van Rimpeler. Naast het ruimtelijk-programmatisch plan is ook de grondexploitatie als financieel kader van de gebiedsontwikkeling, door de raad geaccordeerd. Vervolgens is de grondexploitatie geactiveerd. Het bestemmingsplan is in maart 2018 vastgesteld. Jaarlijks wordt de grondexploitatie geactualiseerd (herzien).

Rimpeler is een woningbouwlocatie met 353 woningen en de gemeente heeft de regie over de gebiedsontwikkeling. Met marktpartijen zijn afspraken gemaakt over een bouwclaim inclusief voorwaarden voor grondinbreng en afnameverplichtingen. Uitgangspunt voor de grondexploitatie is het stedenbouwkundig plan dat in juni 2017 door de raad is goedgekeurd. De grondexploitatie vormt een directe afspiegeling van het ruimtelijk-programmatisch plan in combinatie met de afspraken die zijn gemaakt met grondeigenaren en marktpartijen.

In 2019 is de grond voor fase 1 en 2 bouwrijp gemaakt. De verwachting is dat eind in 2020 fase 3 en 4 wordt geleverd. De laatste verkopen, fase 5 en 6, worden volgens de planning in 2021 gerealiseerd, waarmee het project naar verwachting in 2022 gereed is.

Te verwachten resultaten van lopende exploitaties

De grondexploitatie van Rimpeler is per 1 januari 2020 herzien. In onderstaande tabel is het verwachte resultaat opgenomen voor de in exploitatie genomen gronden:

Verwachte resultaten lopende grondexploitaties	Verwacht eindresultaat	Reeds genomen resultaat	Verlies voorziening	Verwacht resterend resultaat
Rimpeler	1.802	373	-	1.429
Totaal resultaat lopende exploitaties	1.802	373	0	1.402

*Bedragen * € 1.000*

De grondexploitatie 2020 kent een positief resultaat van € 1.802.000,- op moment van afronding (31-12-2022). Daarmee is sprake van een verbetering van het resultaat met € 897.000,- ten opzichte van de grondexploitatie 2019. De voornaamste reden van de verbetering van het resultaat komt voort uit een aanbestedingsvoordeel voor het bouw- en woonrijpmaken.

Risico's grondexploitatie

Het risicoprofiel van de grondexploitatie kent afwijkingen binnen een bandbreedte van € 0,5 mln. negatief en € 0,6 positief. Daarmee is sprake van redelijke balans tussen positieve risico (optimalisatiekansen) en negatieve risico's. Ook is de omvang van de risicobandbreedte relatief beperkt in verhouding tot de kosten en opbrengsten van de grondexploitatie. Ten opzichte van vorig jaar zijn een aantal risico's afgedekt en/of verwerkt in de herziene grondexploitatie. Met het sluiten van de tweede allonge is meer zekerheid ontstaan op een groot deel van de resterende verkoopopbrengsten. Daarnaast heeft de aanbesteding van het civiele werk in 2019 de onzekerheid over de civiele kosten sterk verminderd.

Per saldo kan worden geconcludeerd dat sprake is van een robuuste grondexploitatie met een beperkt risicoprofiel. Dit wil niet zeggen dat het eindresultaat als zekerheid kan worden beoordeeld. Wel dat de grondexploitatie in combinatie met de onzekerheidsbandbreedte een betrouwbaar perspectief geeft op de financiële status van de gebiedsontwikkeling van Rimpeler.

Reserve grondexploitatie

Per 31 december 2019 bedroeg de werkelijke stand € 8,01 miljoen. In 2020 zal naar verwachting € 1,12 miljoen onttrokken en € 0,77 miljoen worden toegevoegd aan de reserve, waarmee de reserve ultimo 2020 € 7,67 miljoen bedraagt. De stand is ruim boven de ondergrens van € 2,5 miljoen. Er is voldoende weerstandvermogen om de reële risico's op te vangen.

Voorraden gronden en overige gemeente-eigendommen

De gemeente Putten beschikt over meerdere registergoederen die in de verkoop kunnen worden gebracht of al in de verkoop staan. Het beleid van de gemeente Putten is erop gericht om de registergoederen te verkopen. Via een wijkgerichte aanpak maken we ook actief werk van de verkoop van snippergroen.

Paragraaf Sociaal domein

Sinds 1 januari 2015 zijn we als gemeente verantwoordelijk geworden voor taken op het gebied van jeugdhulp, maatschappelijke ondersteuning en participatie. De transitie is achter de rug, de verantwoordelijkheden en financiering zijn overgeheveld. De focus lag in de afgelopen jaren vooral op de implementatie van deze nieuwe taken. De transformatie moet echter nog op gang komen. Van complexe en verkokerde ondersteuning veraf naar eenvoudige, integrale en preventieve ondersteuning dichtbij. Het Meerjarenplan Samenleving 2019-2022, in mei 2019 door de raad vastgesteld, geeft invulling aan deze transformatie.

Transformatie sociaal domein

Het Meerjarenplan Samenleving verbindt het beleid uit de verschillende wettelijke kaders. Zo vormt dit plan een goede basis om tot een integrale toegang te komen en activiteiten van organisaties te bundelen. Dat vraagt om aandacht voor transformatie van de hulp, waarbij we ook oog hebben voor preventie. Het meerjarenplan is ingericht volgens een groeimodel. Het is natuurlijk niet mogelijk om al het beleid in 1 keer te wijzigen of om in 1 keer de gehele bezuiniging te realiseren. Geleidelijk wordt een verschuiving ingezet, maar deze verschuiving kost tijd, en in sommige situaties mogelijk ook eerst een investering.

Als gevolg van de coronacrisis zullen we in 2020 en mogelijk de komende jaren te maken krijgen met een toenemend beroep op de (bijzondere) bijstand, een hogere werkloosheid en een verhoging van het aantal aanvragen schulddienstverlening. Niet alleen werknemers maar ook zelfstandigen zullen meer een beroep gaan doen op de Participatiewet waardoor er extra uitgaven gaan ontstaan.

Budgetten

Voor de uitbreiding van de taken in het sociaal domein ontvingen we sinds 2015 een integratie-uitkering Sociaal domein. Met ingang van 2019 is deze grotendeels overgeheveld naar de algemene uitkering. Voor een aantal onderdelen ontvangen we nog een integratie-uitkering: Beschermde wonen, Voogdij/18+ en de participatieonderdelen Wajong en WSW regulier werk. De uitgaven voor het sociaal domein worden geraamd op basis van de realisaties van eerdere jaren. Overschotten of tekorten worden verrekend met de reserve sociaal domein.

Begroting Sociaal domein	2021	2022	2023	2024
Wmo	6.048	6.000	5.999	5.997
Jeugdhulp	6.432	6.411	6.414	6.413
Participatie	2.603	2.583	2.573	2.372
Saldo	15.084	14.994	14.986	14.782

Bedragen * € 1.000

Prognose reserve sociaal domein

De geprognosticeerde stand van de reserve per 31-12-2020 bedraagt € 1.275.975. Rekening houdend met de tekorten is bij de Kadernota 2020 de reserve gevoed door een bijdrage uit de algemene reserve. Hierdoor blijft de geprognosticeerde stand meerjarig stabiel. Hierbij wordt wel de kanttekening geplaatst dat de stand van de reserve afhankelijk is wat het resultaat is van

de uitvoeringskosten én de uitkomsten van de beheersmaatregelen scenario's Grip op Wmo en Grip op Jeugd.

Wmo

Met ingang van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo) is de gemeente Putten verantwoordelijk geworden voor het zo lang mogelijk in de eigen woonomgeving zelfredzaam laten zijn en laten participeren van mensen met een beperking. Net als op de beleidsterreinen Jeugd en Participatie staan de budgetten van de Wmo onder druk. De doelgroep wordt groter, de kosten blijven stijgen en de inkomsten uit de eigen bijdrage lopen terug. Daarnaast heeft de invoering van het vaste, inkomensonafhankelijke eigen bijdrage-tarief voor Wmo-voorzieningen (abonnementstarief) een aanzuigende werking gehad op de aanvragen voor een Wmo-voorziening. De aanvragen voor huishoudelijke hulp zijn sinds de invoering daarvan toegenomen.

Scenario's Grip op Wmo

Wanneer de gemeente Putten geen actie onderneemt om grip op de budgetten Wmo te krijgen, is de verwachting dat de kosten blijven stijgen. Gecombineerd met de tekorten op Jeugdhulp zorgt dat voor een onhoudbare situatie. Grip op de budgetten Wmo kan worden verkregen door aan verschillende knoppen te draaien:

Scenario's Wmo	2021	2022	2023	2024
Chronisch zieken - 130% bijstandsnorm	-213	-213	-213	-213
Huishoudelijke hulp	-264	-314	-314	-314
Begeleiding - 6 dagdelen	-67	-67	-67	-67
Totaal scenario's Wmo	-544	-594	-594	-594
Besparing reeds in begroting	544	594	594	594
Restant scenario's Wmo	0	0	0	0

Bedragen * € 1.000

In de gemeente Putten kunnen inwoners die chronisch ziek of beperkt zijn een tegemoetkoming in de zorgkosten ontvangen van € 200,- per jaar. In 2020 is de inkomensgrens om in aanmerking te komen voor de tegemoetkoming chronisch zieken net zoals in 2019 vastgesteld op 130% van de bijstandsnorm.

Per 2020 wordt er een nieuwe urennorm gehanteerd voor de indicatie huishoudelijke hulp. Door met deze nieuwe norm te gaan werken krijgen inwoners volgens het onderzoek nog steeds voldoende ondersteuning, maar wordt van aanbieders verwacht dat ze slimmer omgaan met de tijd die ze hebben en hierover goede afspraken maken met de inwoners. De verwachting is dat de gemiddelde omvang van een indicatie van 3 naar 2,5 uur per week gaat: een half uur minder. Uw raad heeft besloten om een deel van deze maatregelen toe te passen. Bestaande indicaties van huishoudelijke hulp behouden hun indicatie tot in ieder geval 1 januari 2024 en bij herindicaties voor die datum wordt deze nieuwe urennorm niet gehanteerd.

Jeugd

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet. De basisgedachte van de Jeugdwet is dat de gemeente het dichtst bij de inwoners staat en het best zorg dichtbij kan organiseren. Onderzoeken, deelname aan regionale kerngroep, deelname regionale werkgroepen en deelname Q-gesprekken met zorgaanbieders hebben geleid

tot meer inzicht in de toenemende kosten Jeugdhulp en welke mogelijkheden er zijn om grip te kunnen houden.

In 2019 en 2020 hebben verschillende maatregelen plaatsgevonden om de kwaliteit, efficiency en kostenbewustheid te bevorderen. De verschillende scenario's met bijbehorende maatregelen zijn uitgewerkt in het document 'Grip op Jeugd'. In één van de scenario's is benoemd om onderscheid te maken tussen het indiceren van jeugdhulp en het bieden van jeugdhulp. De toegang Jeugd wordt sinds 1 januari 2020 uitgevoerd door jeugdconsulenten van de gemeente. De jeugdconsulenten indiceren jeugdhulp en houden waar nodig regie bij gezinnen waar meerdere hulpverleners betrokken zijn. De ambulante begeleiding wordt uitgevoerd door een lokale partner. Vanaf 1 juli 2020 wordt de ambulante begeleiding in de gemeente geboden door de medewerkers van VanMontfoort Uitvoering. VanMontfoort Uitvoering heeft deze taak overgenomen van Buurtzorg Jong.

Deze ontwikkeling draagt bij aan het behouden van grip en het inzicht omtrent de kwaliteit en de kosten van Jeugdhulp in de gemeente Putten te versterken.

Scenario's Grip op Jeugd

Voor meer grip zijn er scenario's vastgesteld en deze zijn een integraal startpunt voor toekomstbestendige Jeugdhulp in Putten. De scenario's en de daaraan gekoppelde financiële ontwikkelingen zijn afhankelijk van veel verschillende factoren. Ze hangen sterk met elkaar samen en kunnen niet los van elkaar worden gezien. Daar komt bij dat de Jeugdhulp een open-einderegeeling is en de gemeente maar tot een beperkte hoogte controle heeft over de instroom in de Jeugdhulp. Om uw raad zo goed mogelijk in positie te brengen, worden de trends en resultaten periodiek aan u gerapporteerd.

De scenario's hebben naar verwachting naast de positieve effecten op de zorg zelf een positief effect op het Jeugdbudget. Hieronder is in 1 overzicht weergegeven welk effect bij de verschillende scenario's kan worden verwacht. Deze bedragen zijn afhankelijk van veel verschillende, elkaar beïnvloedende factoren en daarom indicatief.

Scenario's Jeugdhulp	2021	2022	2023	2024
Toegang huisartsen	-506	-506	-506	-506
Toegang CJG	-200	-200	-200	-200
Toegang GI	-50	-50	-50	-50
Screening	-25	-25	-25	-25
Beleid	-50	-50	-50	-50
Interne controle	-125	-125	-125	-125
Inkoop	-100	-100	-100	-100
Samenwerking	-25	-25	-25	-25
OIO Jeugd	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Subtotaal scenario's Jeugdhulp	-1.081	-1.081	-1.081	-1.081
Besparing reeds in begroting	522	522	522	522
Restant scenario's Jeugdhulp	-559	-559	-559	-559

*Bedragen * € 1.000*

Participatiewet

Met de invoering van de Participatiewet is de gemeente verantwoordelijk geworden voor een grotere doelgroep (bijstand, Wajong en WSW), waarvan een deel een grote afstand tot de arbeidsmarkt en/of een arbeidsbeperking heeft. De taken zijn overgegaan naar gemeenten, met een bezuinigingsslag.

De sociale werkvoorziening is blijven bestaan, maar instroom is sinds 1 januari 2015 niet meer mogelijk. De rechten en plichten van huidige WSW-werknemers zijn in stand gebleven. Als gevolg van natuurlijk verloop neemt de sociale werkvoorziening langzaam af. De sociale werkvoorziening is in financiële omvang veruit de grootste. Het onderdeel re-integratie bestaat uit de huidige re-integratetaak, aangevuld met verschillende nieuwe doelgroepen.

Scenario's Grip op Participatiewet

Hiervoor stellen we jaarlijks een marktbewerkingsplan op waarin staat opgenomen welke doelen gehaald moeten worden. Door instroom van nieuwkomers is het bestand (grote afstand tot arbeidsmarkt) complex geworden. We verwachten dat door corona de instroom gaat oplopen.

Hoofdstuk 5 Bijlagen

Bijlage A Kengetallen

Financiële positie	Jaarrekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Baten	42.087	60.438	55.070
Lasten (incl. nieuw beleid)	50.278	59.840	53.693
Resultaat voor bestemming	-8.191	598	1.377
Mutaties in reserves	7.279	-961	-1.217
Resultaat na bestemming (bestaand beleid)	-912	-364	160
Balanstotaal	97.898	105.216	102.794
Eigen vermogen	54.304	51.780	53.815
Voorzieningen	14.474	14.390	14.232

Bedragen * € 1.000

Vanaf begrotingsjaar 2018 wordt een set van kengetallen opgenomen in de begroting, deze zijn gerubriceerd per thema. De voorgeschreven kengetallen zijn ontleend aan www.waarstaatjege-meente.nl. Deze informatie is informatief bedoeld en vergroot de vergelijkbaarheid van gemeenten onderling. Het betreft werkelijke cijfers en geen streefcijfers.

Thema 1 Ruimte en leefomgeving				
Kengetallen	Eenheid kengetal	Putten	Nederland	Jaartal
Nieuwbouw woningen	Aantal per 1.000 woningen	5,4	9,2	2019
Fijn huishoudelijk restafval	Kg per inwoner per jaar	61	172	2018
Hernieuwbare elektriciteit (a)	Percentage	11,1	18,5	2018

Thema 2 Samenleving				
Kengetallen	Eenheid kengetal	Putten	Nederland	Jaartal
Demografische druk (c)	Percentage	81,4	70	2020
Niet-sporters (d)	Percentage	44	48,7	2016
Banen	Per 1.000 inw 15-64jr	681	792,1	2019
Netto arbeidsparticipatie (e)	Percentage	71,5	68,8	2019
Funciemenging (f)	Percentage	51,4	53,2	2019
Bijstandsuitkeringen	Per 10.000 inw 18jr e.o.	136,9	373,9	2019
Aantal re-integratievoorzieningen	Per 10.000 inw 15-65jr	72,4	305,2	2018
Wmo-cliënten met maatwerkarrangement (g)	Per 10.000 inw	490	630	2019
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin (h)	Percentage	3	7	2018
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren (i)	Percentage	1	2	2018
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) % (j)	Percentage	1	1,9	2018
Absoluut verzuim (k)	Per 1.000 leerlingen	0,0	1,9	2018
Relatief verzuim (l)	Per 1.000 leerlingen	31	23	2018
Jongeren met jeugdhulp (m)	Percentage	12,5	10,5	2019
Jongeren met jeugdbescherming (o)	Percentage	1,4	1,1	2019
Jongeren met jeugdreclassering (n)	Percentage	0	0,3	2019

Thema 3 Economie en recreatie				
Kengetallen	Eenheid kengetal	Putten	Nederland	Jaartal
Bedrijfsvestigingen	Per 1.000 inw 15-64jr	163,1	151,6	2019

Thema 4 Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
Kengetallen	Eenheid kengetal	Putten	Nederland	Jaartal
Woonlasten éénpersoonshuishouden (p)	Euro per inwoner	623	700	2020
Woonlasten meerpersoonshuishouden (q)	Euro per inwoner	646	773	2020
WOZ-waarde woningen	Gem. per woning x € 1.000	330	248	2019
Misdrijven - Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inw.	1,0	2,2	2018
Misdrijven - Geweldd misdrijven (r)	Aantal per 1.000 inw.	2	4,9	2018

Thema 4 Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
Kengetallen	Eenheid kengetal	Putten	Nederland	Jaartal
Misdrijven - Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inw.	2,1	2,5	2018
Misdrijven - Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inw.	2,5	5,8	2018
Verwijzingen Halt	per 10.000 inw. 12-17 jr.	62	132	2019
Jongeren met delict voor rechter (s)	Percentage	0	1	2018
Formatie	Fte per 1.000 inw.	7,19	NB	2020
Bezetting	Fte per 1.000 inw.	6,45	NB	2020
Apparaatskosten	Kosten per inw.	802,48	NB	2021
Externe inhuur	% van de loonsom	20%	NB	2019
Overheadkosten	% totale lasten	14%	NB	2021

- a. Klimaatmonitor - Rijksoverheid
- c. De som van het aantal personen van 0 tot 15 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 15 tot 65 jaar.
- d. Het percentage inwoners dat niet sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.
- e. Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
- f. De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
- g. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 180 deelnemende gemeenten.
- h. Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
- i. Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar)
- j. Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
- k. Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.
- l. Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.
- m. Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.
- n. Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
- o. Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
- p. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
- q. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
- r. Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
- s. Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.

Bijlage B Reserves en voorzieningen

	Stand	Vermeerd.	Vermind.	Stand	Ontwikkeling	Stand
	1-1-2021	2021	2021	31-12-2021	2022-2024	31-12-2024
Algemene reserves						
Algemene reserve	421	269	0	690	1.166	1.856
Subtotaal	421	269	0	690	1.166	1.856
Bestemmingsreserves						
Reserve IBOR	901	106	0	1.007	0	1.007
Reserve precariobelasting	2.615	1.305	0	3.920	-3.863	57
Reserve algemene buffer	15.137	0	0	15.137	3.863	19.000
Reserve weerstandsvermogen	5.845	0	0	5.845	0	5.845
Reserve sociaal domein	1.276	134	268	1.142	-110	1.032
Reserve dekking kapitaallasten	18.018	500	668	17.850	-3.064	14.786
Subtotaal	43.792	2.045	936	44.901	-3.174	41.727
Grondexploitatie						
Reserve grondexploitatie	7.008	608	110	7.506	0	7.506
Reserve bovenwijkse voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Woonlastenreserve	560	0	0	560	0	560
Subtotaal	7.568	608	110	8.066	0	8.066
Voorzieningen						
Egalisatievoorziening grootonderhoud gebouwen	302	18	0	320	36	356
Egalisatievoorziening riolering	6.950	455	660	6.745	1.114	7.859
Egalisatievoorziening afkoopsom grafonderhoud	3.453	143	278	3.318	-403	2.915
Egalisatievoorziening begraafplaatsen	308	6	0	314	42	356
Egalisatievoorziening afval	0	0	0	0	0	0
Egalisatievoorziening wethouderspensioenen	3.356	250	80	3.526	211	3.737
Voorziening middelen derden (Kostenverhaal)	20	0	0	20	0	20
Subtotaal	14.389	860	1.018	14.231	933	15.164
Totaal	66.670	4.282	2.564	68.388	-1.150	67.238

Bijlage C Overzicht belastingtarieven 2018-2021

Overzicht belastingtarieven 2018 t/m 2021				
Onroerende-zaakbelasting	2018	2019	2020	2021
<i>Tarief is percentage van de WOZ-waarde</i>				
<i>* percentages 2021 worden later vastgesteld i.v.m. hertaxaties WOZ</i>				
Woningen				
Eigenaar	0,0763%	0,0739%	0,0787%	*
Niet-woningen				
Gebruiker	0,1279%	0,1278%	0,1415%	*
Eigenaar	0,1578%	0,1586%	0,1776%	*
Forensenbelasting				
Waarde minder dan € 60.000,00	203,00	207,00	233,00	238,00
€ 60.000,00 – € 110.000,00	336,50	343,00	386,50	395,00
€ 110.000,00 - € 230.000,00	480,00	489,00	551,00	563,00
€ 230.000,00 - € 350.000,00	731,00	745,00	839,50	858,00
€ 350.000,00 – € 470.000,00	960,00	978,00	1.102,00	1.126,00
€ 470.000,00 of meer	1.200,00	1.223,00	1.378,00	1.408,00
Toeristenbelasting				
Per persoon per overnachting overig	1,09	1,11	1,50	1,53
Per persoon per overnachting kampeermiddel			1,25	1,28
Per persoon per overnachting hotel			1,75	1,79
Rioolheffingen				
Particulieren en bedrijven (basistarief tot 250 m ³)	225,60	232,80	221,40	216,00
Particulieren en bedrijven (tussen 250 en 500 m ³)	88,80	91,80	88,20	86,55
Recreatieobjecten (vast bedrag)	56,40	58,20	55,80	54,75
daarboven <u>per eenheid</u> van 500 m ³ :				
tussen 500 - 2.500 m ³	180,00	186,00	179,40	176,00
tussen 2.500 - 25.000 m ³	144,60	149,40	144,00	141,25
tussen 25.000 - 100.000 m ³	115,20	118,80	114,60	112,45
boven 100.000 m ³	92,40	95,40	91,80	90,00
Afvalstoffenheffing (excl. korting)				
Tarief vastrecht	75,00	76,50	103,50	116,90
Tarief vastrecht recreatie			25,70	29,25
Compensatie lastenstijging	-37,50	0,00	0,00	0,00
Verkoopprijs afvalzakken:				
50 liter restafval	1,20	1,30	1,50	1,50
10 liter g.f.t.	0,10	0,10	0,15	0,15
30 liter g.f.t.	0,20	0,20	0,25	0,25
50 liter tuinafval	0,70	0,70	0,75	0,75
50 liter zak voor PMD	0,10	0,10	0,15	0,15
Brengtarief grof huish.afval				
Bouw- en sloop, restafval per 10 kg	1,20	1,30	1,50	1,50
Tuinafval per voertuig	0,00	0,00	0,00	2,00
Tuinafval per voertuig met aanhangwagen of busje	-	-	-	5,00
Puin per 10 kg	0,25	0,25	0,30	0,30
Haaltarief grof huish.afval (per 100 kg.)				
Tuinafval	10,50	10,50	11,00	11,00
Overig afval	21,00	21,00	22,00	22,00
Reinigingsheffingen				
Bedrijfsafval (vastrecht gebruik afvalzakken)	75,00	76,50	103,50	116,90
Begraafplaatsrechten				
Kosten begraven	732,50	746,50	765,00	782,00
Vergunning plaatsen gedenkteken	66,50	68,00	69,50	71,00
Verwijderen/herplaatsen gedenkteken	146,75	149,50	153,00	156,50
Jaarlijks onderhoud graf met gedenkteken	78,50	80,00	82,00	84,00
Overschrijvingskosten	31,50	32,00	33,00	33,50
Afkoopsom onderhoud graf met voorwerp 30 jaar	2.200,00	2.242,00	2.298,00	2.349,00
Verlenging tijdvak met 20 jaar	409,00	417,00	427,50	437,00
Koopsom graf voor 30 jaar	1.227,00	1.252,00	1.283,00	1.311,00

Bijlage D Berekening EMU-Saldo

Centraal Bureau voor de Statistiek
www.cbs.nl/kredo

Vragenlijst
 Berekening EMU-saldo
 Gemeente Putten (0273)

Algemene gegevens:						
Overheidslaag:	Gemeente					
Berichtgevernaam:	Putten					
Berichtgevenummer:	0273					
Jaar:	2021					
Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2020, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2021	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2022	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2023	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2024	
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-209	1.377	-880	-658	-470	
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	7.200	26.783	6.822	5.458	7.274	
3. Mutatie voorzieningen	-84	-48	508	421	333	
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-6.889	-1.482	2.398	201	201	
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa						
Berekend EMU-saldo	-604	-23.972	-9.592	-5.896	-7.612	

Sinds Nederland deel uitmaakt van de Economische Monetaire Unie (EMU), wordt voor het begrotingsaldo een definitie gebruikt die binnen de gehele EMU hetzelfde is. In het verdrag van Maastricht (1992) is afgesproken dat het EMU-tekort van een land maximaal 3% Bruto Binnenlands Product (BBP) mag zijn. Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid op kasbasis. Het EMU-saldo van de lokale overheid telt mee voor het EMU-saldo van de totale overheid. Om inzicht te geven in het verwachte EMU-saldo van de lokale overheid, is de berekening van het saldo verplicht onderdeel in de programmabegroting. De cijfers worden daarnaast verstrekt aan het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Bijlage E Begroting naar taakvelden

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	1.596	0	-1.596
0.2 Burgerzaken	560	352	-208
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	203	43	-160
0.4 Overhead	7.854	774	-7.080
0.5 Treasury	-14	264	278
0.61 OZB woningen	160	2.782	2.622
0.62 OZB niet-woningen	120	1.384	1.264
0.64 Belastingen overig	152	1.386	1.234
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	34.073	34.073
0.8 Overige baten en lasten	663	0	-663
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	1.385	1	-1.384
1.2 Openbare orde en veiligheid	522	24	-497
2.1 Verkeer en vervoer	2.997	113	-2.885
2.2 Parkeren	7	10	3
3.1 Economische ontwikkeling	21	0	-21
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	40	2	-38
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	104	51	-53
3.4 Economische promotie	281	1.114	833
4.1 Openbaar basisonderwijs	238	0	-238
4.2 Onderwijshuisvesting	759	0	-759
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.555	354	-1.202
5.1 Sportbeleid en activering	656	20	-636
5.2 Sportaccommodaties	905	72	-833
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	402	0	-402
5.4 Musea	15	0	-15
5.5 Cultureel erfgoed	19	1	-18
5.6 Media	431	0	-431
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.525	0	-1.525
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.326	4	-1.323
6.2 Wijkteams	231	0	-231
6.3 Inkomensregelingen	3.986	3.149	-837
6.4 Begeleide participatie	1.885	0	-1.885
6.5 Arbeidsparticipatie	633	0	-633
6.6 Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	1.325	0	-1.325
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.599	130	-3.469
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	5.818	0	-5.818
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	53	0	-53
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	613	0	-613
7.1 Volksgezondheid	969	0	-969
7.2 Riolering	1.555	2.446	891
7.3 Afval	1.718	2.097	379
7.4 Milieubeheer	1.557	7	-1.550
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	789	834	45
8.1 Ruimtelijke ordening	427	70	-357
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.582	3.582	0
8.3 Wonen en bouwen	1.228	691	-537
Saldo baten en lasten	54.450	55.828	1.377
0.10 Mutaties reserves	2.654	1.437	-1.217
Geraamd resultaat (voordelig)	57.104	57.264	160

Bedragen * € 1.000

Bijlage F Meerjaren investeringsprogramma (MIP)

De raming van de kapitaallasten in de begroting 2021-2024 is gebaseerd op lopende kapitaallasten aangevuld met de kapitaallasten uit het MIP. De budgettaire gevolgen van de investeringen uit het MIP zijn daarmee al vertaald in de kapitaallasten in de begroting.

Met ingang van 2019 zijn exploitatiebudgetten in het integraal beheer van de openbare ruimte exploitatiebudgetten omgezet in investeringen. Deze hebben betrekking op levensduurverlengend onderhoud en renovatie van wegen, verlichting en groen. Gezien het 'onderhoud' karakter van deze investeringen zijn ze onderdeel van het MIP en worden deze investeringen bij de besluitvorming van de begroting vrijgegeven.

Voor vrijgave van kredieten van nieuwe investeringen wordt een apart raadsvoorstel voorgelegd conform de Financiële verordening.

Meerjaren Investeringsprogramma (MIP)	2021	2022	2023	2024
Thema 1 Ruimte en Leefomgeving				
Vervangings- en onderhoudsinvesteringen				
Vervanging speeltuinen	20.000	10.000	10.000	20.000
Vervanging groen begraafplaats	60.500	95.000	95.000	95.000
Vervanging afvalcontainers afvalbrengrstation			47.500	-
Vervanging verlichting	470.000	470.000	200.000	200.000
Vervanging groen	300.000	300.000	300.000	300.000
Wegen - levensduurverlengend groot onderhoud wegen	400.000	400.000	400.000	400.000
Investeringen riolering	1.732.000	2.582.000	1.572.000	2.977.000
Totaal vervangings- en onderhoudsinvesteringen	2.982.500	3.857.000	2.624.500	3.992.000
Nieuwe investeringen (volgt apart raadsvoorstel)				
Aanleg bermverharding Hessenweg en Wildforsterweg	70.000	-	-	-
Rec. Van Geenstraat (Halvinkh.weg-Roosendaalseweg)	750.000	-	-	-
Reconstructie Jan Nijenhuisstraat	500.000			
Vervanging Halvinkhuizerwg (Engweg-Van Geenstraat)	-	350.000	-	-
Vervanging Kerkstraat (Engweg-Van Geenstraat)	-	325.000	-	-
Vervanging Lage Engweg	-	140.000	-	-
Reconstructies	-	-	1.127.000	1.127.000
Totaal vervangings- en onderhoudsinvesteringen	1.320.000	815.000	1.127.000	1.127.000
Totaal thema 1	4.302.500	4.672.000	3.751.500	5.119.000
Thema 2 Samenleving				
Nieuwbouw schoolgebouw Rimpeler	2.399.547	-	-	-
Renovatie de Wegwijzer	2.371.159	-	-	-
Duurzame renovatie Bij de Bron	-	-	-	1.575.653
AED's	35.000	-	-	-
Totaal thema 2	4.805.706	-	-	1.575.653
Thema 4 Bestuur, dienstverlening en veiligheid				
Automatisering	350.000	340.000	340.000	340.000
Tractie	341.750	473.250	156.500	239.000
Totaal thema 4	691.750	813.250	496.500	579.000
Totaal MIP	9.799.956	5.485.250	4.248.000	7.273.653

Bijlage G Geprognoseerde balans

Geprognoseerde balans per 31-12	2021	2022	2023	2024
Activa				
Immateriële vaste activa	5.325	4.841	4.352	3.892
Materiële vaste activa	61.909	63.131	63.438	63.377
Financiële vaste activa	11.275	10.771	10.267	9.763
Voorraden	-3.879	-1.682	0	0
Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar	26.453	22.453	19.453	17.453
Liquide middelen	802	802	802	802
Overlopende activa	800	800	800	800
Totaal activa	102.685	101.116	99.112	96.087
Passiva				
Eigen vermogen	54.315	53.475	52.997	52.584
Voorzieningen	14.232	14.740	15.161	15.494
Vaste schulden met looptijd van één jaar of langer	25.840	22.720	19.600	16.480
Netto vlottende schuld met een looptijd korter dan één jaar	4.000	4.000	4.000	4.000
Overlopende passiva	4.297	6.182	7.354	7.529
Totaal passiva	102.684	101.117	99.112	96.087

Bedragen * € 1.000

Bijlage H Risico inschatting

Zoals toegelicht in de paragraaf Weerstandsvermogen is per risico ingeschat hoe groot de kans is dat het zich voordoet (waarschijnlijkheid) en welke financiële impact dit dan zou kunnen hebben. De uitkomst van de risico-inventarisatie is samengevat in onderstaande tabel. In de daarop volgende tabellen zijn de individuele risico's per kleurcategorie uitgewerkt.

Risicotabel gemeente Putten

Totaaloverzicht risico's	Maximaal financieel gevolg	Financieel gevolg na weging
Risico's categorie 'rood'	€ 5.950	€ 3.215
Risico's categorie 'oranje'	€ 9.785	€ 4.241
Risico's categorie 'groen'	€ 650	€ 185
Totaal bedrag risico's	€ 16.385	€ 7.641

Bedragen * € 1.000

Risico's in categorie 'rood'

Top 15 Risico	Subrisico	Impact	Financieel gevolg	Financieel gevolg na weging
Algemene uitkering daalt	Risico op dalende algemene uitkering (sociaal domein, rijksbezuinigingen, herverdelingen)	4 - Substantieel	750	375
Herverdeling gemeentefonds	Risico op dalende algemene uitkering (sociaal domein, rijksbezuinigingen, herverdelingen)	5 - Urgent	1.200	840
Sociaal domein	Demografische ontwikkelingen zorgen voor een groter beroep op voorzieningen (vooral vergrijzing)	4 - Substantieel	250	125
Sociaal domein	Budgetoverschrijding op Jeugdzorg, Participatie en WMO als gevolg van het niet realiseren van de taakstelling, overschrijdingen op budgetten i.c.m. met een hoog ambitieniveau en open-einde regelingen.	5 - Urgent	2.500	1.250
Verbonden partijen en subsidierelaties	Onvoldoende (financiële) grip op verbonden partijen. - Toenemende begrotingen van samenwerkingsverbanden (SNV, ODNV, VNOG, BLNP) waarop wij als gemeente beperkte invloed hebben - Risico op nadelen of tekorten vanuit subsidierelaties met financieel gevolg voor de gemeente	4 - Substantieel	500	250
Ruimtelijk domein	Maatregelen als gevolg van de uitspraak van de Raad van State vanwege stikstofcompensatie in relatie tot uitbreidingsplannen en civiele werken en bedrijfsterreinen.	5 - Urgent	500	250
Aanbestedingsrisico	Risico op onrechtmatige aanbestedingen, met mogelijk gevolgen voor de controleverklaring bij de jaarrekening. Daarnaast mogelijk een claimrisico van marktpartijen bij een onrechtmatige aanbesteding.	4 - Substantieel	250	125
Totaal bedrag risico's - categorie 'rood'			5.950	3.215

Bedragen * € 1.000

Risico's in categorie 'oranje'

Top 15 Risico	Subrisico	Impact	Financieel gevolg	Financieel gevolg na weging
Automatisering is onvoldoende beveiligd en kwetsbaar	1. Manipulatie van gegevens 2. Virussen en verstoring bedrijfsvoering 3. Onbevoegde toegang van buiten af/digitale inbraak	3 - Matig	200	140
Informatiebeveiliging en datalekken	Het risico bestaat dat informatie onvoldoende beveiligd is. Daarnaast risico dat een datalek onjuist gemeld wordt. Dit betreft Europese wet- en regelgeving	4 - Substantieel	250	125

Top 15 Risico	Subrisico	Impact	Financieel gevolg	Financieel gevolg na weging
	toegesplitst op een overheid die aantoonbaar betrouwbaar omgaat met gevoelige gegevens. Hierop geldt een streng sanctiebeleid.			
Claimcultuur neemt toe	Risico op onvoorziene planschades	3 - Matig	200	100
Er worden niet haalbare toezeggingen gedaan	E worden toezeggingen gedaan door het college aan de raad die voor de ambtelijke organisatie niet haalbaar zijn. Risico op het niet halen van de tijdsplanning of doen van concessies aan de geleverde kwaliteit.	2 - Gering	100	50
Financiële planning is niet juist/volledig	Onvoldoende sturing op managementinformatie over voortgang beleid, budgetten en projecten i.c.m. beperkte formatie op financieel beleid / financiële control	3 - Matig	500	250
Uitgezette geldleningen	Risico op afwaardering financiële vaste activa als gevolg van het niet na kunnen komen van de verplichtingen.	3 - Matig	500	150
Uitgezette geldleningen Bosbad	Risico op afwaardering financiële vaste activa als gevolg van het niet na kunnen komen van de verplichtingen.	4 - Substantieel	1.000	500
Gemeente speelt onvoldoende in op nieuwe wet- en regelgeving	Juridische onjuiste besluiten met tijdrovende procedures en eventuele claims tot gevolg.	2 - Gering	100	50
Vertraging en financieel nadeel door bodemvondsten	Vertraging en financieel nadeel door archeologische vondsten en bodemverontreiniging bij in uitvoering zijnde projecten	3 - Matig	100	50
Gemeente speelt onvoldoende in op nieuwe wet- en regelgeving	Door invoering van Wet Vennootschapsbelasting (Vpb) moet er belasting betaald worden over commerciële winstgevendende activiteiten. Dit kan betrekking op hebben structurele activiteiten, maar waarschijnlijk vooral op incidentele transacties.	2 - Gering	100	70
Gemeente speelt onvoldoende in op nieuwe wet- en regelgeving	Bepaalde taken worden over het hoofd gezien, niet uitgevoerd of niet tijdig op geanticipeerd. Risico's dienstverlening onvoldoende, imagoschade, boetes, mislopen inkomsten.	3 - Matig	200	140
Gevolgen demografische ontwikkelingen onvoldoende verwerkt	Vraag en aanbod van scholen sluiten niet op elkaar aan, waardoor onderwijs(huisvesting) minder efficiënt en effectief wordt.	3 - Matig	500	250
Grondexploitatie	Onvoorziene negatieve resultaten uit vastgoed en grondtransacties.	3 - Matig	500	250
Gegarandeerde geldleningen Woningbouwverenigingen	De gemeente staat garant voor Woningbouwverenigingen. Totale garantstelling per 31 december 2019 is € 58,2 mln. Risico op effectuering van de garantstellingen schatten wij in op maximaal 5% zijnde € 3,0 mln.	4 - Substantieel	2.910	873
Gegarandeerde geldleningen Bosbad	De gemeente staat garant voor het Bosbad. Totale garantstelling per 31 december 2019 is € 5,5 mln. Risico op effectuering van de garantstellingen schatten wij in op maximaal 5% zijnde € 0,275 mln.	4 - Substantieel	275	138
Onvoldoende inkomsten Bosbad	Bosbad kan haar verplichtingen niet meer nakomen tijdens de periode met de 1,5 meter regel vanwege COVID-19.	5 - Substantieel	1.000	500
Personele bezetting is/wordt kwetsbaar	Risico bestaat dat de leeftijdsopbouw van de eigen organisatie niet evenwichtig is. Door vergrijzing gaat kennis op termijn verloren.	2 - Gering	100	50
Personele bezetting is/wordt kwetsbaar	Door beperkte personeelsformatie / niet voldoende gekwalificeerd personeel i.c.m. steeds hogere eisen en toename van taken ontstaat een groter risico op uitval van medewerkers.	4 - Substantieel	250	125
Extra taken door COVID-19	Niet gedekte personele kosten voor extra werkzaamheden door COVID-19	3 - Matig	150	105
Toenemende kosten bij een ramp	Risico op nevenschade bij rampen zoals grote brand, explosies, gifstoffen, wateroverlast. Risico's zijn financieel, imago en bestuurlijk van aard.	4 - Substantieel	500	150
Vertraging en financieel nadeel door bodemvondsten	Vertraging en financieel nadeel door archeologische vondsten en bodemverontreiniging bij bestemmingsplan procedure	3 - Matig	150	75

Top 15 Risico	Subrisico	Impact	Financieel gevolg	Financieel gevolg na weging
Totaal bedrag risico's - categorie 'oranje'			9.785	4.241

Bedragen * € 1.000

Risico's in categorie 'groen'

Top 15 Risico	Subrisico	Impact	Financieel gevolg	Financieel gevolg na weging
AO/IC faalt	Bevoegdheden (mandaten en systeemrechten) worden onvoldoende aangepast op functiewijzigingen en/of uit-diensttredingen met ongeoorloofd gebruik tot gevolg.	1 - Minimaal	50	15
AO/IC faalt	Risico op fraude bij falende AO/IC. Bijvoorbeeld: betalingen, inkoop en samenspanning met bevriende aannemers, etc.	2 - Gering	100	30
Claimcultuur neemt toe	Burgers 'claimen' steeds meer rechten. Voor sociaal domein betekent dit concreet meer beroep op voorzieningen.	1 - Minimaal	50	15
Er worden niet haalbare toezeggingen gedaan	Er worden niet haalbare toezeggingen gedaan door politiek (college, raad) aan externe partijen en burgers.	2 - Gering	100	30
Gemeentehuis is onvoldoende beveiligd	Risico op diefstal waardevolle zaken	1 - Minimaal	50	5
Gemeentehuis is onvoldoende beveiligd	Risico op onveilige situaties personeel door toegankelijkheid gemeentehuis	2 - Gering	100	30
Gevolgen demografische ontwikkelingen onvoldoende verwerkt	Vraag naar woningen zowel kwalitatief als kwantitief sluit niet aan bij aanbod	2 - Gering	100	50
Gevolgen demografische ontwikkelingen onvoldoende verwerkt	Vraag en aanbod sportvoorzieningen sluiten niet op elkaar aan.	2 - Gering	100	10
Totaal bedrag risico's - categorie 'groen'			650	185

Bedragen * € 1.000